

Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo

V A S T G E S T E L D

BügelHajema

Plek voor ideeën

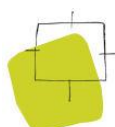
Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo

V A S T G E S T E L D

Inhoud

Toelichting en bijlagen
Regels en bijlagen
Verbeelding

17 december 2013
Projectnummer 247.00.01.27.04

Ideeën voor een plek

Toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	9
1.1	Aanleiding	9
1.2	Begrenzing plangebied	9
1.3	Leeswijzer	10
2	Doel en reikwijdte	11
2.1	Doel	11
2.2	Afstemming beleid	11
2.3	Systematiek	12
3	Huidige situatie	13
3.1	Landschap	13
3.2	Cultuurhistorie	19
3.3	Water	22
3.4	Natuur	26
3.5	Landbouw	33
3.6	Recreatie	35
3.7	Wonen	35
3.8	Bedrijvigheid	36
3.9	Verkeer en vervoer	36
3.10	Overige functies	37
4	Beleid	39
4.1	Rijksbeleid	39
4.2	Provinciaal beleid	42
4.3	Regionaal beleid	60
4.4	Gemeentelijk beleid	62
5	Omgevingsaspecten	69
5.1	Archeologie	69
5.1.1	Rijksbeleid	69
5.1.2	Provinciaal beleid	70
5.1.3	Gemeentelijk beleid	70
5.2	Cultuurhistorie	72
5.3	Water	73
5.4	Ecologie	74
5.4.1	Flora- en Fauna	76
5.5	Milieu	77
5.5.1	Geluidhinder	77
5.5.2	Luchtkwaliteit	80
5.5.3	Ammoniak	81
5.5.4	Stank	83

	5.5.5	Dierenwelzijn	84
	5.5.6	Milieuzones rond agrarische bedrijven	84
	5.5.7	Bodemverontreiniging	85
	5.5.8	Radarverstoring	86
5.6		Externe veiligheid	87
	5.6.1	Algemeen	87
	5.6.2	Inrichtingen	88
	5.6.3	Vervoer van gevaarlijke stoffen	91
	5.6.4	Buisleidingen	93
5.7		PlanMER	95
	5.7.1	Inleiding	95
	5.7.2	Het voornemen en alternatieven	96
	5.7.3	Effecten	99
	5.7.4	Passende Beoordeling	108
	5.7.5	Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS)	108
	5.7.6	Conclusie	109
	5.7.7	Effectbepaling thema's	110
6		Planbeschrijving	111
6.1		Juridische opzet	111
6.2		Bestemmingen	112
	6.2.1	Agrarisch	114
	6.2.2	Bedrijf	117
	6.2.3	Groen - Recreatief uitloopgebied	117
	6.2.4	Horeca	117
	6.2.5	Maatschappelijk	118
	6.2.6	Natuur	118
	6.2.7	Natuur - Landgoed	119
	6.2.8	Recreatie	119
	6.2.9	Sport	119
	6.2.10	Verkeer	119
	6.2.11	Water	120
	6.2.12	Wonen	120
	6.2.13	Leiding	121
	6.2.14	Waarde - Aardkundig monument	121
	6.2.15	Waarde - Archeologie	122
	6.2.16	Dubbelbestemmingen voor landschappelijke waarden	122
	6.2.17	Waarde - Beekdal	123
	6.2.18	Waarde - Es	123
	6.2.19	Waarde - Flank	124
	6.2.20	Waarde - Beschermd Dorpsgezicht	124
	6.2.21	Waarde - Cultuurhistorie	125
	6.2.22	Waarde - Openheid	126
	6.2.23	Waterstaat - Waterberging	126
6.3		Algemene regels	126

7	Handhaving	131
8	Economische uitvoerbaarheid	133
9	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	135

Inleiding

1.1

Aanleiding

Het voorliggende bestemmingsplan bevat een actuele planologische regeling voor het buitengebied van de gemeente Tynaarlo. De gemeente Tynaarlo heeft om verschillende redenen gekozen voor een integrale herziening van het bestemmingsplan Buitengebied. In de eerste plaats was er de feitelijke constatering dat de geldende bestemmingsplannen Buitengebied voor Eelde, Vries en Zuidlaren verouderd zijn en inhoudelijk te veel van elkaar verschillen. De bestemmingsplannen Buitengebied Eelde en Vries dateren uit de jaren negentig van de vorige eeuw. Het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Zuidlaren dateert van 1987. Mede door een aantal wijzigingsplannen, vrijstellingen en herzieningen ex artikel 30 WRO is een planologische lappendeken ontstaan. Daarnaast is het landelijk gebied de laatste jaren onderhevig aan allerlei ontwikkelingen. Meer en meer doen nieuwe functies hun intrede in het landelijk gebied. Er bestaat daarom behoefte aan een bestemmingsplan Buitengebied dat inspeelt op en sturing kan geven aan deze nieuwe ontwikkelingen. Het voorliggende bestemmingsplan voorziet in deze behoefte.

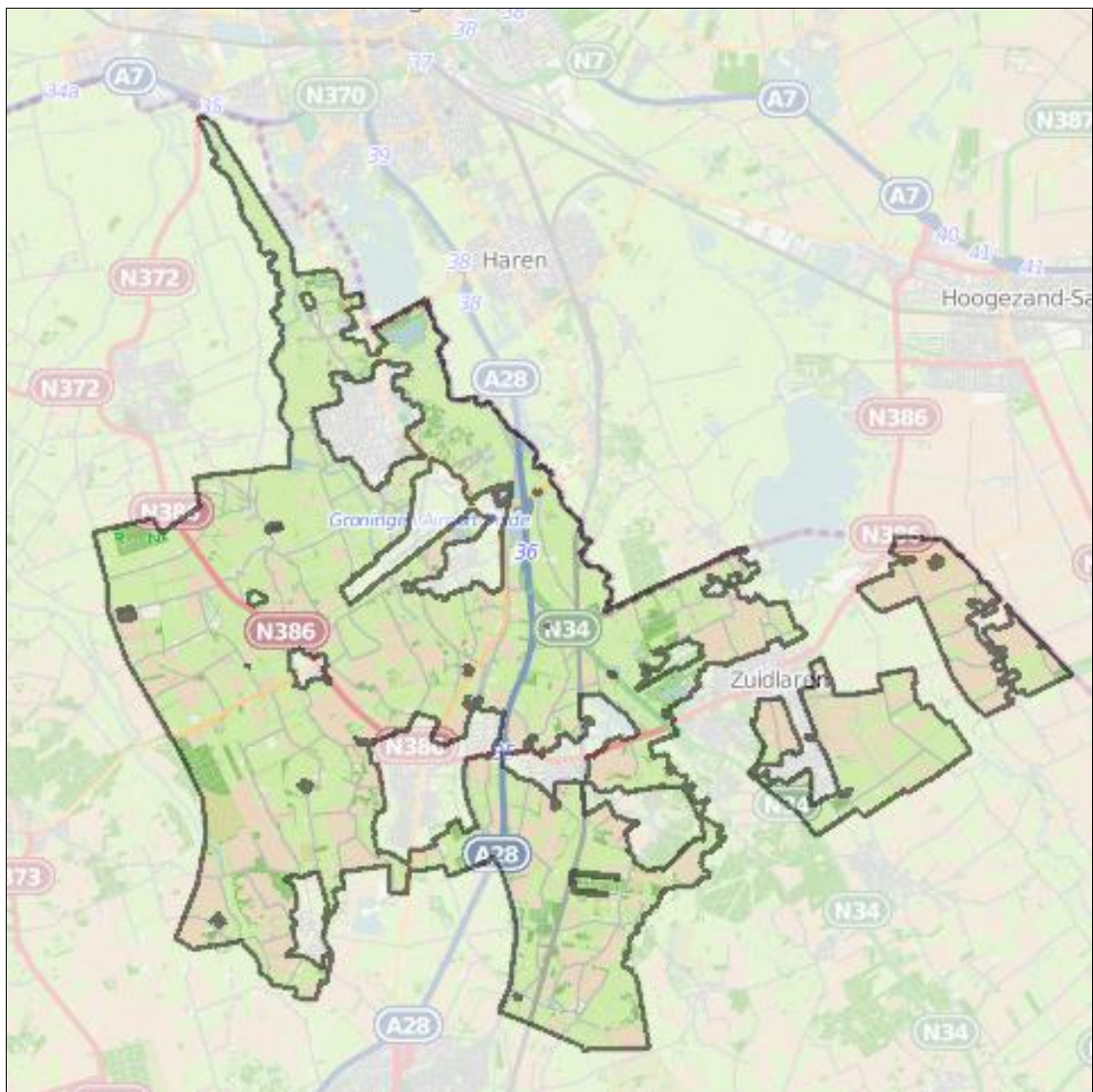
Tevens vormt het bestemmingsplan een vertaling van de Nota van Uitgangspunten Buitengebied Tynaarlo, die door de gemeenteraad op 17 april 2012 is vastgesteld.

1.2

Begrenzing plangebied

Het plangebied omvat het overgrote deel van het buitengebied van de gemeente. De kernen maken geen onderdeel uit van het plangebied. Ook de verblijfsrecreatieterreinen, Groningen Airport Eelde inclusief baanverlenging, de bedrijventerreinen en het gebied Tusschenwater vallen buiten de begrenzing van dit bestemmingsplan.

Voor de kernen zijn reeds actuele bestemmingsplannen beschikbaar. Voor het gebied Tusschenwater (ruwweg gelegen ten zuiden van De Groeve) wordt - vanwege de specifieke en concrete opgaven ter plaatse - een zelfstandig bestemmingsplan opgesteld. Op de navolgende kaart is het plangebied globaal (in groen) weergegeven.

Overzicht plangebied

1.3

Leeswijzer

De toelichting op dit bestemmingsplan Buitengebied is als volgt gestructureerd. Hoofdstuk 2 bevat een beknopte uiteenzetting van de opzet van het bestemmingsplan. In de hoofdstukken 3 en 4 wordt achtereenvolgens ingegaan op de huidige situatie in het plangebied en het huidige beleid van de verschillende overheden. In hoofdstuk 5 staan de relevante omgevingsaspecten centraal. Hoofdstuk 6 beschrijft de juridische vormgeving, gebaseerd op de motivatie van het ruimtelijke beleid op basis van de Nota van Uitgangspunten en de vertaling daarvan in de regels van het bestemmingsplan. De hoofdstukken 7 tot en met 9 zijn ingeruimd voor de thema's handhaving en economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Doel en reichwijdte

2.1

Doel

Het bestemmingsplan Buitengebied vormt het kader voor de ruimtelijke ordening voor het landelijk gebied van de gemeente. Het heeft tot doel om het gebruik en de inrichting van gronden en het oprichten van gebouwen en bouwwerken te reguleren met het oog op het bevorderen van een zo goed mogelijk gebruik van het landelijk gebied. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen de begrippen beheer, ontwikkeling en inrichting. Vanwege het overwegend conserverende karakter, richt dit bestemmingsplan zich hoofdzakelijk op de twee eerstgenoemde begrippen.

Bij dat alles dient voor ogen te worden gehouden dat het bestemmingsplan een stuk gemeentelijke wetgeving vormt: het bindt zowel de burger als de overheid.

ACHTERGROND

2.2

Afstemming beleid

Integraal beleid

Het spreekt voor zich dat de gemeentelijke beleidsbepaling niet start vanuit een blanco situatie. Welke mogelijkheden zich voordoen in het buitengebied, vindt haar basis in wetten en regels van de andere overheden zoals het Rijk, de provincie Drenthe en de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's (zie hoofdstuk 4).

Sectoraal beleid

Naast het integrale beleid, is er in Nederland ook op sectoraal niveau veel beleid van kracht. Hierbij kan niet alleen worden gedacht aan de landbouwsector, maar ook op het gebied van natuur en recreatie zijn specifieke wetten en richtlijnen van toepassing. Dit sectorale beleid is eveneens van invloed op eventueel te bieden ontwikkelingsruimte (zie hoofdstuk 5).

Gemeentelijke beleidsruimte

Uit het voorgaande blijkt dat de gemeentelijke beleidsvrijheid zich bevindt binnen de integrale en sectorale beleidskaders. Op gemeentelijk niveau wordt dit beleid afgewogen en gemotiveerd vertaald in een bestemmingsplan (zie hoofdstuk 6).

Deze afweging heeft voor het overgrote deel plaatsgevonden voorafgaand aan het opstellen van het bestemmingsplan. In de Nota van Uitgangspunten zijn per thema uitgangspunten geformuleerd. In algemene zin kan worden opgemerkt dat de Nota van Uitgangspunten is opgezet rond de gedachte dat aan van nature in het buitengebied passende functies meer ontwikkelingsruimte kan worden toegekend dan aan niet of minder in het buitengebied passende functies. Bij dat alles is de afstemming met bestaande waarden van belang: ontwikkelingen mogen niet ten koste gaan van waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie. In hoofdstuk 6 is gemotiveerd aangegeven tot welke concrete regelingen dit heeft geleid.

Niet alleen in de Nota van Uitgangspunten, maar ook in diverse sectorale beleidsnota's is gemeentelijk beleid vastgelegd. Drie plannen dienen in dit kader in het bijzonder te worden genoemd, te weten het Structuurplan gemeente Tynaarlo, het Landschapsonwikkelingsplan (LOP) en de structuurvisie Archeologische verwachtings- en beleidskaart.

2.3

S y s t e m a t i e k

Het is van belang op deze plaats enige woorden te wijden aan de instrumenten die de gemeente ter beschikking staan om het ruimtelijke beleid uit te (laten) voeren. Het bestemmingsplan Buitengebied geeft regels omtrent het gebruik van de grond en het bouwen van gebouwen en bouwwerken. Verder kan en mag een bestemmingsplan Buitengebied niet gaan, waarbij zij opgemerkt dat de in het bestemmingsplan op te nemen regels bindend zijn voor gebruikers en bewoners. Deze regels dienen zodanig te worden geformuleerd dat deze eenduidig en handhaafbaar zijn. In die zin is er in dit bestemmingsplan voor gekozen enkel te regelen wat nodig is. Naast het bestemmingsplan bestaan er immers diverse andere instrumenten om het gemeentelijk beleid vorm te geven. Te denken valt aan privaatrechtelijke overeenkomsten, subsidieregelingen, gemeentelijk welstandsbeleid en dergelijke.

Om die reden is er nadrukkelijk voor gekozen zaken die in andere wet- en regelgeving zijn vastgelegd niet in het bestemmingsplan op te nemen. Een uitzondering wordt gemaakt voor de monumenten, die worden aangeduid op de verbeelding. Ook de door de gemeente geselecteerde beeldbepalende panden worden voorzien van een aanduiding op de verbeelding en een juridische regeling in het plan.

Huidige situatie

3

3.1

Landschap

Het landschap in de gemeente Tynaarlo heeft zich in een voortdurend krachterspel tussen natuurlijk milieu en menselijk handelen ontwikkeld. Het menselijk ingrijpen heeft in sterke mate het landschapsbeeld bepaald. Perioden van betrekkelijke stabiliteit en dynamiek wisselden elkaar af, waarbij in de loop der tijd het menselijk ingrijpen sterker en belangrijker werd. In het vervolg van deze paragraaf staat die wisselwerking centraal.

Ontstaansgeschiedenis

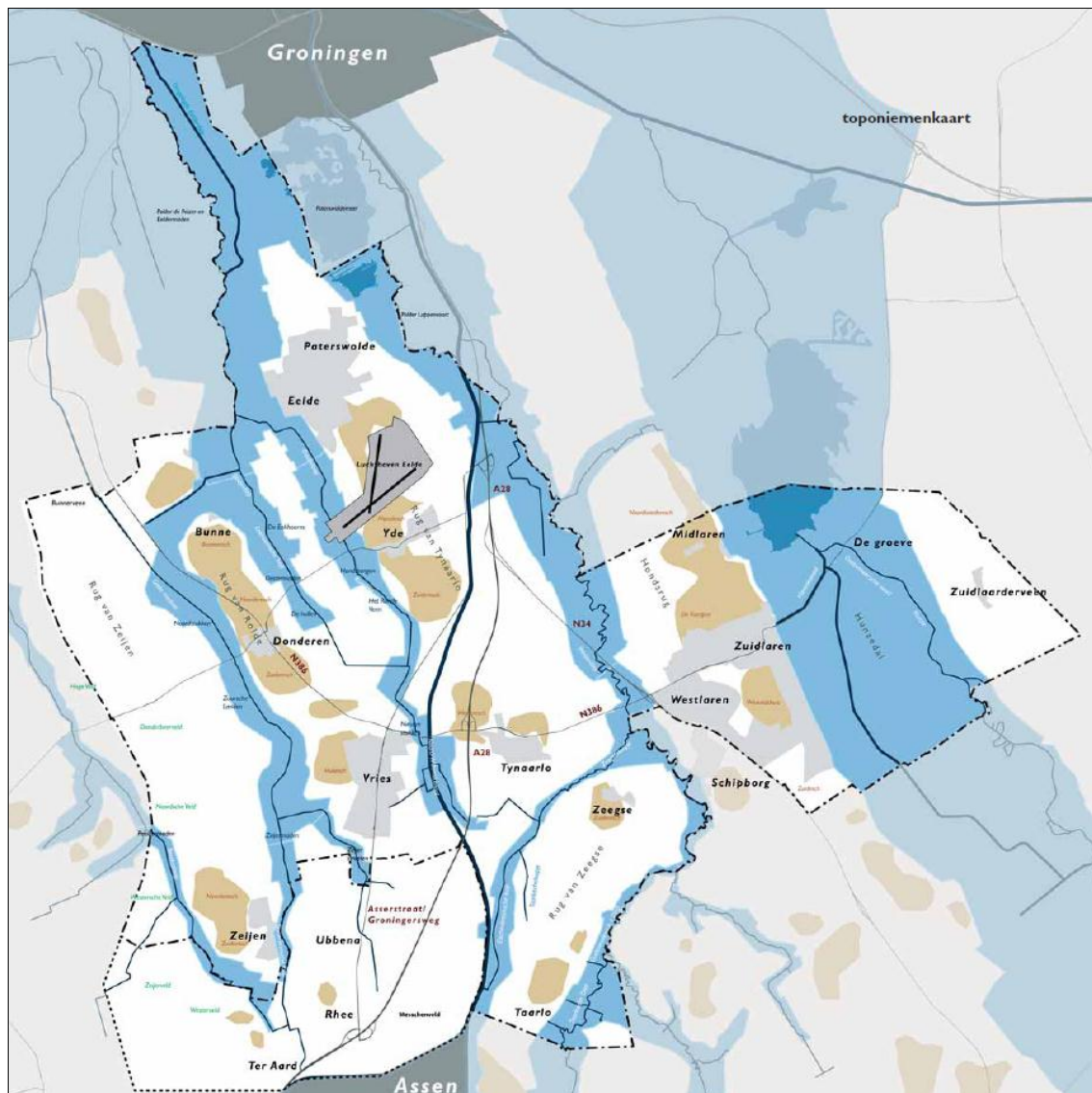
Na de geologische periode van de ijstijden bleef het hele grondgebied van de huidige provincie Drenthe achter als een laaggelegen, licht welvend zandplateau. Het uit Scandinavië opgedrongen landijs uit de één na laatste ijstijd had veel stenen en gruis naar Drenthe meegevoerd. Deze 'grondmorene' is deels als een tot leem vermalen laag in de zandgrond achtergebleven (keileem).

In de laatste ijstijd ontstonden ook pingo's, bevroren ondergrondse waterlenzen. Grote hoeveelheden water bevroren in de ondergrond (permafrost). Het water zet door bevriezing uit, vormt een ijslens en drukt de bovenliggende grond omhoog. Als het klimaat nadien warmer wordt, smelt de ijslens en glijdt de opgedrukte grond naar de zijkanten. De grond vormt een wal rond het nu ontstane meer. Deze opvallend ronde vennen, de zogenaamde pingoruïnes, komen voor in het buitengebied van Tynaarlo.

Bij het warmer en vochtiger worden van het klimaat na de laatste ijstijd ontstond veengroei in de lagere en slecht ontwaterde gedeelten van het zandlandschap. Op de drogere delen ontwikkelde zich een dicht en aaneengesloten loofwoud.

Op het oostelijke en noordelijke deel van het Drents Plateau liggen meerdere parallelle ruggen, met daartussen vlakke laagten waarin zich bekenstelsels hebben gevormd. In de gemeente Tynaarlo zijn dat de stelsels van het Peizerdiep, het Eelderdiep, de Drentsche Aa en de Hunze. De ruggen zijn kaarsrecht en hebben een noordwest-/zuidoostoriëntatie. De belangrijkste, die ook het verst doorlopen over het plateau, zijn de Hondsrug (in feite is dit een dubbele parallelle welving) en de Rolderrug. In Noord-Drenthe liggen daarnaast nog drie kleinere ruggen: die van Tynaarlo, Zeegse en Zeijen. De ruggen en de tussenliggende laagten zijn ontstaan tijdens de één na laatste ijstijd, als gevolg van de bewegingsrichting van het landijs tijdens een van de stromingsfa-

sen. De ruggen hebben een keileemlaag die meestal dikker is dan op de rest van het Drents Plateau.

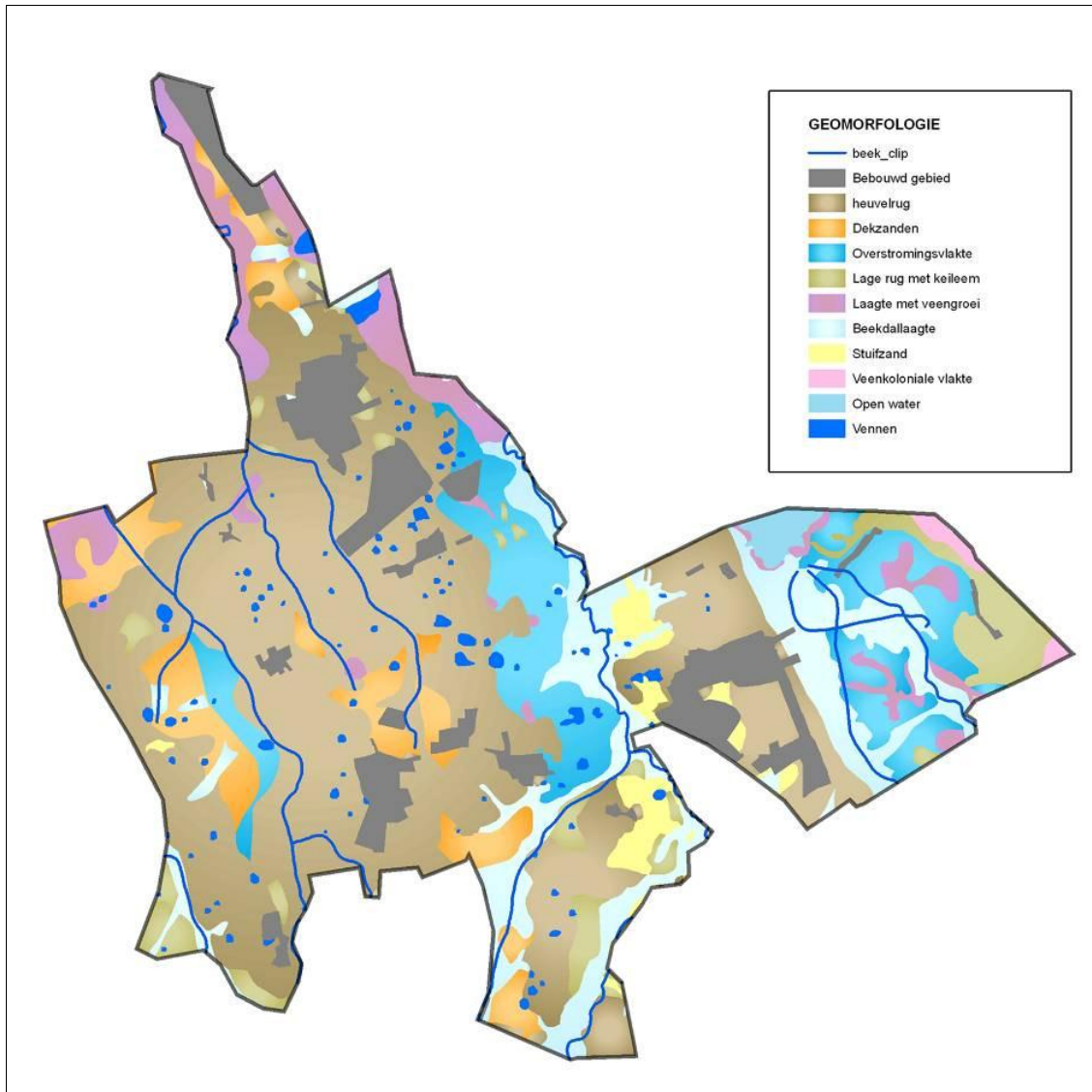
Toponiemen (Bron: LOP)

Na de ijstijd ontstonden op de hoog en droog gelegen gebieden, die hier waren achtergelaten door uitlopers van de gletsjers (onder andere de Hondsrug) en die door riviertjes werden doorsneden (Hunze/Drentsche Aa), verschillende dorpjes.

Na de komst van het christendom behoorde Drenthe tot het bezit van de bisschop van Utrecht, die de rechten en plichten van de inwoners van Drenthe voor het eerst bij het landrecht van 1412 erkende. De provincie werd toen verdeeld in zes dingspillen (rechtsgebieden).

Het centraal en op een kruispunt van wegen gelegen Vries werd het centrum van het dingspil Noordenveld en zo het middelpunt van de omgeving. Ook Eel-

de behoorde tot dit dingspil. Zuidlaren hoorde bij het dingspil Oostermoer, met Anloo als hoofdplaats. De dingspillen werden weer onderverdeeld in kerspelen (kerkgebieden): Eelde, Vries en Zuidlaren werden afzonderlijke kerspelen. Bij de invoering van de burgerlijke gemeenten, rond 1815, werd besloten voor de grenzen daarvan de kerspelgrenzen aan te houden: de gemeenten Eelde, Vries en Zuidlaren waren ontstaan.

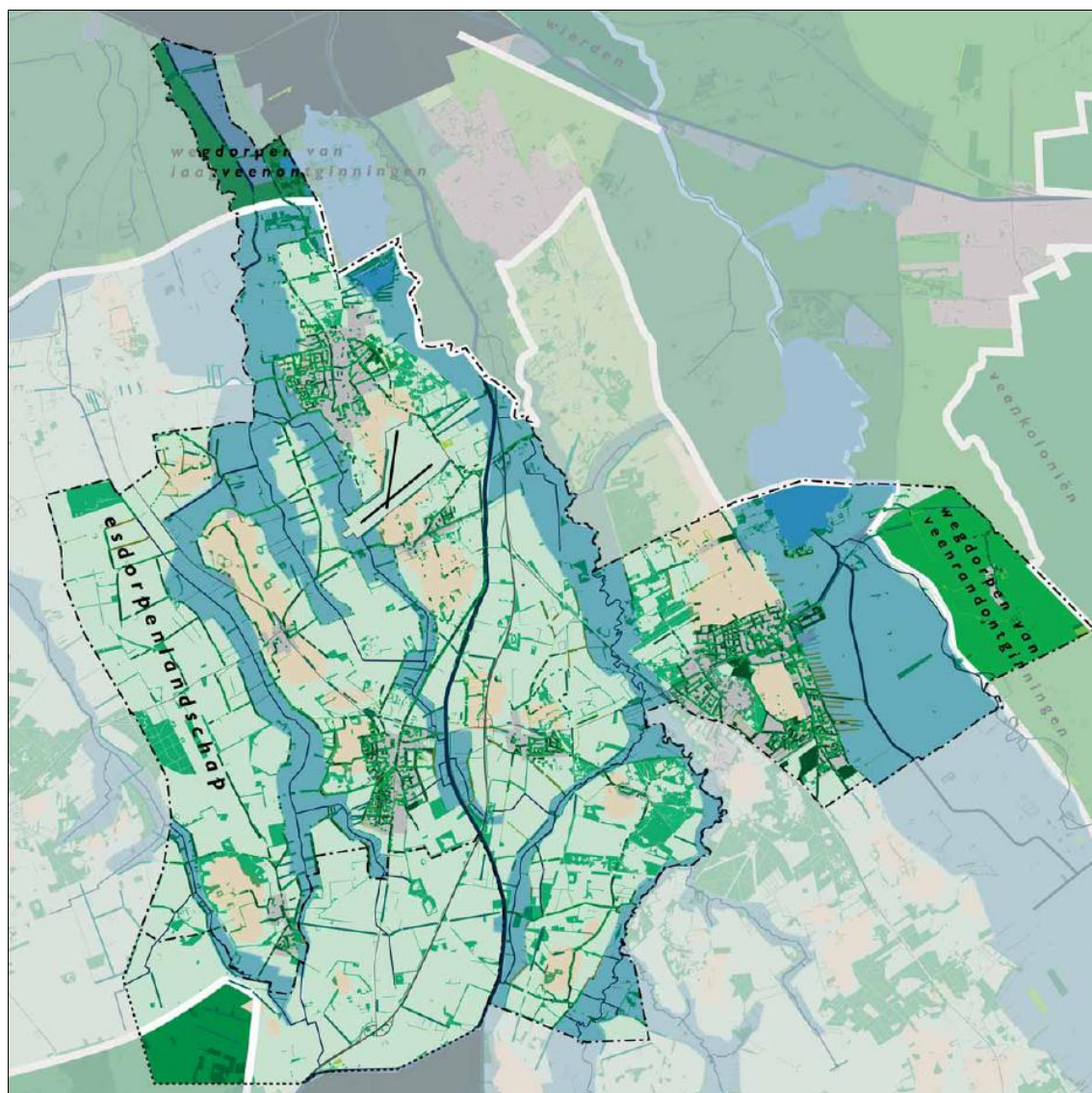
Geomorfologie (bron: Structuurplan Tynaarlo)

Landschapstypen

Op grond van de ontstaansgeschiedenis en huidige kenmerken zijn in de gemeente Tynaarlo drie landschapstypen te onderscheiden:

1. Esdorpenlandschap:
 - Essen;
 - Beekdalen;
 - Veldgronden en ontginningen;
 - Ruilverkavelingen.

2. Wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen.
3. Wegdorpenlandschap van de veenrandontginningen.

Groenstructuur

Huidige landschapstypen

- esdorpenlandschap
- wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen
- wegdorpen op overgang zand/veen of veenrandontginningen
- veenkolonien
- wierden

Beplanting

in beheer van gemeente

- bomen
- lanen
- hak hout
- bos
- bosplantsoen

in beheer van derden

- lanen
- loofbos/ bosplantsoen /naaldboutbos

Basis

- gemeentegrens Tynaarlo
- grens extra studiegebied
- hoofdwegen
- bebouwing
- beekdalen met beken

Afbeelding: Landschap (bron: LOP)

Zoals uit vorenstaande afbeelding blijkt, behoort het grootste deel van het gemeentelijke grondgebied tot het esdorpenlandschap. Slechts het dorpsgebied van Eelderwolde (laagveenontginning) en dat van Zuidlaarderveen (veenrandontginning) liggen buiten het esdorpenlandschap.

In het navolgende worden de drie landschapstypen gekarakteriseerd.

1. Esdorpenlandschap

Essen

Het bouwland van de essen vervulde een centrale rol in het vroegere landbouwsysteem. De oppervlakte en de kwaliteit van de weidegronden waren onvoldoende om het bouwland met uitsluitend rundermest vruchtbaar te kunnen houden. Daarom werden heidevelden als weidegrond voor schapen gebruikt. Door het eeuwenlang opbrengen van dierlijke mest, vermengd met heideplaggen, zijn de essen opgehoogd en hebben zij een enigszins bolle ligging gekregen. Op sommige oude bouwlanden is een esdek van meer dan 60 cm aanwezig.

De essen waren verdeeld in een groot aantal kleine perceeltjes, omdat elke boer verspreid over de essen een aantal akkertjes bezat. De verschillende perceeltjes werden van elkaar gescheiden door voren, flinke veldkeien of stroken ongeploegde grond. Om het vee van het bouwland te weren, waren de essen omgeven door houtwallen of bosrestanten.

Beekdalen

De beekdalen werden gebruikt als hooi- en weilanden. In de bredere beekdalen vonden de oudste ontginningen waarschijnlijk plaats in een smalle strook direct langs de beek. Kenmerkend is het onregelmatige verkavelingspatroon. De opstreckende verkaveling van de beekdalranden is van een latere datum. De beekdalen werden gescheiden van het veld door grenswallen. Door deze houtwallen verkregen de beekdalen een heel karakteristieke ruimtelijke opbouw. De hoofdrichting van de ruimte is evenwijdig aan de beek. Daarnaast is sprake van een nadere onderverdeling van de ruimte loodrecht op de stroomrichting van de beek. In het laaggelegen centrum van het beekdal, langs de beek, zijn de openheid en het fijnmazige slotenpatroon kenmerkend. Meer naar de rand van het beekdal zijn juist de beslotenheid en de opeenvolging van kleinere ruimten karakteristiek. In beekdalen binnen de gemeente is deze karakteristieke ruimtelijke bouw nog gedeeltelijk aanwezig.

Veldgronden en -ontginningen

Door de toename van het aantal schapen breidden de heidevelden zich ten koste van de nog aanwezige bossen steeds verder uit, tot ze omstreeks 1800 hun grootste omvang hadden bereikt. Op de moeilijk te bewerken gronden en langs de randen van het dorp zijn de bosrestanten het langst in stand gebleven.

De heidevelden waren bepalend voor het landschapsbeeld. De dorpen met de essen en de beekdalen lagen als een groene massa te midden van de uitge-

strekte, vrijwel boomloze heidevelden. Op plaatsen waar de heidevelden uit licht, zeer arm zand bestonden, zijn door afplagging en overbeweiding zandverstuivingen ontstaan.

Na 1900 is het eeuwenlang gepraktiseerde landbouwsysteem uiteindelijk verlaten. Een belangrijke aanleiding hiervoor was de intrede van de kunstmest. Hierdoor kwam een einde aan het chronische mesttekort en kon op grote schaal worden begonnen met het in cultuur brengen van de heide (veldgronden) en het hoogveen.

De jonge veldontginningen doen zich in het algemeen voor als grote, open, tamelijk kale landschapseenheden. Visueel-landschappelijk betekende de ontginning van de heidevelden een grote verandering. Tot die tijd bestond het landschap uit relatief kleine enclaves cultuurgrond in de onmiddellijke nabijheid van de nederzettingen, te midden van uitgestrekte heidevelden. Na de ontginningen van de heidevelden was nagenoeg alle grond in cultuur gebracht.

Ruimtelijk gezien, was de verandering minder groot. De jonge veldontginningen zijn wat kleur en gebruik betreft wel anders, maar evenals de heidevelden bepalen zij als open, onbebouwde ruimten in belangrijke mate het landschapsbeeld. Gedeelten van de heidevelden en vooral de zandverstuivingen zijn echter ook bebost. Deze boscomplexen hebben gezorgd voor een verdichting van het landschap.

Ruilverkavelingen

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog stond in ons land de vergroting van de voedselproductie centraal. Daartoe was het noodzakelijk om tot intensivering en schaalvergroting te komen. In die tijd vonden in Drenthe de eerste ruilverkavelingen plaats. Deze hadden vooral tot doel het versnipperde bezit op de essen te concentreren en de vaak ondoelmatige verkavelingssituatie te verbeteren. De essen zijn voor een deel ook omgezet in weiland. Daar waar ruimte kon worden gewonnen en waar dit was gewenst, zijn landschapselementen zoals houtwallen en -singels verdwenen (en vervangen door prikkeldraad); daar waar de waterhuishouding via niet al te kostbare maatregelen kon worden verbeterd, is dat ook uitgevoerd. Grootschalige aanpassingen zijn verricht met het normaliseren (rechttrekken) van beken. Ook de beken in de gemeente Tynaarlo zijn grotendeels genormaliseerd. Sterke fluctuaties in waterstanden zijn, mede door plaatselijke verbeteringen van de detailontwatering, nu niet meer aan de orde.

2. Wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen

Hoewel veel later in ontginning genomen dan de zandgronden van het Drents Plateau, zijn de veenontginningen van Eelderwolde en Paterswolde toch ook al van respectabele leeftijd: ze dateren uit de middeleeuwen (tiende tot dertiende eeuw). Het tegenwoordige landschap heeft een vrij open karakter met een slingerend bebouwingslint als hoofdas en een rechtlijnige, loodrecht daar-

op staande verkaveling in zogenaamde slagen. De hoofdas is verdicht met beplanting. Op enige afstand van het wegdorp ligt een stroomdal. De waterstanden in dit landschap zijn in het algemeen hoog. Sloten begrenzen de smalle, langgerekte kavels.

3. Wegdorpenlandschap van de veenrandontginningen

Dit landschap (Zuidlaarderveen) ligt op de overgang van (voormalig) hoogveen-gebied naar een stroomdal. De structuur lijkt veel op die van het wegdorpen-landschap van de laagveenontginningen. Open water van betekenis is echter niet aanwezig, afgezien van de sloten aan de stroomdalzijde van het dorp.

3.2

Cultuurhistorie

De cultuurhistorische waarden zijn in sterke mate bepalend voor het karakter van het buitengebied van Tynaarlo. In deze paragraaf wordt ingegaan op cultuurhistorische waarden voor zover deze nog niet zijn beschreven in paragraaf 3.1. Bepaalde landschappelijke elementen (beekdalen, essen) kunnen namelijk niet alleen als landschappelijk waardevol, maar ook als cultuurhistorisch waardevol worden aangemerkt.

Historie

De eerste zichtbare sporen die de mens in Drenthe heeft achtergelaten, zijn de hunebedden. Hunebedden zijn collectieve grafkelders van de oudste boerenbevolking in de provincie. Van 3400 voor Christus tot 1900 voor Christus vestigden zich in Drenthe de eerste permanente bewoners, deze worden het volk van de Trechterbekercultuur (ook wel hunebedbouwers) genoemd. Dit was tevens het moment waarop een omschakeling plaatsvond van jacht naar landbouw. De bewoners vestigden zich op de hogere gronden, waarbij de landbouwactiviteiten voornamelijk plaatsvonden op de overgang naar de beekdalen en de laagveengebieden. Uit deze tijd zijn de hunebedden en de grafheuvels. Waarschijnlijk zijn de hunebedden gebouwd langs belangrijke verbindingswegen die op de hoge, droge gronden werden aangelegd. Binnen de gemeente Tynaarlo lopen twee prehistorische routes over de Hondsrug, deze routes betreffen zones waarbinnen zoveel archeologische resten zijn aangetroffen dat de verbindingswegen waarschijnlijk binnen deze zones hebben gelegen.

Hunebedden zijn aanwezig in de omgeving van Vries, in Zeijen en Tynaarlo en op het Noordsche Veld. De bekende en nog aanwezige hunebedden binnen de gemeente Tynaarlo zijn aangemerkt als gebieden met een zeer hoge archeologische waarde of monument en zijn derhalve beschermd.

Hunebed tussen Tynaarlo en Zeegse

RITUELE DEPOSITIES

Vennen, beekdalen, veengebieden en andere natte gebieden hebben naast een functionele functie in bijvoorbeeld de watervoorziening waarschijnlijk ook een rituele rol gespeeld in het leven van de mensen. Op deze plaatsen worden offergaven teruggevonden die bestaan uit aardewerken potten (die waarschijnlijk gevuld zijn geweest met eten en drinken), wielen, (vuurstenen) bijlen en andere werktuigen. Een voorbeeld is het Siepelveen bij Zeegse, hier is een neolithische spits aangetroffen. Het gebied kan worden aangemerkt als offerveen van Provinciaal Belang.

GRAFHEUVELS

Vanaf omstreeks 2800 voor Christus ontstaat de gewoonte om grafheuvels op te werpen van zand en plaggen. Deze heuvels worden naderhand vaak weer gebruikt voor een volgende begraafing, waarna de heuvel wat wordt opgehoogd en uitgebreid. In het Noordsche Veld bij Zeijen zijn een groot aantal grafheuvels te zien.

CELTIC FIELDS

Vanaf de ijzertijd (800-0 voor Christus) vond de omschakeling naar een meer permanente landbouw plaats, in deze tijd ontstonden complexen van celtic fields. Celtic fields zijn min of meer aaneengesloten systemen van veldjes van circa 40x40 m, die zijn omzoomd door lage wallen. De akkertjes werden afgewisseld als bouwland, braakliggend land of waren als huisplaats in gebruik.

ESDORPEN

Over een langere periode (700 na Christus-1850) vormen zich op het Drents Plateau de esdorpen. Een kenmerkend systeem ontwikkelt zich met vaste elementen: het dorp, de essen, de beekdalgronden en de heidevelden. Deze land-

schapselementen functioneren en ontwikkelen zich eeuwenlang in onderlinge samenhang. Veel onderdelen of elementen uit deze tijd zijn nog goed terug te vinden en herkenbaar in het landschap. De randveenontginningen met hun typerende strokenverkaveling en lintvormige nederzettingen ontstaan vaak vanuit de esdorpen die op de grens van het Drents Plateau liggen.

Cultuurhistorische waarden

De hiervoor beschreven historische uiteenzetting geeft een beeld van het ingrijpen van de mens in de ruimte. Op veel plaatsen is dit ingrijpen nog goed herkenbaar in de vorm van structuren en patronen. Met name de samenhang tussen de verschillende elementen van het esdorpenlandschap (beekdalen, veldgronden, essen) is in Tynaarlo herkenbaar aanwezig. Door de provincie Drenthe wordt de herkenbaarheid van cultuurhistorische waarden in het landschap weergegeven in het Cultuurhistorisch Kompas.

In het Cultuurhistorisch Kompas (juni 2009) zijn de karakteristiek en structuur, de achtergrond van het gebied en de ambities beschreven. Het buitengebied van de gemeente Tynaarlo ligt in de deelgebieden 'Kop van Drenthe', 'Drentsche Aa', 'Hondsrug en Hunzedal' en 'Drentse Monden'.

CULTUURHISTORISCH
KOMPAS

De structuur van het deelgebied 'Kop van Drenthe' bestaat onder andere uit de esdorpen met daarbinnen de karakteristieke afwisseling van open en gesloten ruimtes, verspreide bebouwing en doorzichten naar essen en beekdal. Zichtbare sporen uit de prehistorie zijn te vinden op het Noordsche Veld: dit heideveld, grenzend aan het beekdal van het Oostvoortsche Diep, is bewaard gebleven als deel van het complex woeste gronden bij Zeijen en bevat een aantal grafheuvelgroepen en delen van een groot celtic field.

KOP VAN DRENTH

Daarnaast is er de landgoederengordel bij Eelde en Paterswolde. Dit is een vrijwel aaneengesloten gebied met afwisseling in open landbouwgronden en besloten delen met bos- en parkaanleg en de centrale ligging van de hoofdhuizen binnen de parkaanleg en sterke relatie tussen huis en omgeving.

Deze landgoederengordel Eelde-Paterswolde heeft een specifieke cultuurhistorische waarde. Van oudsher heeft de landgoederengordel een strategische ligging voor Groningen door de zandrug die tussen het Eelderdiep en het beekdal van de Drentsche Aa ligt. Vanuit de middeleeuwse aanwezigheid van versterkte huizen en latere havezaten als Oosterbroek en Lemferdinge heeft het gebied zich in de achttiende en negentiende eeuw ontwikkeld als vestigingsplek voor buitenplaatsen en landgoederen. De overgang van zandgronden naar lagere (veen)gronden en beekdalen is zowel binnen als tussen de landgoederen en buitenplaatsen nog zichtbaar: in delen is het karakter van de groenlanden met houtwallen nog zichtbaar, elders is het ook bewust gebruikt in de parkaanleg door bos- en laanbeplanting. In de twintigste eeuw zijn Eelde (van oorsprong een langwerpig esdorp) en het wegdorp Paterswolde sterk uitgebreid en aaneengegroeid, waardoor de landgoederengordel in twee delen is uiteengevallen.

In de gemeente Tynaarlo liggen de landgoederen (en buitenplaatsen). De Marsch, Vosbergen, De Braak, Oosterbroek, Vennebroek Bosch en Vaart, Laarwoud, Meerwijk en Lemferdinge.

DRENTSCHE AA

De structuur van het deelgebied 'Drentsche Aa' bestaat onder andere uit de beekdalen van de Drentsche Aa met flankerende esdorpen en essen, gezamenlijk in een sterke ruimtelijke samenhang, een grote dichtheid aan prehistorische bewoningssporen en hiermee samenhangende routes zoals grafmonumenten (hunebedden, grafheuvels, urnenvelden) en karrensporen. Het gebied rond de Drentsche Aa is al vanaf de prehistorie bewoond en heeft een continue bewoning gekend vanaf de vestiging van de eerste boeren omstreeks 3400 voor Christus tot nu aan toe. Vaak zijn de prehistorische bewoningssporen (hunebedden, grafheuvels) dicht bij de huidige dorpen te vinden. In de gemeente Tynaarlo zijn karrensporen aangetroffen, ten oosten van Tynaarlo, nabij een hunebed. De karrensporen kunnen er op duiden dat dit grafmonument zich aan een doorgaande weg bevond.

HONDSRUG EN HUNZEDAL

De Hondsrug loopt vanaf ruwweg Emmen tot in de stad Groningen en vormt door zijn hoogte en ondergrond de basis voor een langdurige en intensieve bewoningsgeschiedenis. De neerslag hiervan wordt (onder meer) gevormd door een eeuwenoude route. De historische weg, die de esdorpen na hun ontstaan verbindt, loopt via Odoorn, Borger, Drouwen, Gasselte, Gieten, Eext, Annen en Zuidlaren in de richting van Groningen. Binnen de gemeente Tynaarlo liggen twee prehistorische routes. De structuur van het deelgebied 'Hondsrug en Hunzedal' bestaat onder andere uit de oorspronkelijke middeleeuwse routes, een grote dichtheid aan (pre)historische bewoningssporen.

DRENTSE MONDEN

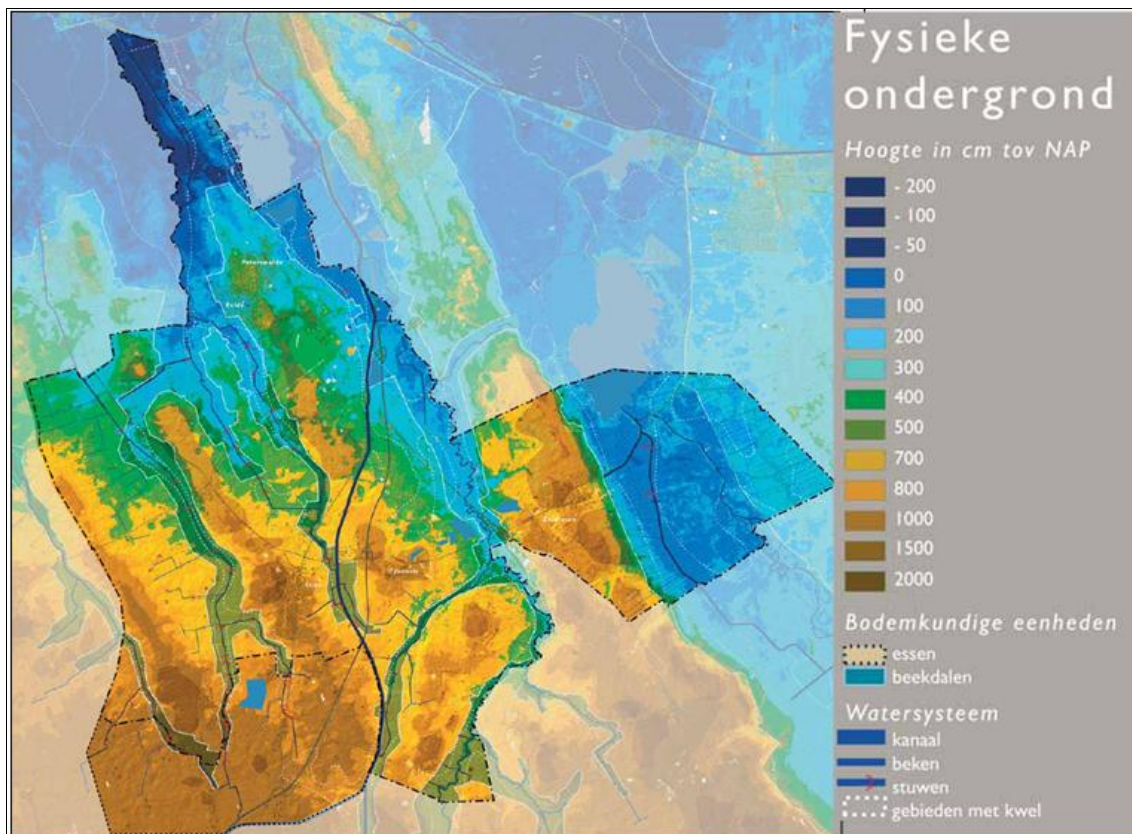
Bepalend voor deze Drents-Groninger veenkoloniën is het orthogonale en hiërarchische stelsel van kanalen, monden en wijken, aangelegd voor de veenontginningen. Langs de hoofdlijnen ontwikkelden zich na het afgraven de lintdorpen, geplaatst in een rechtlijnig stelsel van verkavelingen met bebouwing, waterwerken en beplanting. Binnen de gemeente Tynaarlo bevinden zich geen kernen in dit deelgebied.

3.3

Water

De waterhuishouding in een gebied wordt sterk bepaald door de hoogteligging, de bodem en het reliëf. De hoogtekaart geeft aan dat het zuidwestelijke deel van de gemeente Tynaarlo een N.A.P. +10 m heeft. Het noordelijke deel heeft een N.A.P. -2 m.

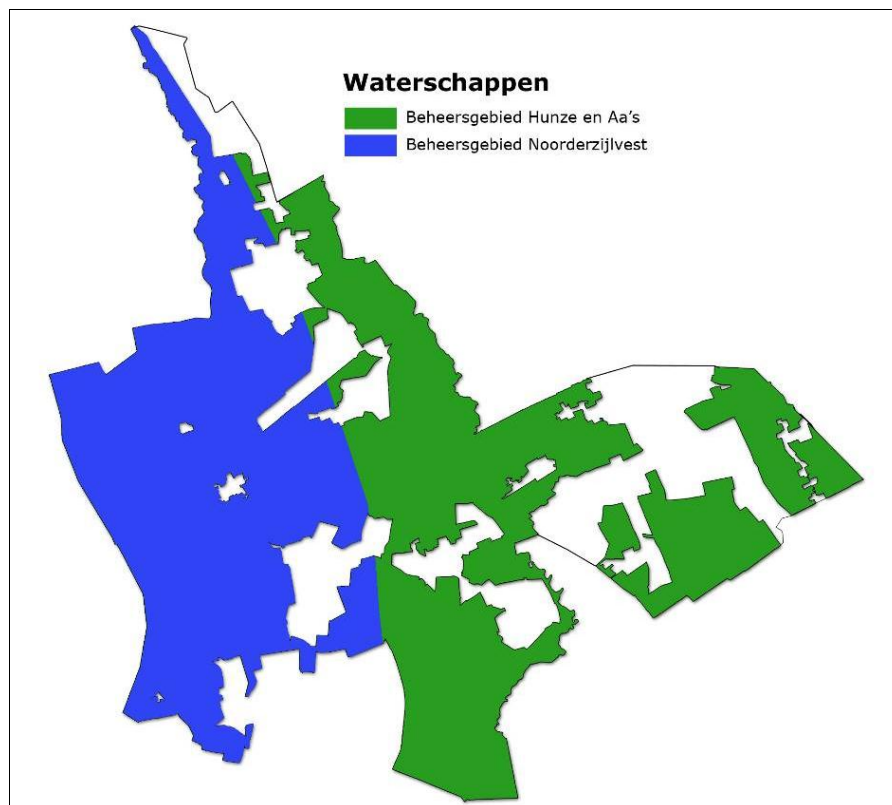
Het gebied gaat van zuid naar noord over van hoog zand via de beekdalen naar de veenontginningen. In de laagtes rond de beken treedt kwelwater naar boven.

Fysieke ondergrond-hoogte N.A.P., bron: Structuurvisie Landschaps-ontwikkelingsplan Tynaarlo

Oppervlaktewater

De gemeente Tynaarlo maakt deel uit van het beheergebied van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest. Op de navolgende kaart zijn beide beheergebieden globaal aangegeven.

Beheergebieden waterschappen

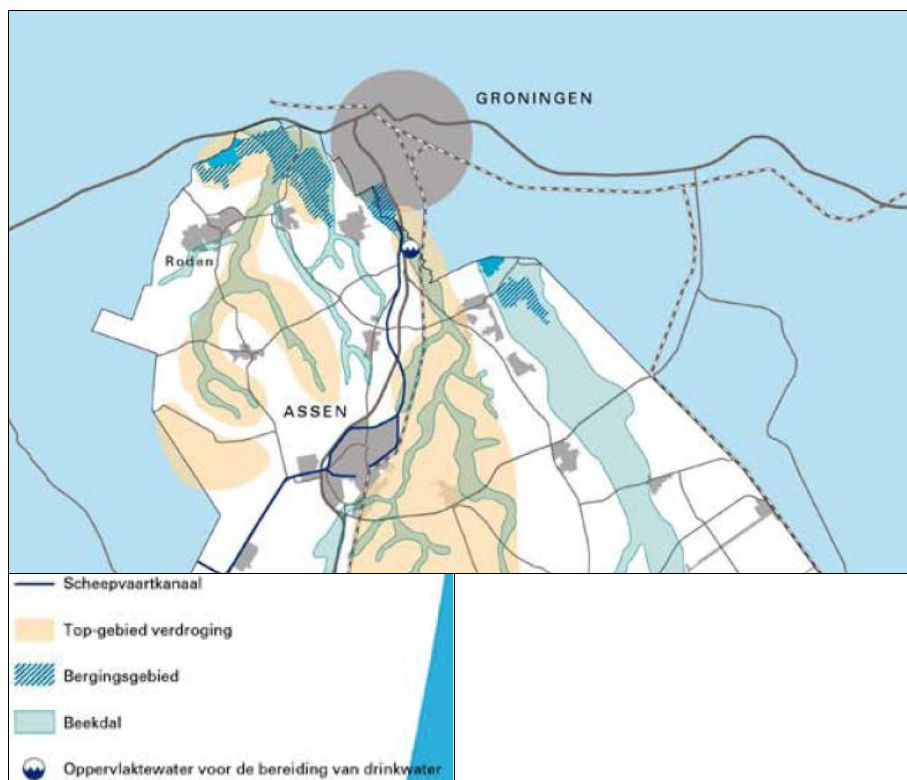
In de gemeente zijn vier deelsystemen aanwezig: Peizerdiep, Reitdiep, Drentsche Aa en Hunze.

Het westelijke deel van de gemeente ligt in het Peizerdiepsysteem (Noorderzijlvest). De hoofdafwatering van het gebied vindt plaats via de Runsloot, het Eelderdiep, het Omgelegde Eelderdiep en de Grote Masloot. Het gebied verloopt in hoogte van hoog in het zuiden naar laag in het noorden. Door stuwen wordt water in de hogere delen vastgehouden. Mogelijkheden voor extra wateraanvoer zijn er via deze weg nagenoeg niet. Het meest noordelijke gebied van de gemeente ligt in het Reitdiepsysteem (Noorderzijlvest). Hier loopt het Omgelegde Eelderdiep als hoofdafvoer. De grote meren, het Paterswoldsemeer en het Hoornse Meer liggen grotendeels buiten de gemeente.

De oostelijke helft van de gemeente ligt in het Hunzesysteem dat via de laaglandbeek de Hunze afwatert naar het noorden. De Hunze komt uit in het Zuidlaardermeer, waarvan het zuidelijkste deel in de gemeente Tynaarlo ligt.

Naast de beeklopen is er ook water dat zich niet voegt in het oorspronkelijke patroon van ruggen en laagtes. Ten eerste het scheepvaartkanaal Noord-Willemskanaal en ten tweede de zandwinningsplassen, die voornamelijk in de overhoeken van de grootschalige infrastructuur liggen. De elementen van deze structuur A28, N34 en het Noord-Willemskanaal, doorsnijden het dal van de Drentsche Aa. De continuïteit van de laagte wordt hierdoor verstoord.

Op de navolgende kaart Oppervlaktewater, behorende bij de Omgevingsvisie Drenthe, hebben enkele gebieden de aanduiding bergingsgebied.

Uitsnede kaart Oppervlaktewater, Omgevingsvisie Drenthe

Waterberging is het tijdelijk opslaan van grote hoeveelheden water. Deze maatregel wordt ingezet als wateroverlast moet worden voorkomen en alle andere maatregelen tekortschieten. De waterberging moet er voor zorgen dat de kans op overstroming vanuit het hoofdsysteem (kanalen en beken) beperkt blijft tot gemiddeld één keer per honderd jaar. Het waterbergingsgebied is van provinciaal belang. Binnen het plangebied van dit bestemmingsplan zijn twee facetbestemmingsplannen waterberging van kracht. Dit betreft de noodbergingengebieden Onner- en Oostpolder, polder Lappenvoort en polder het Oosterland, en de gronden betrekking hebbend op het facetbestemmingsplan waterberging en natuurontwikkeling herinrichting Peize. Het gebied Tusschenwater ten zuiden van het Zuidlaardermeer heeft ook de aanduiding bergingsgebied, maar dit gebied valt buiten het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied.

Grondwater

Het grondwatersysteem van de gemeente kenmerkt zich door kwel en infiltratie van de eerdergenoemde ruggen. De kwel is vaak van goede kwaliteit en levert hoge natuurwaarden op. Het functioneren van het grondwatersysteem wordt in sterke mate bepaald door de aanwezigheid van slecht doorlatende lagen en schijngrondwaterspiegels.

De gebieden rondom de Drentsche Aa hebben op de kaart Oppervlaktewater, behorende bij de Omgevingsvisie Drenthe, de aanduiding Top-gebied verdroging. Deze aanduiding heeft betrekking op het behalen van de natuurdoelen. De verdroging van natuurgebieden is een van de belangrijkste knelpunten. De Drentsche Aa is tevens een grondwaterbeschermingsgebied (oppervlaktewaterwinning). Grondwaterbeschermingsgebieden zijn eveneens van provinciaal belang.

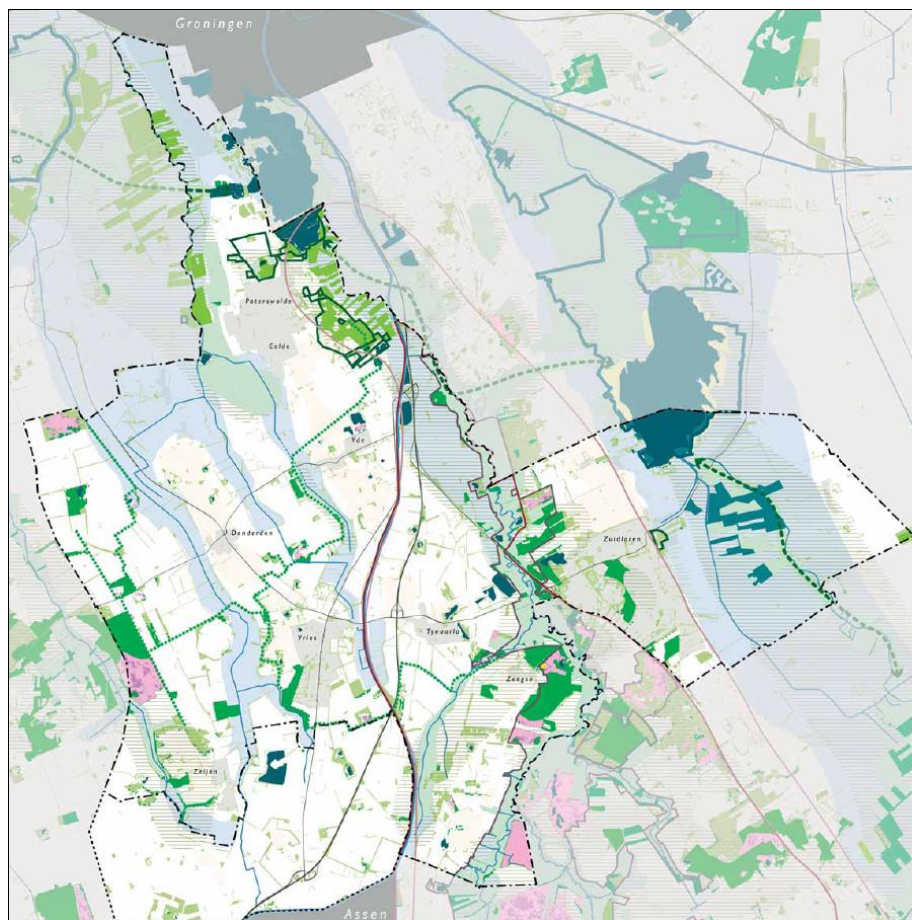
Het gebied Onnen/De Punt is een waterwingebied en heeft in de Omgevingsvisie Drenthe de aanduiding oppervlaktewater voor de bereiding van drinkwater.

Aan de oostzijde van het plangebied ligt een inrijgebied. In deze gebieden wordt het oppervlaktewater vastgehouden, om een zo groot mogelijke voorraad grondwater op te bouwen. Hiervoor zijn twee aspecten van belang: het peil in de beekdalen en de infiltratie van regenwater. Voor een inrijgebied is het onder andere belangrijk dat het verhard oppervlak niet toeneemt.

3.4

Natuur

Het landschap van Tynaarlo kent grote natuurwaarden, zowel rond de beekdalen als op de hoge ruggen. Bij de Drentsche Aa, het Hunzedal (inclusief het Zuidlaardermeer) en de Eelder- en Peizermeden ligt natte natuur in de laagtes. Er is één robuuste verbinding in dit gebied geprojecteerd. Deze loopt van het Hunzedal via het Zuidlaardermeer, vervolgens het beekdal Drentsche Aa, westelijk van Zuidlaardermeer in noordelijke richting, dan via het beekdal van het Eelderdiep naar het Leekstermeer. Deze robuuste verbinding is grotendeels gerealiseerd (Omgevingsvisie Drenthe 2010). De bos- en natuurgebieden aan de westzijde van de gemeente zijn kleiner en meer gefragmenteerd. In dit gebied zijn ook ecologische verbindingen geprojecteerd, maar deze zijn van een lagere orde dan de robuuste verbindingen.

Natuur

Bestaande bos- en natuurgebieden

- open stuifzand
- heide
- parkgebieden
- overige moerasvegetatie
- rietvegetatie
- moeras / broekbos
- schraal grasland
- overig begroeid natuurgebied
- kale grond in natuurgebied
- overige bosgebieden

Status

- Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa
- Nationaal landschap Drentsche Aa
- vogelrichtlijngebied
- habitatgebied
- landgoed/buitenplaats, NSW

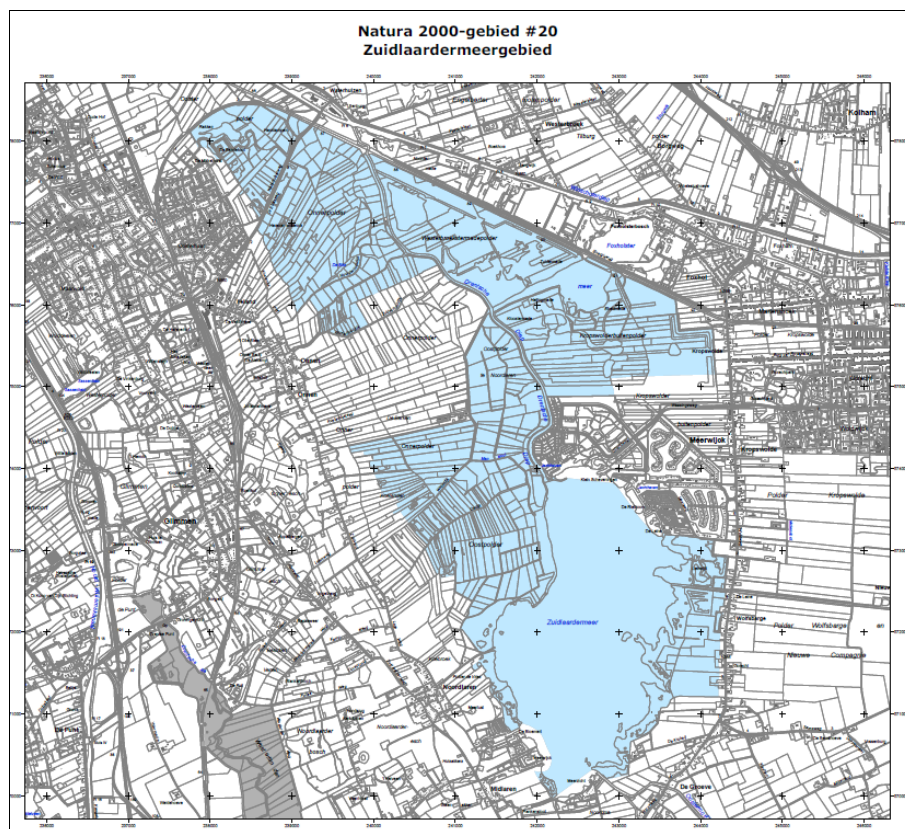
Ambitie

- robuuste EHS "Natte as Noord"
- EHS verbindingen
- bruto EHS

Natuur (bron: LOP)

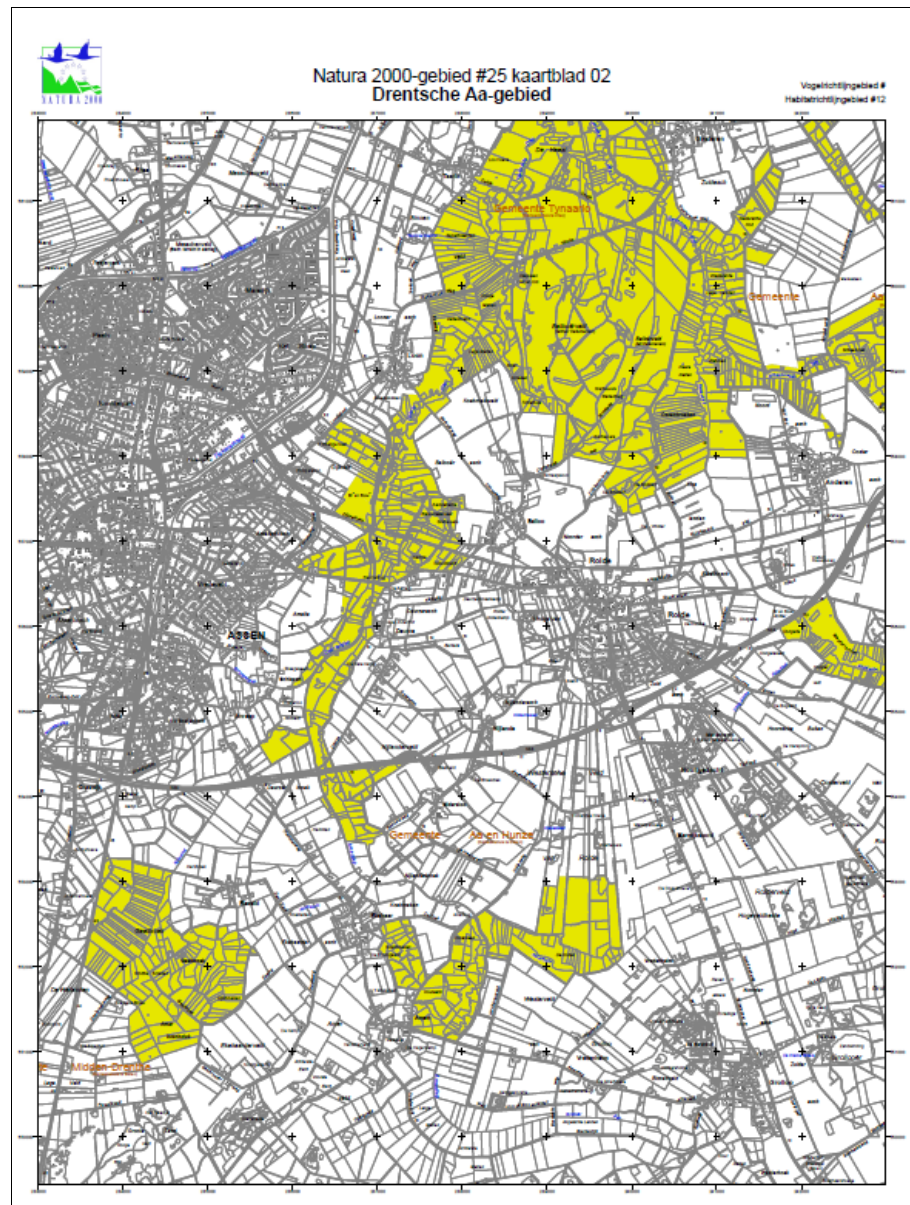
Natura 2000-gebieden

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. In het plangebied Buitengebied Tynaarlo liggen de Natura 2000-gebieden het Zuidlaardermeergebied en het Drentsche Aa-gebied.

Zuidlaardermeergebied

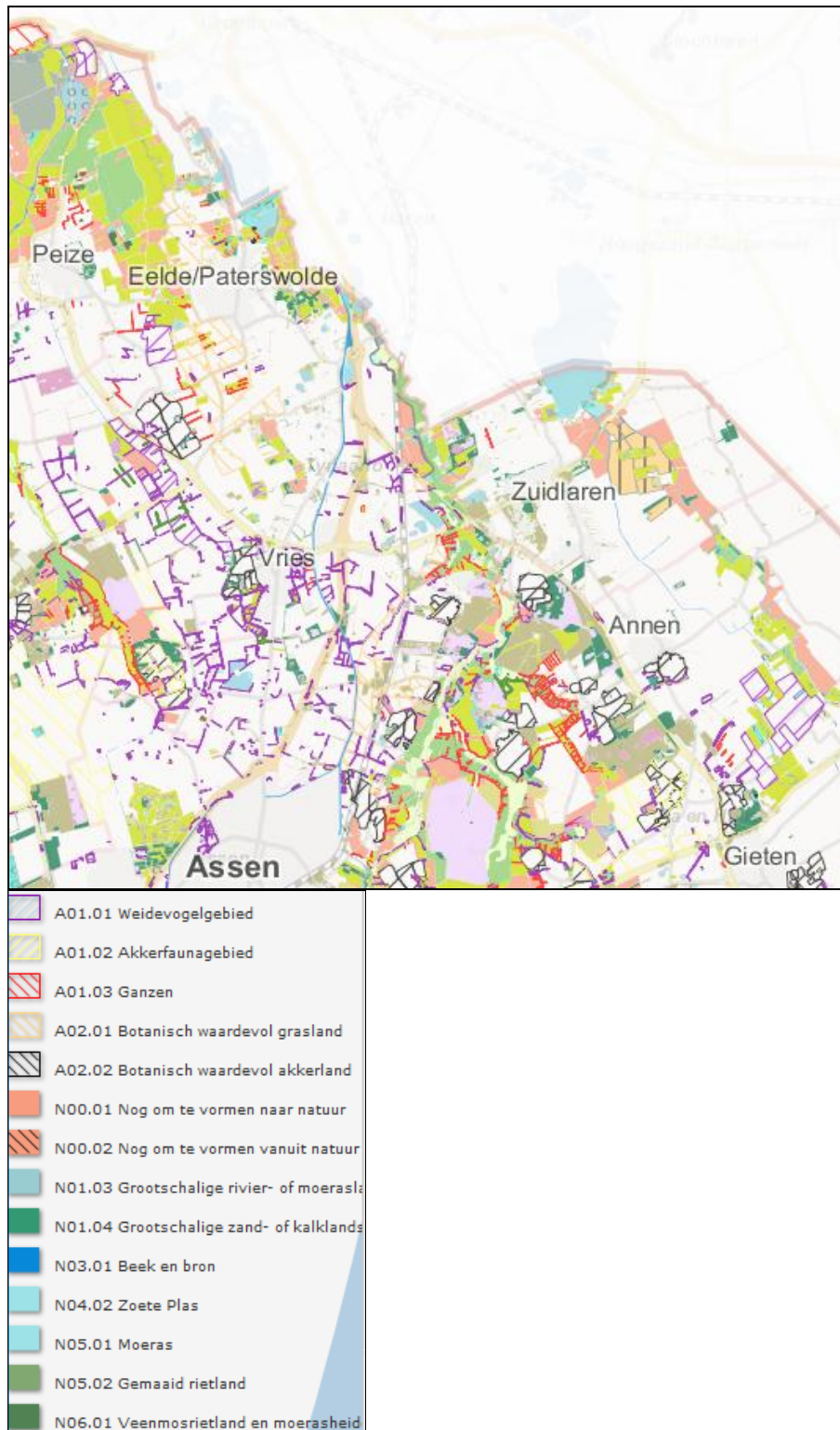
Het Zuidlaardermeergebied bestaat uit een natuurlijk, ondiep meer en een aangrenzend veenweidegebied dat aansluit op de Hondsrug. Het meer is omgeven door moerasgebieden die broedgelegenheid bieden aan moerasvogels als roerdomp, porseleinhoen en rietzanger. Het veenweidegebied is van betekenis voor weidevogels en als foerageergebied voor kleine zwaan, kolgans en smient. De belangrijkste natuurwaarden van het meer zijn grotendeels geconcentreerd in de oevermoerassen. Er broeden jaarlijks één tot vijf paar roerdompen in de rietlanden. In de polders worden in de meeste jaren één tot vier porseleinhoenders gehoord. Ook zomertaling en watersnip broeden in deze polders. In de rietlanden groeien plaatselijk veel veenmossen, waardoor er Veenmosrietland aanwezig is.

Drentsche Aa

Het gebied is aangewezen voor zowel een groot aantal vegetatietypen als diersoorten. Moerasvogels als blauwborst, rietzanger en af en toe bruine kiekendief zijn vooralsnog niet erg talrijk, maar komen wel op meer plekken voor. Broedvogels van kruidenrijke graslanden als kwartel, kwartelkoning en paapje vertonen wisselende aantallen. Naast waardevolle vochtige en drogere schraalgraslanden en veenvormende begroeiingen komen enkele Dotterbloemhooilanden van de associatie *Ranunculo-Senecionetum aquatici* en grotezeggenmoerassen (verbond *Caricion gracilis*) voor. De graslanden van de Drentsche Aa vormen een van de weinige Nederlandse gebieden waar de watersnip het relatief goed doet. Omdat het in het land zo slecht gaat met deze soort, is behoud van de populatie op het huidige hoge niveau (ten minste honderd paren) gewenst. De meanderende benedenloop van de Drentsche Aa behoort tot de rijkste beken van Nederland als het gaat om visfauna. De Drentsche Aa is

bijvoorbeeld een van de weinige beken in ons land waarvan een paaipopulatie van de rivierprik bekend is. Van de Natura 2000-soorten zijn verder bittervoorn, grote en kleine modderkruiper en rivierdonderpad uit het gebied bekend.

Ecologische Hoofdstructuur Tynaarlo, Bron: Provincie Drenthe, Natuurbeheerplan 2013

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen.

In het plangebied liggen de robuuste verbindingszone ‘Natte As Noord’ en het Drentsche Aa-gebied als onderdelen van de EHS. In het plangebied ligt de ecologische verbindingszone EVZ-25 (Zeijen-Zeegse-Eelde). Voor meer informatie over deze verbindingszone wordt verwezen naar paragraaf 5.4.

Natuurgebieden

De belangrijkste natuurgebieden, waaronder alle Natura 2000-gebieden en de tussenliggende verbindingen samen vormen de basis van de Ecologische Hoofdstructuur in Drenthe. Belangrijke natuurgebieden van de EHS zijn, naast de Natura 2000-gebieden, het Zuidlaardermeergebied en het Drentsche Aa-gebied, de Zeegserduinen, de beekdalen van het Eelderdiep, Runsloot, Hunze, de Grote Masloot en de Zeyerstroeten. Ook de Zeyerstrubben en het Noordsche veld zijn belangrijke natuurgebieden van de EHS.

Natuurontwikkelingsgebieden

De Eelder- en Peizermaden en de polder Lappenvoort/Oosterland zijn natuurontwikkelingsgebieden binnen de EHS. In de Eelder- en Peizermaden is ongeveer 1.400 ha begrensd als natuurgebied als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en zij vallen grotendeels samen met de waterbergingsgebieden.

Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer hebben een natuurvisie opgesteld voor de Eelder- en Peizermaden, alsmede de polders Oosterland en Lappenvoort. Deze aan elkaar grenzende polders liggen in het beekdal van de benedenloop van de Drentsche Aa tussen Eelde-Paterswolde en het Noord-Willemskanaal met de A28. De natuurvisie beschrijft het streefbeeld voor de natuur, de gewenste inrichting en het gewenste toekomstige beheer van de polders voor de periode tot ongeveer 2020.

Het gebied behoort tot de Ecologische Hoofdstructuur, is onderdeel van de Natte As en maakt deel uit van het Nationaal Landschap Drentsche Aa. Een belangrijke nevenfunctie is die van noodwaterberging in tijden van extreme neerslag.

Ook ten zuiden en zuidwesten van het Zuidlaardermeer moeten nog grote delen van de EHS worden verworven en ingericht (deels buiten plangebied). Ook bij Zeijen en ten zuiden van het Noordsche Veld worden nog gebieden voor natuur ingericht.

3.5

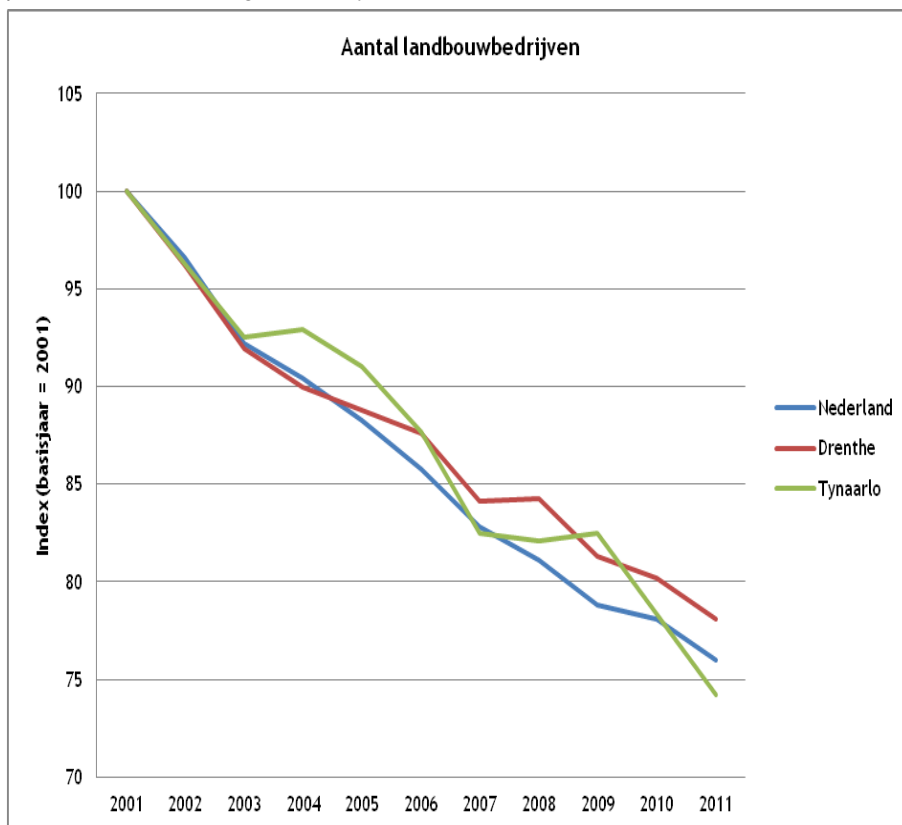
Landbouw

De gemeente Tynaarlo heeft een totale oppervlakte van circa 14.765 ha. Ongeveer 10.520 ha hiervan is in gebruik als cultuurgrond. Gezegd mag worden dat de landbouw een van de belangrijkste dragers, zo niet de belangrijkste drager, van het landelijk gebied van de gemeente Tynaarlo is. In 2009 was in de gemeente 5.499 ha als akkerbouw en 3.931 ha als grasland in gebruik (bron: CBS).

Aantal agrarische bedrijven

De navolgende grafiek geeft de ontwikkeling van het aantal landbouwbedrijven binnen de gemeente Tynaarlo tussen 2001 en 2011 weer. De grafiek laat zien dat het aantal landbouwbedrijven de afgelopen elf jaar is afgenomen met 69 bedrijven (circa 35%).

Grafiek 1. De geïndexeerde ontwikkeling van het aantal landbouwbedrijven in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

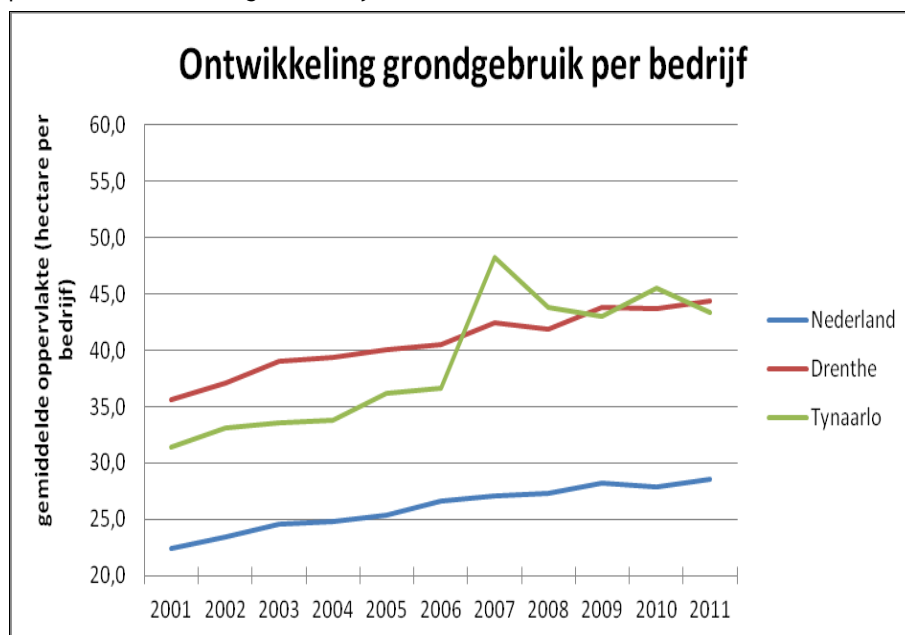
Omvang agrarische bedrijven

Grondgebruik per bedrijf

Het CBS biedt inzicht in het totale agrarische grondgebruik en het aantal bedrijven. Op basis van deze gegevens is het mogelijk om het gemiddelde grondgebruik per bedrijf te berekenen. In grafiek 2 is de ontwikkeling van het

gemiddelde grondgebruik (in hectares per bedrijf) opgenomen. Uit de grafiek komt naar voren dat de gemiddelde oppervlakte per bedrijf tussen 2001 en 2011 licht is toegenomen. De gemiddelde oppervlakte van bedrijven in de gemeente Tynaarlo is veel groter dan in Nederland als geheel. De gemiddelde oppervlakte grondgebruik in de provincie Drenthe is ten opzichte van de gemeente over het algemeen groter. In 2007 is een piek te zien wat betreft de gemiddelde oppervlakte van bedrijven in de gemeente Tynaarlo. Na 2007 neemt deze piek weer af tot ongeveer gelijke waarden als in de provincie.

Grafiek 2. De ontwikkeling van het gemiddelde grondgebruik per bedrijf in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Voor zowel Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo geldt dat er sprake is van een lichte toename van de grondoppervlakte. Gesteld kan worden dat de melkveehouderij in Tynaarlo de belangrijkste agrarische tak vormt, gevolgd door de akkerbouw. Tevens zijn er enkele intensieve veehouderijen, kwekerijen en glastuinbouwbedrijven aanwezig. Daarnaast maken diverse agrarische bedrijven gebruik van een beperkte oppervlakte kassen ten behoeve van de teeltondersteuning. De verwachting is dat het aantal melkveehouderijen de komende jaren verder zal afnemen, maar dat het areaal cultuurgrond ten behoeve van de melkveehouderij gelijk zal blijven. Een aantal bedrijven zal moeten uitbreiden of zich moeten verbreden/specialiseren om rendabel te blijven. Daarnaast zullen verscheidene agrariërs in de toekomst stoppen met hun bedrijfsvoering (onder gebrek aan opvolgers en het niet meer rendabel zijn). Door deze ontwikkelingen is een verdere schaalvergroting te verwachten.

3.6

Recreatie

De gemeente Tynaarlo heeft een veelzijdig toeristisch-recreatief aanbod ter beschikking: enkele grote dagrecreatieve parken, campings, complexen met vakantiewoningen en waterrecreatie. De gemeente is een aantrekkelijke bestemming voor toeristen en recreanten vanwege de aanwezigheid van twee grote meren en het Nationaal Landschap Drentsche Aa.

Dagrecreatie

In de gemeente Tynaarlo zijn verschillende bezienswaardigheden. In Eelde staat het museum 'De Buitenplaats', verder zijn er het Klompenmuseum en het Museum Vosbergen. In Vries is het Klokengieterijmuseum en in Zuidlaren het attractiepark Sprookjeshof. In Zuidlaren, De Groeve, Oudemolen en Zeijen zijn molens te bezichtigen. In de gemeente worden meerdere evenementen georganiseerd, waaronder de Zuidlaardermarkt en het bloemencorso in Eelde. Binnen het plangebied van dit bestemmingsplan is met name routegebonden recreatie van belang.

Verblijfsrecreatie

In de gemeente Tynaarlo zijn tevens hotel- en herbergvoorzieningen, bed and breakfastvoorzieningen, bungalowparken en kampeerterreinen aanwezig. De verblijfsrecreatieve voorzieningen zijn met name geconcentreerd rondom Zuidlaren en Tynaarlo. De verblijfsrecreatieterreinen zijn geregeld in een zelfstandig bestemmingsplan. Binnen het plangebied is verblijfsrecreatie in de vorm van 'kamperen bij de boer' aanwezig.

3.7

Wonen

Het buitengebied van Tynaarlo heeft een lange occupatiegeschiedenis. Het gemeenschappelijke karakter van de bebouwing kan worden getypeerd als overwegend één bouwlaag met kap. Voor het overige is sprake van een zeer divers bebouwingsbeeld. De meeste bebouwing is geconcentreerd langs wegen. In de beekdalen en de laagveenontginningen komt weinig bebouwing voor. In deze paragraaf is hierover een nadere uiteenzetting gegeven.

Mede door de schaalvergroting in de landbouw en de uitstoot van arbeidskrachten wordt de groep mensen die door hun werk aan het buitengebied zijn gebonden (boeren en boerenarbeiders) steeds kleiner. De toename van de mobiliteit en de behoefte aan rust en ruimte maken vrijkomende woningen in het buitengebied en boerderijen tot begeerde objecten. Deze ontwikkeling heeft er mede voor gezorgd dat de verloedering van het platteland is uitgebleven. Niet-functioneel aan het buitengebied gebonden bewoners beperken op zich niet de hoofdfuncties van het buitengebied (landbouw, natuur en land-

schap). Toch komt het wel voor dat er conflicten ontstaan bij de uitbreiding van agrarische bedrijven. De Wet geurhinder en veehouderij maakt de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven bijvoorbeeld afhankelijk van naburige woonbebouwing. Overigens is medio 2012 een wetsvoorstel ter aanpassing van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) aangenomen ten behoeve van de plattelandswoning. Door de introductie van de plattelandswoning kan in een bestemmingsplan de bedrijfswoning van een voormalig agrarisch bedrijf als plattelandswoning worden bestemd. Zo kan de woning, ondanks de agrarische bestemming, door een derde (niet-agrariër) worden bewoond. De woning wordt beschouwd als onderdeel uitmakend van de inrichting, wat er op neerkomt dat de woning niet wordt beschermd tegen milieu-emissies (onder andere geluid, fijnstof en geur) van uitsluitend die inrichting. Dit biedt overigens geen mogelijkheden voor voormalige agrarische bedrijfswoningen waaraan in het vigerend bestemmingsplan reeds de bestemming 'Wonen' is toegekend.

Een ander belangrijk aspect met ruimtelijke consequenties is het verschijnsel van de hobbyboeren. Een groot aantal bewoners van het buitengebied is agrarisch bezig, hetzij als pure hobby, hetzij als bron van neveninkomsten. In voormalige boerderijen kunnen de gewenste activiteiten meestal zonder ruimtelijke gevolgen worden uitgeoefend. Bij de andere woningen zullen nogal eens bijgebouwen van een zeker formaat nodig zijn.

3.8

Bedrijvigheid

In het buitengebied bevinden zich een aantal niet-agrarische bedrijven. Bedrijven welke voorkomen in het buitengebied van de gemeente zijn onder andere een bouwbedrijf, een landbouwmechanisatiebedrijf, dierenpension, loonbedrijven, een staalopslag en een bedrijf voor houtbouw. Over het algemeen betreft het bedrijven die zich in de loop van de tijd hebben gevestigd in voormalige agrarische bedrijfspanen. Ten slotte zijn er enkele horecavestigingen in het plangebied.

3.9

Verkeer en vervoer

Afgaande op de relatie tussen gebruik en functie van een weg in het totale wegennetwerk, kan een aantal verschillende categorieën worden aangegeven. Er wordt uitgegaan van een indeling in drie typen: wegen met een stroomfunctie (autowegen of autosnelwegen), wegen met een gebiedsontsluitende functie (ontsluiting van woonwijken, bedrijventerreinen et cetera) en wegen met een verblijfsfunctie (woonstraten/erftoegangswegen).

De gemeente wordt doorsneden door een aantal belangrijke wegen (vaar- en spoorwegen. Te noemen zijn:

- de A28 (Groningen-Zwolle);
- de N34 (De Punt-Emmen);
- de N386 (Peize-Hoogezand);
- het Noord-Willemskanaal;
- de spoorlijn Groningen-Zwolle.

Daarnaast bevinden zich binnen de gemeente een groot aantal gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen.

3.10

Overige functies

In deze paragraaf wordt ingegaan op overige in het plangebied voorkomende functies. Zaken die niet in het plangebied spelen, zijn buiten beschouwing gelaten.

Ten oosten van Eelde ligt een rioolwaterzuiveringsinstallatie. De rioolzuiveringsinstallatie ontvangt oppervlaktewater van het Noord-Willemskanaal. Ook bij Zuidlaren ligt een rioolzuiveringsinstallatie.

RIOOLWATERZUIVERINGS-
INSTALLATIE

In het plangebied komen drie grondwaterbeschermingsgebieden voor: in de Groeve, in De Punt en rondom de Drentsche Aa. Ter bescherming van het grondwater voor de waterwinning geldt er een specifieke regeling voor deze gebieden.

WATERWINNING EN BER-
GING

Binnen het plangebied van dit bestemmingsplan zijn twee facetbestemmingsplannen waterberging van kracht. Dit betreft de noodbergingsgebieden Onner- en Oostpolder, polder Lappenvoort en polder het Oosterland, en de gronden betrekking hebbend op het facetbestemmingsplan waterberging en natuurontwikkeling herinrichting Peize.

Ten oosten en ten westen van het plangebied doorkruizen twee hoogspanningsleidingen de gemeente Tynaarlo. Dit betreft de hoogspanningsleidingen Vierverlaten-Zeijerveen en Hunze-Gasselte kraanlanden.

HOOGSPANNINGS-
LEIDINGEN

De hoogspanningsleiding Vierverlaten-Zeijerveen heeft een spanning van 220 kV en een belemmeringenstrook van 2x35 m. De hoogspanningsleiding Hunze-Gasselte kraanlanden heeft een spanning van 110 kV en een belemmeringenstrook van 2x20 m. De belemmeringenstrook moet als bebouwingsvrije zone worden gehanteerd. Hierbinnen mogen geen bebouwing, obstakels en hoge beplanting worden aangebracht.

In het plangebied liggen drie gasdrukregel- en meetstations van de Gasunie. De stations liggen nabij Zuidlaren, Eelde en Eelderwolde. Ook liggen binnen het

GASDRUKREGEL EN MEET-
STATION

plangebied diverse buisleidingen. Nadere informatie hierover is te vinden in de paragraaf Externe veiligheid.

MUNITIEDEPOT Ten zuiden van Zeegse is een voormalig munitiedepot van Defensie aanwezig. Dit wordt tegenwoordig door Defensie gebruikt voor opslag (niet zijnde munitie). Het voormalige munitiedepot ten westen van Donderen is niet meer in gebruik en eigendom van Defensie. Op deze locatie is de ontwikkeling van een kunstlandgoed voorzien.

VLIEGVELD In de gemeente ligt 'Groningen Airport Eelde', een luchthaven voor met name chartervluchten naar vakantiebestemmingen. De luchthaven heeft onder andere twee landingsbanen met een baanlengte van 1.800 m (medio 2013 is de baan verlengd tot 2.500 m) en 1.500 m, één aankomsthal en twee vertrekhal- len. De luchthaven zorgde in 2011 voor 149.000 passagiersbewegingen. De luchthaven en de baanverlenging vallen buiten het plangebied, maar de ge- luidscontouren en de invliegstroken maken wel deel uit van het plangebied.

ANTENNEMASTEN In het buitengebied van de gemeente Tynaarlo staan enkele antennemasten voor gsm-, umts-verbindingen en vaste verbindingen.

MOLENS In de gemeente Tynaarlo zijn de volgende molens aanwezig:

- De Boezemvriend in De Groeve (8-kante grondzeiler);
- De Zwaluw in Oudemolen (8-kante grondzeiler);
- Tjasker Zeijen in Zeijen (paaltjasker);
- De Wachter in Zuidlaren (8-kante stellingmolen).

De omgeving waarmee een molen in relatie staat, wordt 'molenbiotoop' ge- noemd. Molenbiotopen dienen te worden beschermd in bestemmingsplannen.

In dit hoofdstuk worden de voornaamste beleidskaders beschreven. De beschrijving is - uitgezonderd het provinciale beleid - ontleend aan de beschrijving uit het LOP. De beleidskaders worden in vier beleidsniveaus onderverdeeld: het rijksbeleid, het provinciaal/regionaal beleid, het gemeentelijk beleid en concrete plannen en projecten.

4.1

Rijksbeleid

De nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vervangt verschillende bestaande beleidsnota's waaronder de Nota Ruimte. De structuurvisie beoogt een integrale aanpak van infrastructuur en ruimte.

STRUCTUURVISIE INFRA-
STRUCTUUR EN RUIMTE

Binnen het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied zijn de volgende nationale belangen uit de SVIR met name van belang:

- buisleidingen;
- ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuur-historische en natuurlijke kwaliteiten;
- ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten;
- ruimte voor militaire terreinen.

De (begrensde) gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur maken onderdeel uit van de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Hier geldt een 'nee, tenzij'-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Voor het overige is het rijksbeleid gericht op het waarborgen en zo mogelijk vergroten van de basiskwaliteit. De eerste verantwoordelijkheid voor deze basiskwaliteit ligt bij de provincie. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is overigens geen beleid meer opgenomen ten behoeve van Nationale Landschappen, dit is een provinciale verantwoordelijkheid.

Verschillende nationale belangen zijn opgenomen in de AMvB Ruimte. De AMvB Ruimte geeft onder meer regels voor de ligging van buisleidingen in verband met de buisleidingenstroken.

Nationaal Landschap de Drentsche Aa

Een deel van de gemeente Tynaarlo is onderdeel van het Nationaal Landschap de 'Drentsche Aa' dat doorloopt tot in de provincie Groningen. De 20 Nationale Landschappen in Nederland zijn gebieden met 'internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten.' Het uitgangspunt

voor het ruimtelijke beleid voor de Nationale Landschappen is 'behoud door ontwikkeling'. De Nationale Landschappen moeten zich sociaaleconomisch kunnen ontwikkelen, terwijl de bijzondere landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten worden behouden of versterkt. In het algemeen betekent dit dat er het 'ja, mits'-regime wordt gevoerd.

Binnen de Nationale Landschappen is ruimte voor ten hoogste de eigen bevolkingsgroei (migratiesaldo nul). Op basis hiervan maken provincies afspraken met gemeenten over de omvang en locatie van woningbouw. In gebieden met een substantieel negatieve bevolkingsontwikkeling kan onder voorwaarden een hoger aantal woningen worden gebouwd.

Nationale Landschappen bieden daarnaast ruimte voor de aanwezige regionale en lokale bedrijvigheid, inclusief niet-grondgebonden landbouwbedrijven en intensieve veehouderijen. Ook hier maken provincies en gemeenten afspraken over de aard en omvang van locaties voor bedrijventerreinen. Maatvoering, schaal en ontwerp zijn bepalend voor behoud van de kwaliteiten van deze landschappen. Om die reden zijn grootschalige verstedelijkingslocaties en bedrijventerreinen, nieuwe grootschalige glastuinbouwlocaties en nieuwe grootschalige infrastructurele projecten niet toegestaan.

De kernkwaliteiten van de Nationale Landschappen zijn leidend voor de ruimtelijke ontwikkeling. Deze worden voor Nationaal Landschap de Drentsche Aa in de Nota Ruimte als volgt omschreven: "dit zeer kleinschalige laaglandbeek- en essenlandschap wordt gekarakteriseerd door meanderende beken. De beekdalen zelf kenmerken zich door wallen en singels omzoomde weiden en hooilanden. Op de hogere gronden bevinden zich de essen en dorpen omgeven door grotere ontginningen en de vroegere woeste gronden in de vorm van bossen en heides. De agrarische geschiedenis is goed te herkennen in dit landschap door de samenhang tussen de verschillende elementen. Zeer bijzonder zijn de opvallende lineair gegroepeerde grafheuvels langs prehistorische wegen."

Samengevat zijn de kernkwaliteiten:

- een grote mate van kleinschaligheid;
- vrij meanderende beken;
- een samenhangend complex van essen, bossen, heides en moderne ontginningen.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is overigens geen beleid meer opgenomen ten behoeve van Nationale Landschappen. De provincie is verantwoordelijk voor de uitwerking van het beleid. Een gedetailleerde begrenzing van het Nationale Landschap wordt in een streekplan opgenomen en de benoemde kernkwaliteiten worden daarin uitgewerkt tot integrale uitvoeringsprogramma's. In deze uitvoeringsprogramma's is specifiek aandacht voor grondgebonden landbouw, natuur, toerisme en recreatie. Het Rijk heeft het Investeringsbudget Landelijk Gebied overgedragen aan de provincie. De provincie Drenthe heeft in 2006 het 'Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Drentsche Aa' opgesteld. Het Beheer, Inrichting en Ontwikkelingsplan opgesteld voor het Nationaal Park 'Nationaal Beek- en Esdorpenlandschap Drentsche Aa' vormt hiervoor een van de kaders.

Nationaal Park: Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa

Nederland heeft twintig Nationale Parken. In het Structuurschema Groene Ruimte (1993) is een Nationaal Park omschreven als: “een aaneengesloten gebied van ten minste 1.000 ha, bestaande uit natuurterreinen, wateren en/of bossen, met een bijzondere landschappelijke gesteldheid en planten- en dierenleven. Er zijn goede mogelijkheden aanwezig voor recreatief medegebruik. In de Nationale Parken worden natuurbeheer en natuurontwikkeling geïntensiveerd, natuur- en milieueducatie sterk gestimuleerd en vormen van natuurge-richte recreatie, alsook onderzoek bevorderd.”

De functies landbouw en wonen zijn in een Nationaal Park ondergeschikt aan de natuur, hierdoor was een Nationaal Park in traditionele zin voor de Drentsche Aa geen reële optie. Het gebied heeft immers ook een duidelijke woonfunctie en het bestaat voor meer dan de helft uit landbouwgrond.

Op zoek naar maatwerk voor de Drentsche Aa ontstond het plan voor het ‘Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa’ dat de eigen sfeer en identiteit zou kunnen behouden. Dit heeft geleid tot een verbrede doelstelling waar bij het beheren, het inrichten en het ontwikkelen is gekozen voor een brede aanpak waar natuur, landschap, landbouw, recreatie, inwoners en gebruikers, waterhuishouding en cultuurhistorie bij betrokken zijn. In 2002 is het aangewezen als Nationaal Park. De grenzen van het gebied worden gevormd door de driehoek Assen-Gieten-Glimmen.

Het kenmerkende van het Drentsche Aa-gebied is de variatie aan gave landschappen, waarin de grotendeels niet-gekanaliseerde beek Drentsche Aa (met zijbeekjes) stroomt. Met de opstelling van het ‘Beheer, Inrichting en Ontwikkelingsplan’ (BIO-plan) in 2002, tot stand gekomen in nauwe samenwerking met betrokkenen uit het gebied, is een gezamenlijk gedragen visie voor het gebied ontwikkeld. Een belangrijk uitgangspunt is de filosofie van ‘behoud door ontwikkeling’. Deze filosofie gaat ervan uit dat de eigen identiteit van het gebied slechts behouden kan blijven en kan worden versterkt doordat de gebruiksfuncties zich blijvend kunnen ontwikkelen en vernieuwen. Het bestaande landschap met zijn ontstaansgeschiedenis is hiervoor de gemeenschappelijke basis.

Aan de hand van zes thema's wordt het toekomstbeeld van het Nationaal Park geschetst. Per thema worden een aantal concrete acties genoemd. Doordat het Rijk het gehele Drentsche Aa-gebied als Nationaal Landschap heeft aangewezen, is de continuering van het gebiedsgerichte beleid gewaarborgd, evenals de extra inzet van rijksmiddelen voor het gehele gebied.

Nationale Snelwegpanorama's

De A28 door het Nationaal Landschap de ‘Drentsche Aa’ behoort tot de Nationale Snelwegpanorama's. Nationale Snelwegpanorama's zijn specifieke open gebieden langs snelwegen binnen Nationale Landschappen met als kwaliteit de zichtbaarheid, herkenbaarheid en beleving van bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Openheid en cultuurhistorische patronen en objec-

ten zijn hierbij belangrijke kwaliteiten. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is overigens geen beleid meer opgenomen ten behoeve van Nationale Snelwegpanorama's, in de provinciale Omgevingsvisie zijn eveneens de panorama's opgenomen. Het snelwegpanorama binnen het plangebied ligt op de overgang van de besloten Hondsrug en de benedenloop van het open beekdal van de Drentsche Aa. Het snelwegpanorama biedt zicht vanaf beide zijden van de snelweg A28 op overwegend open weiden, natuur en plassen en hogere randen met bossen en kernen. De opgave voor de Nationale Snelwegpanorama's is om de gebiedskwaliteiten te behouden en te versterken, evenals de zichtbaarheid en herkenbaarheid hiervan vanaf de snelweg.

4.2

Provinciaal beleid

Omgevingsvisie Drenthe

De Omgevingsvisie is vastgesteld op 2 juni 2010 en formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijk domein. De Omgevingsvisie kent een duidelijke relatie met bestaande programma's en plannen. Dat geldt op landelijk niveau (bijvoorbeeld de Gebiedsagenda Noord-Nederland en de agenda van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)-agenda), op regionaal niveau (bijvoorbeeld Regiovisie Groningen-Assen), op provinciaal niveau (bijvoorbeeld Regionaal Specifiek Pakket (RSP) en provinciaal Meerjarenprogramma (pMJP) en uitwerkingen van het collegeprogramma van Gedeputeerde Staten (bijvoorbeeld programma Klimaat en Energie).

In deze Omgevingsvisie zijn vier wettelijk voorgeschreven provinciale planvormen samengenomen:

- de provinciale structuurvisie op grond van de Wro;
- het provinciaal milieubeleidsplan op grond van de Wet milieubeheer (Wm);
- het regionaal waterplan op grond van de waterwetgeving;
- het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan op grond van de Planwet verkeer en vervoer.

MISSIE

De provincie Drenthe heeft haar missie als volgt verwoord: 'Het koesteren van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe, passend bij deze kernkwaliteiten.'

Deze missie is ingegeven door wat bewoners, medeoverheden en maatschappelijke partners belangrijk vinden voor de toekomst van Drenthe. De provincie heeft haar kernkwaliteiten samen met haar partners en de inwoners van Drenthe benoemd: rust, ruimte, natuur, landschap, oorspronkelijkheid, kleinschaligheid, naberschap, menselijke maat en veiligheid. Onder een 'bruisend Drenthe' verstaat men een provincie waarin het goed wonen en werken is en waar voldoende te doen is voor jong en oud. De provincie streeft naar ruimte-

lijke kwaliteit door nieuwe ontwikkelingen en bestaande kwaliteiten in samenhang te bezien.

Robuuste systemen en multifunctionele gebieden

De provincie heeft het systeem van de integrale zonering van het landelijk gebied in het vorige omgevingsplan (POP II), waarbij het buitengebied werd onderverdeeld in zes zones, verlaten. De provincie maakt nu een onderscheid tussen 'robuuste systemen' en 'multifunctionele gebieden'. Een systeem is robuust als een verstoring als gevolg van een ontwikkeling geen significante gevolgen heeft voor het functioneren ervan. Binnen de robuste systemen staat de ontwikkeling van de desbetreffende hoofdfunctie (wonen, werken, water, natuur of landbouw) voorop. Voor alle ontwikkelingen, dus ook die van de hoofdfunctie, geldt dat de ruimtelijke kwaliteit er door moet worden versterkt.

De provincie benoemt vier systemen die de dragers zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe:

- een sociaaleconomisch systeem;
- een watersysteem;
- een natuursysteem;
- een landbouwsysteem.

ROBUUSTE SYSTEMEN

Het is mogelijk dat twee robuste systemen samenkomen, waarbij belangen kunnen conflicteren. In die gevallen is het van belang maatwerk te leveren met betrekking tot de gewenste ontwikkeling.

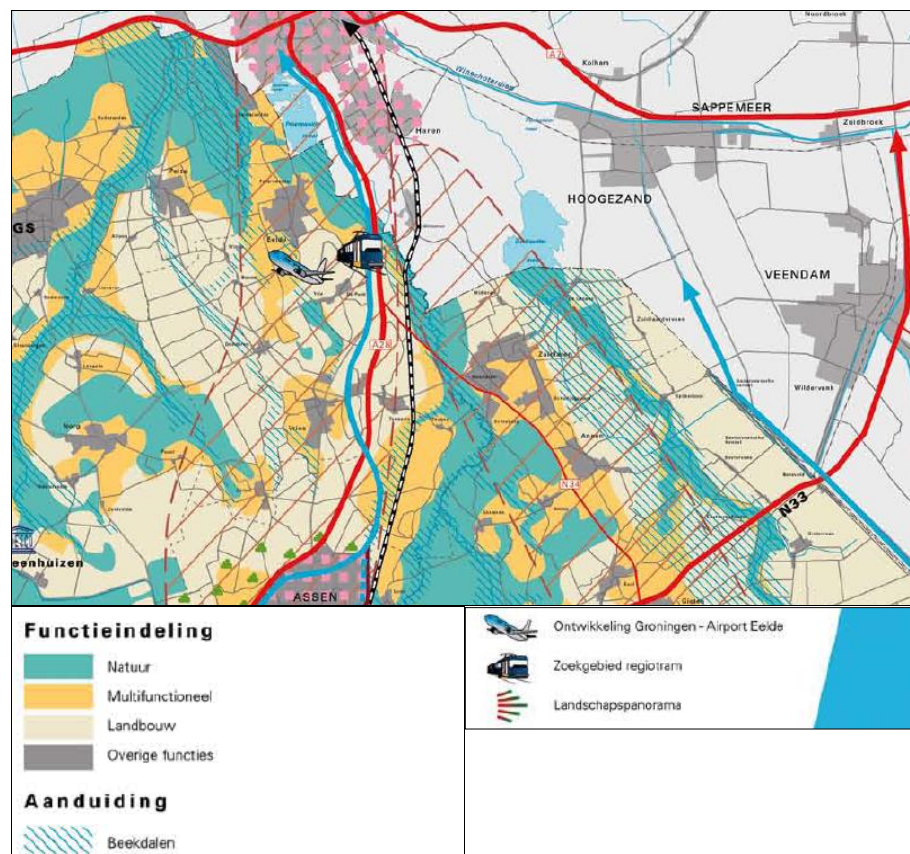
Het robuste watersysteem staat niet op zichzelf, maar valt samen met de andere systemen. Water leidt tot een verbijzondering van het natuur- en landbouwsysteem.

Multifunctionele gebieden zijn gebieden waar verschillende functies en ambities samenkomen. Het gaat hierbij vooral om de combinatie van landbouw, natuur, recreatie en landschappelijke waarden. Kenmerkend hiervoor is dat er - in tegenstelling tot de robuste systemen - geen sprake is van een hoofdfunctie die leidend is in de ordening.

MULTIFUNCTIONELE
GEBIEDEN

De Visiekaart 2020, behorende bij de Omgevingsvisie Drenthe, geeft aan dat in het buitengebied van de gemeente Tynaarlo de functies natuur, multifunctioneel, landbouw en overige functies aanwezig zijn.

VISIEKAART 2020

Omgevingsvisie Drenthe -Visiekaart 2020

Ruimtelijke kwaliteit

De provincie wil ontwikkelingen die een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit van Drenthe stimuleren. Deze kwaliteit zit in het zorgvuldig gebruikmaken van de ruimte, het behouden en waar mogelijk het versterken van de kernkwaliteiten en het waarborgen van de kwaliteit van het milieu en de leefomgeving.

De provincie kijkt niet alleen naar de bovengrond, maar houdt ook rekening met de eigenschappen en functies van de ondergrond. Onze ondergrond kent een lange ontstaansgeschiedenis en is kwetsbaar voor veranderingen. Het is daarom noodzakelijk hier zorgvuldig mee om te gaan. De ondergrond is mede structurerend voor de bovengrondse ontwikkelingen.

Bij ontwikkelingen streeft de provincie naar de structurerende werking van:

- de waterinfrastructuur (voor landbouw, natuur en landschap);
- de verkeers- en vervoersinfrastructuur (voor de stedelijke ontwikkeling en recreatie en toerisme);
- de energie-infrastructuur en de energiepotentie van de ondergrond (voor de ontwikkeling van een duurzame energievoorziening).

Om zorgvuldig ruimtegebruik in Drenthe te stimuleren, streeft de provincie naar het bundelen van wonen en werken. Verdichting gaat vóór uitbreiding.

Extra ruimte voor wonen en werken is er in (of aansluitend op) het bestaande bebouwde gebied en gebundeld rond de regionale voorzieningen voor infrastructuur en openbaar vervoer. Uiteraard is het niet de bedoeling dat dit streven ten koste gaat van cultuurhistorisch waardevolle dorpskernen. In zulke situaties wordt met de betrokken partijen naar een maatwerkoplossing gezocht.

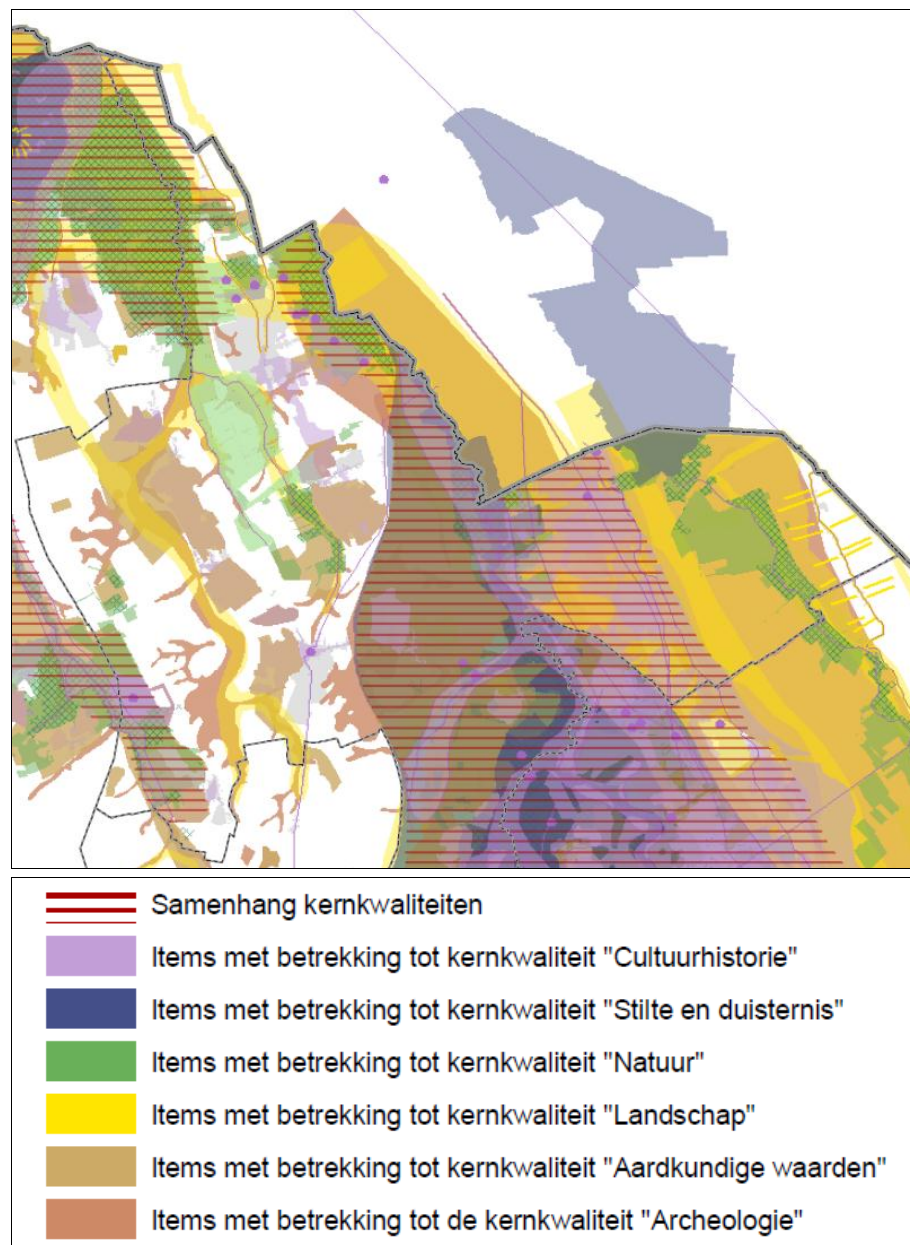
Rol van en sturing door de provincie

De Wet ruimtelijke ordening (2008) en andere ontwikkelingen in het binnenlandse bestuur leiden tot een veranderende rol van overheden. De provincie richt zich meer op haar kerntaken, zoals overeengekomen in het bestuursakkoord tussen het Rijk, de provincie en de gemeente. De provincie heeft het provinciaal belang in de Omgevingsvisie afgestemd op haar kerntaken.

Door scherp te benoemen wat van provinciaal belang is, ontstaat een verschuiving in beleidsverantwoordelijkheid, vooral naar de gemeenten. De nieuwe vorm van ontwikkelingsgerichte samenwerking wordt zichtbaar bij het schetsen van hoe het provinciaal belang doorwerkt in gebiedsopgaven. Een belangrijke voorwaarde voor de provincie voor effectieve samenwerking is een gedragen en eenduidige afbakening van wederzijdse ambities en verantwoordelijkheid. Door in een vroeg stadium het overleg te zoeken, vertrouwt de provincie erop dat er voldoende draagvlak is voor een gezamenlijk gedragen standpunt.

In de Omgevingsvisie Drenthe neemt het stelsel van kernkwaliteiten een belangrijke plaats in. Deze kernkwaliteiten zijn natuur, landschap, stilte en duisternis, aardkundige waarden, archeologie en cultuurhistorie. De inzet van de provincie is deze kernkwaliteiten te behouden en waar mogelijk te ontwikkelen. Het koesteren en behouden van de kernkwaliteiten die niet op de kaart zijn aangegeven, is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De navolgende afbeelding geeft de kernkwaliteiten van de gemeente Tynaarlo aan.

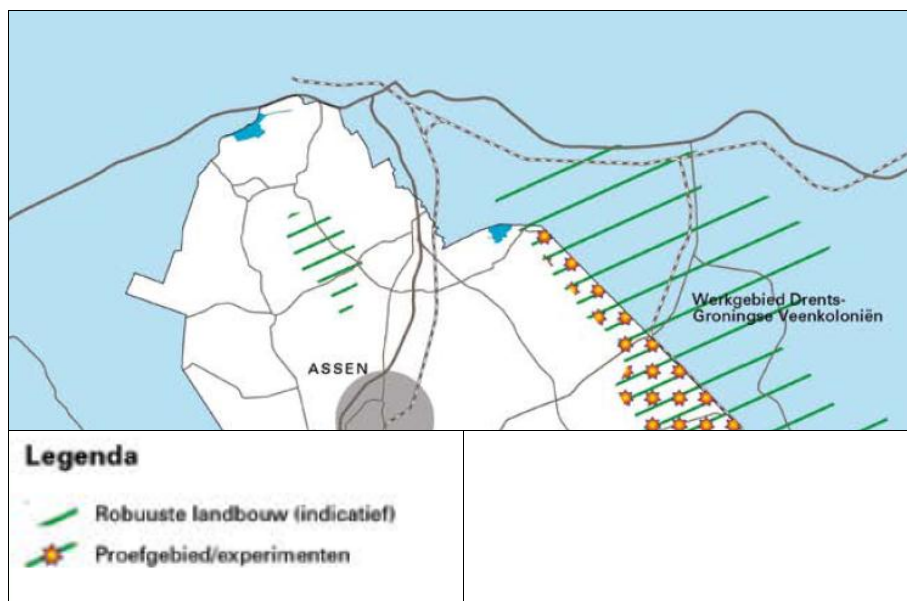
KERNKWALITEITEN

Omgevingsvisie Drenthe-Kernkwaliteitenkaart

Landbouw

Als doelstelling voor de landbouw wil de provincie de Drentse agribusiness in staat stellen zijn positie op de Europese markt en op de wereldmarkt te versterken. De provincie maakt bij de functie 'landbouw' onderscheid tussen landbouw in gebieden die zijn aangeduid als 'robuuste systemen' en landbouw in multifunctionele gebieden. In de Omgevingsvisie wordt in de gemeente Tynaarlo een aantal gebieden (indicatief) als robuuste landbouw aangeduid. In deze gebieden (zie de groene arcering) staat de landbouw voorop.

Kaart Robuuste landbouw, Omgevingsvisie Drenthe

Dit maakt schaalvergroting en meer geïndustrialiseerde vormen van landbouw mogelijk. Ook zijn dit de voorkeursgebieden voor het verplaatsen en inplaatsen van agrarische bedrijven. Er is in deze gebieden geen ruimte voor andere grootschalige functies, bijvoorbeeld nieuwe grootschalige verblijfsrecreatie, natuur en vestiging van landgoederen en woonmilieus.

Voor de gebieden met de functie landbouw (Visiekaart 2020) is het vaststellen van een maximale oppervlaktemaat de verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor de multifunctionele gebieden geldt dat de maximale grootte van het bouwblok 1,5 ha is. Onder voorwaarde van ruimtelijke inpassing is een verdere vergroting tot 2 ha mogelijk.

De provincie voorziet dat een te sterke groei van de intensieve veehouderij de milieuruimte voor de landbouw in haar totaliteit onder druk zet. Om deze reden wil de provincie de niet-grondgebonden landbouw beperkt laten groeien. Het betreft de hokdierbedrijven (CBS/LEI) met varkens, pluimvee, vleeskalveren of pelsdieren. Nieuwvestigingen en de omschakeling van grondgebonden naar niet-grondgebonden bedrijven sluit de provincie uit.

Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen en een neventak intensieve veehouderij bij bestaande grondgebonden bedrijven staat de provincie wel toe. Het bouwblok bij uitbreiding bedraagt 1,5 ha, dat bij winst voor milieu/dierenwelzijn en landschappelijke inpassing mag worden vergroot tot 2 ha. Als eis geldt één bouwlaag.

INTENSIEVE NIET GROND
GEBONDEN VEEHOUDERIJ

Verplaatsing van landbouwbedrijven naar de robuuste landbouwgebieden is mogelijk bij sanering, samenvoeging of het oplossen van een knelpunt (bijvoorbeeld naburige woningen, EHS); dit moet zich voordoen in Drenthe. Het bouwblok bij verplaatsing bedraagt 1,5 ha, dat bij maatwerk en landschappelijke inpassing mag worden vergroot tot 2 ha. Ook hier geldt als eis één bouw-

laag. Bij verplaatsing gaat de voorkeur uit naar de Veenkoloniën vanwege de plaatsingsruimte voor veehouderijen en het bestaande mesttekort.

GLASTUINBOUW	Glastuinbouw wordt gebundeld op de glastuinbouwlocaties in de gemeente Emmen (Klazienaveen, Het Rundedal en Erica). Nieuwvestiging buiten deze locaties wordt uitgesloten.
PAARDENHOUDERIJEN	De Omgevingsvisie bevat geen specifieke regeling voor paardenhouderijen, dan wel maneges.

Bedrijven

Veel bedrijvigheid op het platteland vestigt zich in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). Voorheen was het provinciale beleid ten aanzien van het gebruik en/of het herinrichten hiervan nogal restrictief. De provincie wil dat gemeenten nu in principe zelf gaan bepalen welke activiteiten zij willen toestaan in de VAB. De provincie stelt de volgende randvoorwaarden:

- de invulling van de VAB doet geen inbreuk op de ruimtelijke kwaliteit;
- de nieuwe bedrijfsactiviteit heeft geen negatieve gevolgen voor de hoofdfunctie van het gebied;
- de nieuwe bedrijfsactiviteit is kleinschalig van aard;
- de woonfunctie van de VAB blijft gehandhaafd.

Wonen

Uitgangspunt van het omgevingsbeleid is dat de bebouwing in het buitengebied de functie van het buitengebied ondersteunt. Veel agrarische bewoning verliest haar functie. Hiervoor heeft de provincie een Ruimte voor Ruimte-regeling uitgewerkt. Deze regeling maakt het mogelijk dat in ruil voor het afbreken en opruimen van vrijkomende agrarische bebouwing (750 m²) het recht op een woonhuis op dezelfde plaats of in een dorpsuitbreiding ontstaat. Zie voor een nadere toelichting onder het kopje 'Ruimte voor Ruimte'.

Ruimte voor Ruimte

De Ruimte voor Ruimte-regeling is bedoeld om het buitengebied landschappelijk fraaier te maken door het slopen van landschapsontsierende (voormalige) agrarische bebouwing. Bij eventuele aantasting van de kernkwaliteiten wordt gestreefd naar compensatie.

In de provinciale omgevingsverordening is de actuele regeling opgenomen.

De voorwaarden zijn als volgt:

- a. toepassing van de regeling is alleen mogelijk voor agrarische bedrijfsbebouwing die op 2 juni 2010 al aanwezig was;
- b. de randvoorwaarde dat de sloopnorm voor een compensatiewoning 750 m² aan agrarisch bedrijfsbebouwing bedraagt; met een afwijkingmarge van maximaal 5%;
- c. de mogelijkheid tot het samenvoegen van agrarische bebouwing op meerdere percelen (saldering) om te kunnen komen tot de sloopnorm van 750 m²;

- d. de randvoorwaarde dat saldering slechts recht geeft op de bouw van één compensatiewoning;
- e. randvoorwaarden voor inpassing, omvang, inhoud, uiterlijk van de compensatiewoning;
- f. de randvoorwaarde dat bouw van een compensatiewoning niet plaatsvindt in gebieden die op de bij de Omgevingsvisie Drenthe behorende kaart 1 (Visiekaart 2020) met de functie 'Natuur' en 'Beekdalen' zijn aangeduid, tenzij zich een situatie zoals verwoord in de artikelen 3.35, eerste lid of artikel 3.36, tweede lid, onder c voordoet.

Toepassing van de regeling moet altijd leiden tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied. Het college van Gedeputeerde Staten gaat graag in overleg met gemeenten waar zich de situatie voordoet dat de regeling niet van toepassing blijkt, maar het toch wenselijk kan zijn om met maatwerk de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren.

Landgoederen

De provincie stimuleert de ontwikkeling van nieuwe landgoederen, als vorm van kleinschalige nieuwe woonmilieus. Het landgoed en het huis dienen als een eenheid te worden ontwikkeld. Het huis mag worden ontwikkeld als één wooneenheid met eventueel ondergeschikte functies. Het huis dient allure en uitstraling te krijgen en ontleent deze voornamelijk door architectonische verbintenis met het landgoedontwerp. Voor nieuwe landgoederen gelden de volgende voorwaarden:

- het landgoed bestaat minimaal uit 5 ha bos. De ervaring leert dat een landgoed meer is dan alleen bos en dat een kwalitatief landgoed over het algemeen minimaal 15 ha groot is;
- het landgoed past in het bosclusteringsbeleid zoals aangegeven in paragraaf 4.3.3 van de Omgevingsvisie;
- het landgoed is in principe openbaar toegankelijk;
- het landgoed vormt een ecologische, economische en esthetische eenheid;
- het landgoed past in het aanwezige landschap en houdt rekening met de cultuurhistorie en de bodemgesteldheid.

Recreatie en toerisme

Het beleid ten aanzien van recreatie en toerisme richt zich op het aanbieden van een totaalproduct dat onderscheidend en van hoogwaardig niveau is en dat aansluit op de behoeften van de hedendaagse toerist. Het bestaande aanbod van verblijfs- en dagrecreatie en de huidige toeristisch-recreatieve infrastructuur moeten kwalitatief worden verbeterd en vernieuwd. Voor de markt ligt er de uitdaging om nieuwe, aansprekende concepten te ontwikkelen die passen bij de kernkwaliteiten van Drenthe.

Ten aanzien van de verblijfsrecreatie wil de provincie inzetten op versterking, uitbreiding en vernieuwing van de bestaande bedrijven in samenhang met de omgeving, het vrijetijdslandschap. Nieuwvestiging is niet mogelijk in de Ecolo-

VERBLIJFSRECREATIE

gische Hoofdstructuur en robuuste landbouwgebieden. Een uitzondering is nieuwvestiging als gevolg van het verplaatsen of uitplaatsen van bestaande bedrijven uit kwetsbare gebieden. Daarvoor wil de provincie ruimte zoeken aan de randen van natuurgebieden. Ook hier is bij nieuwe ontwikkelingen de systematiek van de SER-ladder het uitgangspunt.

DAGRECREATIE	De provincie wil versterking van het aanbod aan dagrecreatieve voorzieningen, met name in kwalitatieve zin. Nieuwvestiging van grootschalige dagrecreatie wordt in belangrijke mate bepaald en gestuurd door de potentie van de locatie en haar omgeving. Bij de nadere invulling van de stadsrandzones door gemeenten, wil de provincie graag recreatieve onderdelen inbrengen die de betekenis van de stad en de stadsrandzone kunnen versterken.
RECREATIEF OPENBAAR VERVOER	De provincie wil de rol van het openbaar vervoer voor recreatie en toerisme versterken. Assen en Beilen zijn daarbij speerpunten. Daarnaast ziet de provincie kansen om Groningen Airport Eelde te ontwikkelen als belangrijk OV-knooppunt. Het gebied heeft een prominente ligging in het noorden van Drenthe, tussen twee stedelijke netwerken in, op het kruispunt van het internationale en regionale wegennet en het spoor. Met deze entree wil de provincie het toeristisch interessante achterland nog beter toegankelijk maken en de toeristische betekenis ervan versterken.
PERMANENTE BEWONING RECREATIEVERBLIJVEN	De provincie is tegen permanente bewoning van recreatieverblijven. Dit leidt tot 'verstening' van het landelijk gebied en gaat ten koste van de capaciteit van recreatieverblijven, waardoor elders in het landelijk gebied een nieuwe vraag naar recreatiewoningen ontstaat. De provincie verleent daarom geen medewerking aan het legaliseren van permanente bewoning door gemeenten, waarbij de bestemming Verblijfsrecreatie wordt omgezet in de bestemming Wonen.

Landschap

De kwaliteit en de diversiteit van het Drentse landschap dragen sterk bij aan het aantrekkelijke milieu om te wonen, te werken en te recreëren. De ambitie van de provincie is het behouden en versterken van de verscheidenheid, de kwaliteit, de identiteit en de beleefbaarheid van het landschap. Het behouden van landschapkenmerken en de onderlinge samenhang en het versterken van de verschillende landschapstypen zijn van provinciaal belang. Op de Kernkwaliteitenkaart van de Omgevingsvisie is aangegeven welke landschappen en onderdelen daarvan van provinciaal belang zijn.

De doelstellingen van de provincie voor de kernkwaliteit landschap zijn:

- Het behouden en versterken van de ruimtelijke afwisseling van landschapstypen.
- Het behouden en versterken van de volgende karakteristieke kenmerken van de verschillende landschapstypen:
 - in esdorpenlandschap/esgehuchten: de essen en beekdalen;
 - in de veenkoloniën: de wijkenstructuur en de openheid;

- in de ontginningskoloniën: bijzondere elementen, zoals de Maatschappij van Weldadigheid;
- in het wegdorpenlandschap van de laagveenontginning: de openheid;
- in het wegdorpenlandschap van de veenrandontginning: de kavelstructuur en de openheid.
- Het behouden en versterken van de karakteristieke macrogradiënt van het Drents Plateau.
- Het behouden en ontwikkelen van het Nationaal Landschap Drentsche Aa.

Cultuurhistorie

Het provinciale beleid ten aanzien van cultuurhistorie is beschreven in het Cultuurhistorisch Kompas. Hierin staan twee doelstellingen centraal: het herkenbaar houden van de cultuurhistorie en het versterken van de ruimtelijke identiteit. Wat de provincie tot de cultuurhistorie rekent, is vastgelegd in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur, zoals deze is weergegeven op de Kernkwali-teitenkaart-kernkwaliteit cultuurhistorie van de Omgevingsvisie.

Om de cultuurhistorische waarden veilig te stellen en tegelijkertijd ruimte voor ontwikkelingen te bieden, is gekozen voor drie sturingsniveaus. Deze zijn gebiedsgericht toegepast.

1. Respecteren: het waarborgen van de cultuurhistorische samenhang voor de toekomst. Plannen en initiatieven worden beoordeeld op het benutten van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur als inspiratiebron.
2. Voorwaarden stellen: de cultuurhistorische samenhang geldt als randvoorwaarde. Vroegtijdig in het planproces moet inzichtelijk worden gemaakt op welke wijze de cultuurhistorische samenhang als een van de (ruimtelijke) onderleggers voor nieuwe plannen wordt benut.
3. Eisen stellen: de provincie bedingt vanaf het begin een plek in het planvormingsproces en stuurt de ontwikkelingen in de gewenste richting.

Het Cultuurhistorisch Kompas geeft aan dat er in het buitengebied van de gemeente Tynaarlo vier deelgebieden: 'Kop van Drenthe', 'Drentsche Aa', 'Hondsrug en Hunzedal' en 'Drentse Monden' liggen.

Per deelgebied heeft de provincie hierin ambities uitgesproken die samenhangen met karakteristiek, structuur en achtergrond die voor elk deelgebied zijn beschreven. Vervolgens is vanuit een algemene visie op beleid voor een aantal gebieden in de provincie een 'gebiedsspecifieke sturing' uiteengezet die het provinciaal belang markeert. De provincie stelt in het kompas: "Onze wens is dat gemeenten binnen hun eigen grenzen en verantwoordelijkheden uitvoering geven aan dit cultuurhistorisch kompas en Bij het opstellen van bestemmingsplannen is het toetsen aan het provinciale beleid een van de (verplichte) onderdelen. Aangezien de voorliggende nota tot het provinciale beleid kan worden gerekend wat betreft ruimtelijke ordening en cultuurhistorie, verwachten wij dat gemeenten hun plannen ook toetsen aan de uitgangspunten in dit Cultuurhistorisch Kompas Drenthe." Geprobeerd is de adviezen in het na-

volgende telkens te koppelen met de (algemenere) provinciale uitgangspunten, die hieronder worden samengevat.

Het is aan de gemeenten om de ambities van de provincie mee te nemen in haar beleidsvorming. De gemeente kan dat waar wenselijk verder aanvullen en detailleren. De provincie heeft aangegeven dat alle gemeenten in 2016 moeten beschikken over een vastgestelde erfgoednota.

Kop van Drenthe

In het gebied dat de 'Kop van Drenthe' wordt genoemd, ligt een groot deel van de westelijke helft van de gemeente Tynaarlo. Onder meer de dorpen Eelde-Paterswolde, Vries, Bunne, Zeijen en Donderen vallen hieronder.

De volgende ambities zijn opgenomen in het Cultuurhistorisch Kompas:

- instandhouding van de karakteristiek van het esdorpenlandschap: aandacht voor ruimtelijke samenhang esdorp, es, beekdal en veld, microreliëf en beplanting; (pre)historische bewoningssporen;
- doorzetten van ruimtelijke opzet van de esdorpen (vrije ordening bebouwing, afwisseling tussen bebouwing en open plekken, doorzichten naar het buitengebied);
- behouden van openheid van brede beekdalen, contrast met scherpe begrenzingen door houtwallen en bossen;
- behoud onderscheidende karakter landgoederen rond Eelde en Paterswolde met karakteristieke tuin- en parkaanleg en afwisseling van open en besloten ruimte.

Binnen de Kop van Drenthe ligt het gebied 7, waar de provincie bijzondere aandacht voor vraagt. Zij voorziet hier opgaven met betrekking tot economische ontwikkelingen en natuur en waterberging. Vervlakking van het kleinschalige cultuurlandschap moet daarbij worden voorkomen door een cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteitsimpuls te realiseren.

Drentsche Aa

Het centrale deel van de gemeente Tynaarlo ligt in het deellandschap 'Drentsche Aa', dat grotendeels het gebied ten oosten van Assen beslaat. Binnen de gemeente Tynaarlo maken de dorpen Tynaarlo, Taarlo, Oudemolen en Zeegse deel uit van dit landschap.

De volgende ambities zijn opgenomen in het Cultuurhistorisch Kompas:

- instandhouding van de karakteristiek van het esdorpenlandschap: aandacht voor ruimtelijke samenhang esdorp, es, beekdal en veld, microreliëf en beplanting; (pre)historische bewoningssporen;
- doorzetten van ruimtelijke opzet van de esdorpen (vrije ordening bebouwing, afwisseling tussen bebouwing en open plekken, doorzichten naar het buitengebied);

- behoud en herstel van de oorspronkelijke beekloop in de beekdalen, inclusief de historische percelering, houtwallen en houtsingels, en de reliëfranden;
- behoud en versterking van zichtbaarheid historische en prehistorische route met bijbehorende archeologische sporen;
- accentueren van de reeks van kerktorens als inspiratiebron voor verbindingen en routes.

Binnen Drentsche Aa ligt het gebied 8, waar de provincie bijzondere aandacht voor vraagt. De belangrijkste opgave hier is om cultuurhistorie een vast afwegingskader te laten zijn in alle planprocessen in dit gebied.

Hondsrug en Hunzedal

Het gebied tussen het deellandschap van de Drentsche Aa en het begin van de veenkoloniën wordt gerekend tot het deellandschap van Hondsrug en Hunzedal. Binnen dit landschapstype liggen de dorpen Midlaren, Zuidlaren en De Groeve.

De volgende ambities zijn opgenomen in het Cultuurhistorisch Kompas:

- instandhouding van de karakteristiek van het esdorpenlandschap: aandacht voor ruimtelijke samenhang esdorp, es, beekdal en veld, microreliëf en beplanting; (pre)historische bewoningssporen;
- benadrukken van lineair patroon van zichtbare en onzichtbare prehistorische relictten langs de oude route over de Hondsrug;
- doorzetten van ruimtelijke opzet van de esdorpen (vrije ordening bebouwing, afwisseling tussen bebouwing en open plekken, doorzichten naar buitengebied);
- onbebouwd en onbeplant houden van het Hunzedal, met een bijzondere positie daarin voor de aanwezige gehuchten;
- herkenbaar houden van de lintstructuur van randveenontginningen (met name Zuidlaarderveen) en diversiteit in bebouwing en doorzichten naar het buitengebied.

Binnen Hondsrug en Hunzedal ligt het gebied 10, waar de provincie bijzondere aandacht voor vraagt. De belangrijkste opgave voor dit gebied, de Hondsrug, is het ontwikkelen van een integraal gebiedsperspectief in samenwerking met de provincie. Daarmee kan de aantrekkelijkheid van het gebied voor inwoners en toeristen worden gewaarborgd.

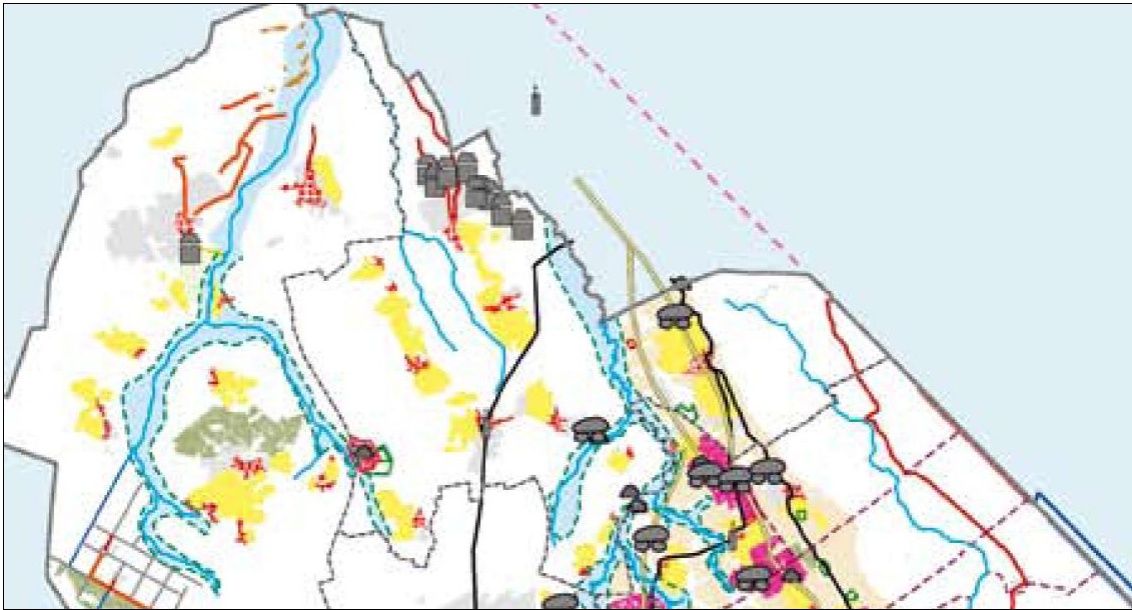
De Drentse Monden

Het vierde deellandschap is binnen de gemeente Tynaarlo ook direct het kleinste: dat van de veenkoloniën in het oostelijk deel van de gemeente. Binnen de gemeente Tynaarlo bevinden zich geen kernen in dit deellandschap.

De volgende ambitie is opgenomen in het Cultuurhistorisch Kompas:

- zichtbaar houden van ordening en samenhang tussen ontginningsassen, al dan niet bebouwd.

De provincie heeft voor dit deellandschap geen bijzondere gebieden opgenomen die zich uitstrekken tot in de gemeente Tynaarlo.

Omgevingsvisie Drenthe - Cultuurhistorie

Richtinggevend voor de deelgebieden zijn het herkenbaar houden van een oud cultuurlandschap. De provincie stuurt op het in stand houden van de karakteristiek van het esdorpenlandschap. Deze karakteristiek uit zich in een zichtbare ruimtelijke samenhang tussen esdorp, es, beekdal en veld met bijbehorend microreliëf en beplantingselementen als houtwallen, esrandbosjes en middeleeuwse gebruiksbossen. Het esdorpenlandschap kent een grote tijdsdiepte, dit blijkt uit zichtbare en onzichtbare (pre)historische bewoningssporen als nederzettingen, grafmonumenten en celtic fields. Voor het plangebied is het volgende van belang:

- Het behouden van het lineair patroon van hunebedden, grafheuvels en andere zichtbare en onzichtbare prehistorische relictten die samenhangen met de prehistorische route over de Hondsrug.
- Het behouden en herstellen van de oorspronkelijke beekloop in de beekdalen met hieraan gekoppeld de historische percelering, de houtwallen en houtsingels en de reliëfranden.
- Het zichtbaar houden van de historische en prehistorische routes (karsporen). Tevens moet het blijvend zichtbaar van de reeks van landgoederen rond Eelde en Paterswolde worden onderscheiden.

Archeologie

Het archeologisch erfgoed is de enige bron van informatie over de bewoningsgeschiedenis van de provincie van de steentijd tot de middeleeuwen. Het merendeel van het archeologisch erfgoed is onzichtbaar en is daardoor zeer kwetsbaar voor ruimtelijke ontwikkelingen die met bodemingrepen gepaard gaan. Archeologische waarden zijn onvervangbaar en niet te compenseren. Daarom geeft de provincie het archeologisch erfgoed een duidelijke plaats in

haar ruimtelijk beleid. De kaart Archeologie (kaart 2.e van de Omgevingsvisie Drenthe) geeft een totaaloverzicht van de archeologische waarden en verwachtingen van provinciaal belang. De archeologische waarden van provinciaal belang die samenhangen met de cultuurhistorische waarden of die ruimtelijk zichtbaar zijn, zijn terug te vinden op de kaart 2.f Cultuurhistorie van de Omgevingsvisie Drenthe.

De provinciale doelstellingen voor archeologie zijn:

- Het in de bodem bewaren (behoud 'in situ') van waardevol Drents archeologische erfgoed of - als dat niet mogelijk is - het opgraven en duurzaam veiligstellen (behoud 'ex situ') van het erfgoed in het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis.
- Het op goede wijze uitvoeren van archeologisch onderzoek in het kader van ruimtelijke plannen.
- Het vergroten van het draagvlak voor het archeologisch erfgoed.
- Het ontsluiten van het 'archeologische verhaal van Drenthe'.

In de praktijk is de provincie vooral verantwoordelijk voor het inbrengen van het aspect archeologie bij ontgrondingen, m.e.r.-procedures en bovenlokale ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de landinrichting, waterberging, infrastructuur en natuurontwikkeling.

De sturing op het provinciaal belang archeologie komt overeen met die van cultuurhistorie:

1. Respecteren en inspireren: uitgangspunt is dat alle behoudenswaardige vindplaatsen die op de Archeologische Monumentenkaart van Drenthe staan en de nieuw ontdekte vindplaatsen niet ongezien kunnen verdwijnen.
2. Voorwaarden stellen: de provincie stuurt op een goede uitvoering van archeologisch onderzoek op de plekken die zijn aangegeven op de kaart Archeologie. Of er voor bodemingrepen onderzoek is vereist, wordt bepaald door de gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart of, als deze er nog niet is, de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW derde generatie). Bij bodemingrepen in beekdalén, essen, celtic fields, offerveentjes en de (pre)historische Hondsrugroute is altijd een archeologisch onderzoek nodig.
3. Eisen stellen: op de kaart zijn de bekende en gewaardeerde archeologische vindplaatsen aangegeven waarvan de provincie vindt dat ze 'in situ' behouden moeten blijven voor toekomstige generaties.

Aardkundige waarden

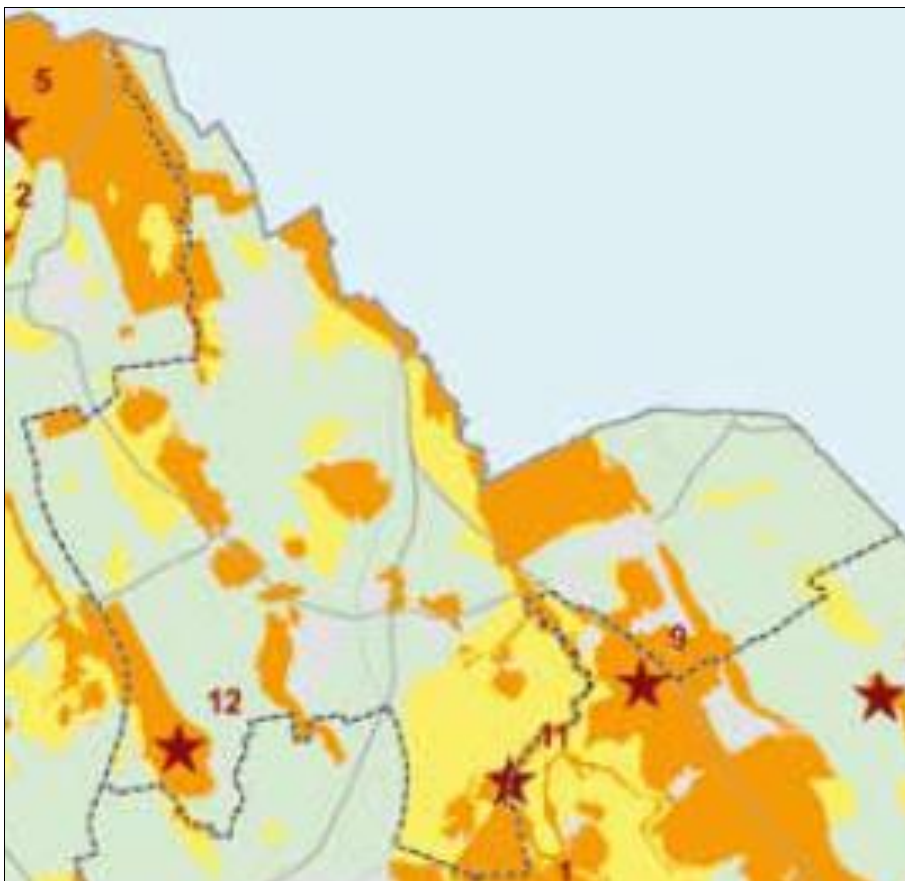
Drenthe heeft een eigen karakter, een eigen (ruimtelijke) identiteit, die door inwoners en bezoekers hoog wordt gewaardeerd. Het aardkundige landschap van Drenthe is hiervoor in belangrijke mate bepalend. Het aardkundig erfgoed is de enige informatiebron over de natuurlijke ontstaansgeschiedenis van Drenthe. Net als archeologische waarden zijn aardkundige waarden voor het merendeel onzichtbaar, onvervangbaar en niet te compenseren. Ze zijn per

definitie kwetsbaar voor ruimtelijke ontwikkelingen die met bodemingrepen gepaard gaan. De provincie wil aardkundige waarden die bijdragen aan het specifieke Drentse karakter behouden en waar mogelijk herstellen zonder daarbij het normale landbouwkundig gebruik te belemmeren.

Ook voor aardkundige waarden worden drie beschermingsniveaus onderscheiden die verschillen in de mate van inzet van de provincie. De twee hoogste beschermingsniveaus (voorwaarden stellen en eisen stellen) zijn van provinciaal belang en aangegeven op de kaart aardkundige waarden van de Omgevingsvisie:

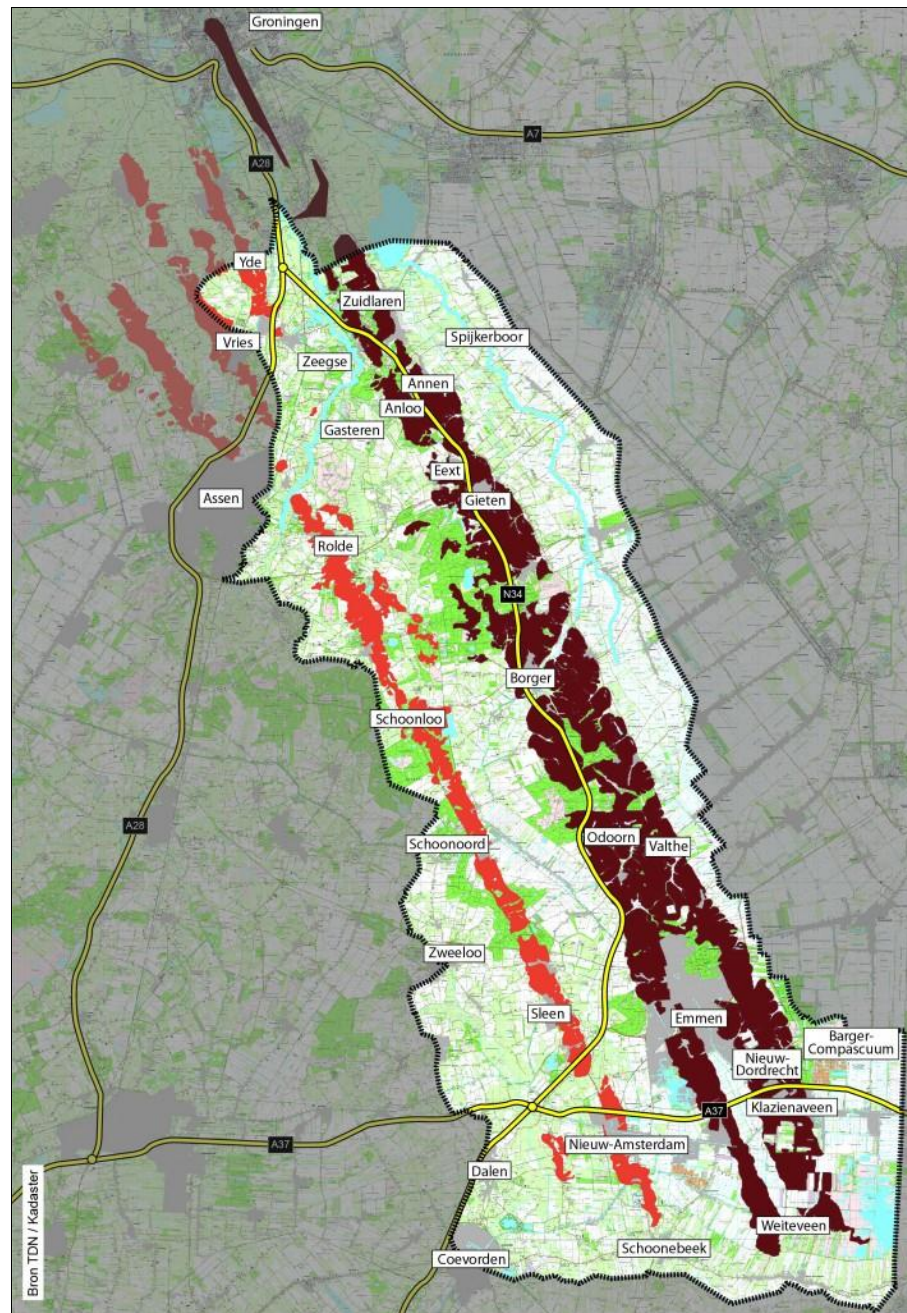
1. Respecteren - groene gebieden: het beschermingsniveau is generiek. Bij ontwikkelingen ligt de inzet bij het waarborgen van de lokale aardkundige kenmerken voor de toekomst. Het is een gemeentelijke verantwoordelijkheid hieraan via het bestemmingsplan invulling te geven. Initiatiefnemers hebben de verantwoordelijkheid om de aardkundige kenmerken als inspiratiebron te benutten voor ontwikkelingen.
2. Regisseren - gele gebieden (voorwaarden stellen): het beschermingsniveau is 'middel'. Bij ontwikkelingen zijn de aardkundige kenmerken randvoorwaarde. Initiatiefnemers hebben daarmee de verantwoordelijkheid om vroegtijdig in het planproces inzichtelijk te maken op welke wijze de aardkundige kwaliteiten als (ruimtelijke) onderlegger voor nieuwe plannen worden benut. De provincie is beschikbaar voor (het regelen van) begeleiding van het planvormingsproces, waarbij de kansen vanuit de aardkundige samenhang uitgangspunt zijn.
3. Beschermen - oranje gebieden (eisen stellen): het beschermingsniveau is hoog. De provincie wil ontwikkelingen alleen toestaan als aardkundige kwaliteiten en kenmerken worden behouden en zal vanaf het begin een plek bedingen in het planvormingsproces.

In de gemeente Tynaarlo liggen gebieden in alle drie beschermingsniveaus: respecteren, regisseren en beschermen. Tevens zijn er twee stergebieden aanwezig. Dit betreft het beekdal Drentsche Aa (nummer 11) en het Noordsche Veld (nummer 12). De stergebieden hebben een hoog beschermingsniveau en moeten worden veiliggesteld. Tussen Vries en Donderen wordt een aardkundig monument aangewezen.

Omgevingsvisie Drenthe - Aardkundige waarden

Een van de aardkundige waarden is de Hondsrug. Een aanvraag voor aanwijzing van de Hondsrug als UNESCO European Geopark is op 9 november 2012 ingediend bij het secretariaat van het Europees Geopark Netwerk. Van 16 tot en met 18 mei 2013 heeft een delegatie van het Europese Geoparknetwerk het Hondsruggebied bezocht. Waarschijnlijk wordt in september 2013 duidelijk of de Hondsrug wordt aangewezen als Geopark. Deze status biedt kansen voor het behouden en ontwikkelen van de aardkundige en cultuurhistorische waarden, voor toeristisch-recreatieve voorzieningen en voor netwerkvorming. Het project richt zich op het in samenhang ontsluiten van de vele verhalen die in de Hondsrug besloten liggen voor Drenten en toeristen. De begrenzing van het Geopark is aangegeven op navolgend kaartje. In paragraaf 4.3 wordt nader op dit onderwerp ingegaan.

Ecologische Hoofdstructuur

De belangrijkste natuurgebieden in Drenthe zijn de heidevelden, vennen en hoogvenen op de plateaus, de beekdalen en laagveengebieden aan de randen van de plateaus. Vooral de hoogvenen, de natte heide en de bossen op de droge zandgronden zijn gevoelig voor een warmer klimaat. De belangrijkste natuurgebieden en de tussenliggende verbindingen samen vormen de basis van de Ecologische Hoofdstructuur in Drenthe.

De langetermijnstrategie van de provincie voor het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) richt zich op het meer robuust maken ervan. Met een robuuste EHS wil men bereiken dat de kwaliteit van de natuur zich duur-

zaam verbetert. Door de natuur in een robuuste EHS te concentreren, onder- vinden andere functies (vooral landbouw en recreatie) hier minder beperkin- gen van. Het streven is dat de Ecologische Hoofdstructuur in staat is om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen.

De provincie is primair verantwoordelijk voor het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur en het in stand houden van de natuurwaarden in de Ecologische Hoofdstructuur. Van waterschappen en gemeenten verwacht men eigen beleid dat er op gericht is om natuurwaarden binnen de beheersgrenzen in stand te houden.

De provinciale visie op de robuuste EHS is weergegeven op kaart 4, Robuuste EHS 2020/2040 van de Omgevingsvisie. Bij het robuust maken van de Ecolo- gische Hoofdstructuur richt de provincie zich op de volgende aspecten:

- Het realiseren van grotere, aaneengesloten natuurgebieden en het laten vervallen van de Ecologische Hoofdstructuurstatus voor kleinere, ver- spreid liggende gebieden.
- Het versterken van de verbindingen in het netwerk, in combinatie met het verminderen van het aantal verbindingen.
- Bij het verbinden van gebieden zo veel mogelijk gebruikmaken van de beekdalen.

Tot en met 2013 zal het accent worden gelegd op de kwalitatieve afronding van de voor deze periode overeengekomen opgave. Na 2013 wordt ingezet op robuuste natuurontwikkeling. Prioriteit wordt gegeven aan de realisering van robuuste verbindingen tussen Natura 2000-gebieden en gebieden met een ge- combineerde water-/natuuropgave (beekdalen, waterberging).

Voor vestiging van bedrijven in of op de rand van Ecologische Hoofdstructuur- gebieden geldt het compensatiebeginsel, waarbij een compensatiefonds een ondersteunende functie kan vervullen.

Met het continueren van het ingezette Ecologische Hoofdstructuurbeleid (kaart 4, Robuuste EHS 2020/2040), worden grotere, aaneengesloten natuurge- bieden gerealiseerd. Om ook overblijvende enclaves te kunnen opvullen en om tot een goede afronding te komen, is extra inzet nodig. Het pMJP en het bos- clusteringsbeleid van de provincie zetten in op het realiseren van grotere, aaneengesloten natuurgebieden en verbindingzones.

GROTERE, AANEENGESLO-
TEN NATUURGEBIEDEN

Windenergie

Omdat de maat en de schaal van het landschap van een groot deel van de ge- meenten Emmen en Coevorden en van het oostelijke veenkoloniale gebied zich het beste voor windenergie lenen, kan in dit gebied worden gezocht naar ge- schikte locaties voor windturbineparken. In het plangebied is het gebied ten oosten van Zuidlaarderveen aangewezen als zoekgebied voor windenergie. Buiten het aangegeven gebied (kaart 8 van de Omgevingsvisie) sluit de provin- cie de toepassing van windenergie na 2020 niet helemaal uit. Wel dienen ook

deze plannen te voldoen aan de voorwaarden, zoals die zijn verwoord met betrekking tot het zoekgebied grootschalige windenergie, met uitzondering van de opstelling van kleine windenergie-installaties binnen het bebouwde gebied (niet zijnde buitengebied), passend bij de bestaande bebouwings- en/of beplantingshoogte. Dergelijke kleine installaties acht de provincie van gemeentelijk belang.

4.3

Regionaal beleid

Regiovisie Nationaal Stedelijk Netwerk Groningen-Assen 2030

De Regiovisie Groningen-Assen biedt een gemeenschappelijk kader voor de ontwikkeling van het Nationaal Stedelijk Netwerk Groningen-Assen. De eerste Regiovisie Groningen-Assen 2030 werd in 1999 vastgesteld. Daarin koos de regio voor een ontwikkeling tot stedelijk netwerk. Niet lang daarna werd in het nationale ruimtelijk beleid de regio aangewezen als een van de zes nationale stedelijke netwerken. In 2030 moet de regio een schakelrol vervullen tussen belangrijke stedelijke centra in Noordwest-Europa. De Regiovisie is geen ruimtelijke plan in de zin van de Wet ruimtelijke ordening, maar een samenwerkingsprogramma van regionale overheden om te komen tot regionale ontwikkeling met behoud van aanwezige kwaliteiten.

Er zijn twee centrale doelen voor het landelijke gebied geformuleerd. De kwaliteit en diversiteit van de landschappen die de regio zo uniek maken, worden bewaakt en nieuwe ontwikkelingen worden daarop afgestemd. Ook wordt er gezocht naar samenhang en functiecombinaties tussen watersysteem, natuurontwikkeling, landbouw en recreatie. Voor water, natuur, landschap, landbouw en recreatie zijn aparte programmapunten opgesteld.

Koningsas

Tussen Assen en Groningen ligt het Land van de Koningsas. Een naam die niet alleen verwijst naar de vorm van het gebied, maar ook naar de ambities die er achter schuil gaan. De Koningsas wordt een beeldbepalend gebied voor de gehele regio, voor de bewoner en voor de bezoeker. Het biedt de stedelingen van Groningen en Assen, de dorpeligen en de bezoekers van de regio verrassing, vertier, ontspanning en mogelijkheden om uit te waaien - hoe kort of lang dat bezoek ook duurt. De Koningsas draagt bij aan de ambitie van de regio om het beste woon- en werkmilieu van het land te zijn.

De Koningsas verenigt twee werelden: de snelle wereld van de toeschouwer en de langzame wereld van de verblijver. Landschappelijke, recreatieve en culturele kwaliteiten staan hierbij voorop. Het gebied kent een stevig contrast tussen stad en landschap, nu en in de toekomst. Die kwaliteit wordt blijvend gekoesterd.

Geopark de Hondsrug

Voor een van de oudste regio's van Nederland, de Hondsrug, is een project gestart om de Hondsrug aan te wijzen als UNESCO European Geopark. Dit project, waarvan onder andere twee provincies en zeven gemeenten deel uit maken, is opgestart voor een periode van drie jaar. Deze status biedt kansen voor het behouden en ontwikkelen van de aardkundige en cultuurhistorische waarden, voor toeristisch-recreatieve voorzieningen en voor netwerkvorming. Het project richt zich op het in samenhang ontsluiten van de vele verhalen die in de Hondsrug besloten liggen voor Drenten en toeristen. Hiermee wordt op creatieve wijze de cultuurhistorische en geologische waarde van de Hondsrug geprofileerd. Belangrijke ankerpunten (zoals publiekstrekkingen, musea, geologische objecten, artefacten en monumenten) worden opgenomen in thematische routes die de historische rijkdom van het gebied laten zien.

De kansen die het project biedt voor de gemeente Tynaarlo zijn bijvoorbeeld versterking toerisme, nieuw promotiekansen voor het gebied, nieuwe producten als gebruik van nieuwe media, boeken etc. en het aantrekken van innovatieve ondernemers die zich thuis voelen in het Geopark concept.

Elke gemeente in het Geoparkgebied kiest een thema. Bij elk thema hoort een expeditiepoort. De expeditie wordt vormgegeven langs de zogenaamde hot-spots. Plaatsen waar een deel van het verhaal Water zichtbaar is. Deze liggen in de gemeente Tynaarlo en verder op de Hondsrug. De expeditiepoort waar de expeditie van start gaat, komt op het terrein van Bungalowpark in Midlaren. Tevens komt daar een permanente Geoparkexpositie.

Groen-blaauwe buffer Peizermaden

De bestuurscommissie (bestaande uit bewoners, vertegenwoordigers van LTO-Noord, de Dienst Landelijk Gebied, de provincie Drenthe, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, het Waterschap Noorderzijlvest, de gemeenten Tynaarlo en Noordenveld en het Kadaster) werkt in opdracht van de provincie Drenthe in Peizermaden aan het project "de groen-blaauwe buffer Peizermaden". Dit project is met de bewoners tot stand gekomen en omvat een aantal deelprojecten namelijk:

- a. een stadsrandzone, een overgang tussen het landelijk en stedelijk gebied;
- b. een uitlooptgebied voor de bewoners van Peizermade en Ter Borch;
- c. een toegangspoort voor het recreatieve gebied De Onlanden, een verbinding tussen het Transferium en de diverse fietsroutes.

Dit bestemmingsplan maakt het mogelijk het gebied in te richten als groene buffer. De ruimtelijke onderbouwing voor deze ontwikkeling is opgenomen in de bijlagen.

4.4

Gemeentelijk beleid

Structuurplan gemeente Tynaarlo

Onder het motto ‘we lenen de ruimte van de generaties na ons’ geeft de gemeente in het Structuurplan gemeente Tynaarlo haar visie op de ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende decennia. Het landschap geldt als richtinggevende onderlegger voor toekomstige ontwikkelingen: ‘de gemeente geeft de combinatie van lagen, zoals bodem, water, natuur, verkeer et cetera, een belangrijke sturende rol bij de keuzes voor het toekomstig grondgebruik en inrichting’.

Het structuurplan doet op hoofdlijnen uitspraken over de aan het buitengebied gerelateerde functies: landbouw, natuur, water, recreatie en toerisme. De beschreven beleidslijnen zijn in de Nota van Uitgangspunten (en dit bestemmingsplan) opgepakt en verder uitgewerkt.

Wat betreft het toekomstige grondgebruik gaat in het structuurplan veel aandacht uit naar concrete woningbouwopgaven of uitbreiding van bedrijventerreinen. Dergelijke ontwikkelingen vallen vanzelfsprekend buiten de reikwijdte van dit bestemmingsplan Buitengebied.

In het Structuurplan gemeente Tynaarlo wordt wat betreft de ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie en toerisme onderscheid gemaakt in vier ‘accentgebieden’:

1. Accent recreatie en water. Het gaat hier om de waterrijke gebieden met hier en daar voor de verblijfsrecreatie ingerichte zones met een hoog aantrekkende werking. Deze gebieden zijn gelegen aan het Zuidlaardermeer en in het Hunzedal (toekomstig). Hieraan gekoppeld is de ontwikkeling van de Hunze als ‘waterdrager’.
2. Accent recreatie en natuur (fietsen en wandelen). Het gaat hier om de waardevolle landschappen van de Hondsrug en het Drentse Aa-gebied. In overleg met de beheerders zullen routesystemen verder worden uitgebreid. De toerist is uitdrukkelijk te gast in deze gebieden. Uitbreiding van toeristische accommodaties is alleen mogelijk met het oog op kwaliteitsverbetering.
3. Recreatie-uitloop vanuit de stad. In dit gebied ligt het accent op het inrichten van een overgangszone van stad naar landelijk gebied. Een dergelijke zone vraagt om een zorgvuldige ruimtelijke inrichting, waar ruimte en aandacht moet zijn voor de gebruiksmogelijkheden van wandelaars, fietsers en ruiters.
4. Accent recreatie en landbouw. In gebieden waar de landbouw de nodige expansieruimte krijgt, kunnen ook allerlei recreatieve initiatieven ontstaan. Wel zal zorgvuldig moeten worden gekeken of nieuwe initiatieven niet de groeiruimte inperken van de bestaande agrarische bedrijven.

Landschapsontwikkelingsplan (LOP)

De visie op het landschap is in 2009 nader uitgewerkt in de Structuurvisie Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Na een grondige analyse van het landschap, worden (voor zowel het landschap als geheel als per deelgebied) aanbevelingen gedaan voor kwalitatieve verbeteringen. Ten behoeve van de uitvoering is het LOP voorzien van een realisatiestrategie. Het LOP moet worden gezien als een inspiratie-, beleids-, uitvoerings- en beoordelingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen. Tevens vormt het LOP een van de ingrediënten van het bestemmingsplan voor de thema's natuur en landschap.

In de gemeente Tynaarlo is een behoorlijk aantal cultuurhistorisch waardevolle wegen gelegen. Ze zijn onder meer aangeduid op de cultuurhistorische kaart van het LOP. Het gaat daarbij zowel om zand-, klinker- als keienwegen.

Milieubeleidsplan Tynaarlo 2008-2011

In het Milieubeleidsplan Tynaarlo 2008-2011 zijn de gemeentelijke milieumambities vastgelegd. Hiermee geeft de gemeente Tynaarlo onder andere uitvoering aan de wettelijke milieutaken van de gemeente, zoals vergunningverlening en handhaving op grond van de Wet milieubeheer. Ook vormt het plan een kader voor de uitvoering van andere gemeentelijke taken waar milieuaspecten bij van toepassing zijn, bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening. (Wabo; Wet administratieve bepalingen omgevingsrecht). Het milieubeleidsplan is opgesteld volgens de zogenoemde 'gebiedsgerichte benadering' en sluit aan bij het structuurplan. Het gemeentelijk grondgebied is hiervoor opgedeeld in zes verschillende gebiedstypen met ieder zijn eigen kwaliteiten, kenmerken en functies. De gebiedstypen zijn: bebouwde omgeving, bedrijventerreinen, verkeer en vervoer, natuur, recreatie en buitengebied. Voor elk van deze zes gebiedstypen is de huidige situatie geanalyseerd en zijn de gewenste ontwikkelingen en (milieu)ambities, doelstellingen en concrete acties opgesteld. In 2013 zal een evaluatie van dit beleidsplan plaatsvinden.

Beleidsnotitie Nieuwe landgoederen

Deze notitie uit 2002 is tot stand gekomen vanuit de gedachte dat nieuwe landgoederen primair worden ingezet om het beleid ten aanzien van natuur en landschap nader uit te werken, zodat de gemeente blijvend als 'groene long' kan functioneren tussen de stedelijke gebieden Assen en Groningen. Het doel is om een landschappelijk herkenbaar ecologisch netwerk van beekdalen en beekdalflanken te realiseren. Daarnaast dienen landgoederen door hun ligging en inrichting ook een maatschappelijke meerwaarde te vervullen middels een extensief recreatief medegebruik. De opzet van de notitie kan ruwweg als een trechter worden gezien. Er zijn kaders opgesteld vanuit het rijksbeleid en provinciaal beleid, vanuit de bestaande ecologische en landschappelijke waarden en vanuit een aantal ruimtelijk-functionele uitgangspunten. Al deze kaders vormen tezamen de trechter die zich vernauwt tot een aantal zoekgebieden

binnen de gemeente waar aanleg van nieuwe landgoederen onder voorwaarden mogelijk worden geacht.

Beleidsnotitie Bed and Breakfastaccommodaties

In april 2013 heeft de gemeenteraad een actualisatie van het bed and breakfastbeleid vastgesteld. De mogelijkheden ten aanzien van de vestiging en omvang van een bed and breakfast zijn verruimd. In hoofdlijnen komt het nieuwe beleid neer op de volgende uitgangspunten, die worden meegenomen in de regels van dit bestemmingsplan.

Bij recht is een omvang van maximaal twee kamers en vier personen toegestaan (bij een woonbestemming). Hierbij mag maximaal 30% van het bestaande oppervlak worden gebruikt, met een maximum van 45 m².

Het college van burgemeester en wethouders kan door middel van een binnenplanse afwijking een grotere omvang toestaan, namelijk maximaal vier kamers en acht personen. Ook de omvang wat betreft het bestaande vloeroppervlak kan door middel van afwijking worden vergroot tot maximaal 100 m².

In tegenstelling tot het vorige beleid kan een bed and breakfastaccommodatie nu ook in een vrijstaand bijgebouw worden toegestaan. Een keukenvoorziening zal niet worden toegestaan.

Bomenplan

De gemeente heeft het Bomenplan opgesteld. Daarin is ingegaan op de groenstructuren, monumentale bomen en 'lokale bomen' binnen het gemeentelijk groengebied. Het uitgangspunt voor het bomenbeleid is als volgt gedefinieerd: "de gemeente Tynaarlo koestert haar groene karakter door beleid en beheer rond bomen af te stemmen op het landschappelijk, natuurlijk en historisch raamwerk, passend binnen de normen van de huidige tijd." Het Bomenplan doet aanbevelingen ter behoud en/of versterking van bestaand groen (zowel qua structuur als solitaire bomen). Op de verbeelding zijn de monumentale bomen aangeduid. De groene elementen die kenmerkend zijn voor het Drentse essenlandschap en daarmee een duidelijke identiteit geven aan de gemeente Tynaarlo zijn als Waarde - Cultuurhistorie aangegeven. Het gaat om een bomenstructuur van minimaal kernoverschijndend belang, die minimaal sinds 1900 aanwezig is, nog steeds een historisch karakter heeft en waarvoor de wens bestaat dit karakter te behouden. Het betreft hier de oudste lanen, brinken (schaaps-)driften en kerkepaden die vaak een monumentale aanblik geven. Gezien het unieke historische karakter van deze structuren krijgen deze structuren een bijzonder hoge status. Deze bomen zijn onvervangbaar voor het karakter van hun omgeving. Hier wordt daarom gestreefd naar duurzame instandhouding van deze structuren in hun originele cultuurhistorisch vorm. Voor deze structuren geldt de hoogst mogelijke bescherming. Enkele in het oog springende voorbeelden zijn de Groningerstraat vanuit Vries richting Yde-De Punt en de Groningerstraat vanuit Zuidlaren richting Midlaren.

Nota Verblijfsrecreatieterreinen Tynaarlo

In de Nota Verblijfsrecreatieterreinen Tynaarlo (2007) is het gemeentelijk kampeerbeleid uiteengezet. Deze nota is vertaald in het bestemmingsplan Facetregelingen permanente bewoning recreatiewoningen en kleinschalige verblijfsrecreatie, vastgesteld door de gemeenteraad van Tynaarlo op 16 februari 2010. Inmiddels is dit bestemmingsplan in werking en onherroepelijk. De grote verblijfsrecreatieterreinen zijn buiten het bestemmingsplan Buitengebied gelaten. Hiervoor is het bestemmingsplan 'Verblijfsrecreatieterreinen' vastgesteld, dat eveneens aansluit op de Nota Verblijfsrecreatieterreinen Tynaarlo. Ten aanzien van kleinschalige verblijfsrecreatieterreinen sluit de gemeente in dit bestemmingsplan Buitengebied aan bij het facetbestemmingsplan Facetregelingen permanente bewoning recreatiewoningen en kleinschalige verblijfsrecreatie.

Visie externe veiligheid

De gemeente heeft een Visie externe veiligheid Tynaarlo. In de visie geeft de gemeente haar visie op de beheersing van veiligheidsrisico's binnen de gemeente. Het gaat om de risico's als gevolg van opslag, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen. Tevens wordt aangegeven hoe de gemeente omgaat met (de verantwoording) van het groepsrisico en de richtwaarde bij het plaatsgebonden risico bij beperkt kwetsbare objecten.

Cultuurhistorische waardenkaart

Het is niet toevallig, gezien de ontwikkelingen van de afgelopen decennia, dat door wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening en de Monumentenwet vanaf januari 2012 landelijk rekening dient te worden gehouden met cultuurhistorische waarden in bestemmingsplannen. Eerder al had archeologie een wettelijke en/of planologische vertaling gekregen en konden historisch-bouwkundige waarden via de monumentenverordening worden geborgd. Daarmee krijgen cultuurhistorische waarden een volwaardige plek binnen de ruimtelijke ordening.

De provincie Drenthe heeft in 2009 het Cultuurhistorisch Kompas vastgesteld waarin de kaders zijn geformuleerd voor het provinciaal erfgoedbeleid. De gemeente heeft binnen deze kaders beleidsvrijheid om haar erfgoedbeleid vorm te geven en verder te specificeren.

De gemeente Tynaarlo hecht waarde aan haar cultureel erfgoed en heeft zich daarom tot doel gesteld om het cultuurhistorisch erfgoed een nadrukkelijke plek te geven in de ruimtelijke planvorming. Dat wil zij via twee sporen doen, namelijk ontwikkelingsgerichtheid, waarbij cultuurhistorie een inspiratiebron is voor profilering van de gemeente en als informatiebron voor ruimtelijke planologie. Om deze reden is een cultuurhistorische waardenkaart opgesteld.

Structuurvisie Cultuurhistorie

In vervolg op het hierboven beschrevene zal het cultuurhistorisch beleid verder worden uitgewerkt. Ambities en voornemens worden vastgelegd. Daarnaast zal een vierde kaart, de zogenaamde beleidskaart, worden opgesteld. De erfgoedvisie en de beleidskaart (deel A) vormen samen met de cultuur-historische waardenkaarten en het rapport van RAAP(deel B) de Structuurvisie Cultuurhistorie Gemeente Tynaarlo.

Het doel van de Structuurvisie is het vormgeven van het cultuurhistorisch beleid. Als het gaat om toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen moet bij de besluitvorming het belang van cultuurhistorie in een vroeg stadium worden meegewogen. Veelal bestaat het idee dat er een stolp over een (waardevol) gebied wordt gezet. Dat is niet de bedoeling. Het meewegen van cultuurhistorie betekent kijken naar de kernkwaliteiten van een gebied en het aanwezige erfgoed. Veranderingen moeten mogelijk blijven, dat heeft immers in meer of mindere mate ook gezorgd voor het huidige beeld en de identiteit. Het gaat er echter wel om dat gekeken wordt of het aanwezige culturele erfgoed een rol kan spelen bij ontwikkelingen ('behoud door ontwikkeling').

Vanaf de vaststelling van de Structuurvisie Cultuurhistorie zullen alle nieuwe plannen getoetst worden aan de beleidskaart. Tevens zullen in alle nieuwe bestemmingsplannen en herzieningen de beleidskaders en de kaart (deel A) worden verwerkt. Omdat bestemmingsplannen een geldigheid van 10 jaar hebben kan het echter jaren duren voordat cultuurhistorie en het erfgoed afdoende zijn beschermd en opgenomen. Daarom zal worden bekeken of een facetbestemmingsplan Cultuurhistorie de mogelijkheden biedt om dit te ondervangen.

Beeldbepalende panden

In het bestemmingsplan buitengebied Tynaarlo is rekening gehouden met de aanwezigheid van beeldbepalende panden (zie ook paragraaf 5.2). Panden met een dergelijke aanduiding vormen een meerwaarde in het straatbeeld. Hierbij is gekeken naar de gaafheid (mate van originaliteit van de constructie), de ligging (stedenbouwkundig), de cultuurhistorie (bijzondere functie zoals school, tolhuis, nutsvoorziening) en de zeldzaamheid van het pand (uniek in soort of verschijning). De combinatie van deze aspecten maakt een pand al dan niet beeldbepalend.

Voor deze panden geldt dat in beginsel de bestaande verschijningsvorm van het hoofdgebouw in de zin van hoogte, dakhelling en plaatsing op het bouwperceel moet worden gehandhaafd. Eventueel kan hier via een algemene afwijkmogelijkheid van worden afgeweken, mits de karakteristieke waarden van het bouwwerk niet onevenredig worden aangetast. Wat betreft aspecten als materiaal- en kleurgebruik is tevens de Welstandsnota van de gemeente Tynaarlo van belang.

De aanwijzing betekent niet dat er niks meer met een pand mag gebeuren. Uitgangspunt is behoud van de hoofdvorm, welke in grote mate bepaald wordt door de hoogte, dakhelling en de situering op het bouwperceel.

Structuurvisie Archeologie

De gemeente Tynaarlo heeft ook een gedetailleerde archeologische beleids- en advieskaart laten opstellen als onderdeel van de Structuurvisie Archeologie. In paragraaf 5.1 Archeologie is hierop nader ingegaan.

Concrete plannen en projecten

Baanverlenging Groningen Airport Eelde

De besluitvorming omtrent de baanverlenging is met de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 15 februari 2012 definitief afgerond. De geluidzones opgenomen in het op 20 maart 2012 vastgestelde en op 24 mei 2012 onherroepelijk geworden facetbestemmingsplan Geluidzoneringsplan Groningen Airport Eelde worden in dit bestemmingsplan opgenomen.

De regels zoals weergegeven in bijlage 3 van de Ruimtelijke onderbouwing Projectbesluit compensatieplan Baanverlenging GAE (vastgesteld op 28 september 2010), zijn in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied van toepassing verklaard op het besluitgebied van het projectbesluit en de bouw- en gebruiksregels gelden als regels voor dit projectbesluit.

Waterberging/Natuurontwikkeling Eelder- en Peizermeden

In het gebied rond Peize zijn waterbergingsgebieden aangelegd. In het hiervoor opgestelde inrichtingsplan wordt onder andere voor de landbouw gestreefd naar een verbetering van de landbouwstructuur en zijn voor de natuur de versnelde realisatie van de begrensde natuurgebieden, de robuuste verbinding (EHS) en één ecologische verbindingzone de te realiseren doelen. In de Eelder- en Peizermeden is ongeveer 1.400 ha begrensd als natuurgebied als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en zij vallen grotendeels samen met de waterbergingsgebieden. Vanwege de grootschalige functieverandering is er een Milieueffectrapport (MER) opgesteld en is hiervoor inmiddels een bestemmingsplan vastgesteld. Het facetbestemmingsplan Eelder- en Peizermeden heeft de doelen 'natuurontwikkeling' en 'waterberging' aan het gebied toegevoegd. Dit bestemmingsplan is onherroepelijk en is verwerkt in het bestemmingsplan Buitengebied.

Waterberging/Natuurontwikkeling/Waterwinning de Hunze (plan Tusschenwater)

De beek de Hunze vormt de grens tussen het relatief kleinschalige Drentse beek- en esdorpenlandschap en het open veenkoloniale agrarische landschap met zijn lintbebouwing en wijkenstructuur. Kenmerkend voor het Hunzegebied is dat vrijwel overal de overgang van de Hondsrug naar het dal goed is te zien. Mede door de overstromingen in Noord-Nederland (1998) nam de invloed van

het 'ruimte voor water'-beleid toe. Het plan Tusschenwater is, als relevant project, een van de natuurontwikkelingsgebieden in het kader van de Hunzevisie (1995) waarvoor inmiddels een MER is opgesteld. Dit MER dient nog door de gemeenteraad te worden vastgesteld. Het projectgebied is gelegen in de benedenloop van de Hunze nabij het Zuidlaardermeer met een oppervlakte van circa 500 ha. Inrichting van het gebied voor waterberging, natuurontwikkeling met behoud en versterking van de functie van drinkwaterwinning behoren tot de bredere doelstellingen van het project. De toekomst van de Hunze is in haar eigen plantraject afzonderlijk bepaald en het LOP sluit daarbij aan. Voor de eerste fase van het project Tusschenwater zal een afzonderlijk uitgewerkt bestemmingsplan worden opgesteld, voor het overige deel een wijzigingsbevoegdheid.

Waterberging / Natuurontwikkeling Polder Lappenvoort / Oosterland

Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer hebben een natuurvisie opgesteld voor de polders Oosterland en Lappenvoort. Deze aan elkaar grenzende polders liggen in het beekdal van de benedenloop van de Drentsche Aa tussen Eelde-Paterswolde en het Noord-Willemskanaal met de A28. De natuurvisie beschrijft het streefbeeld voor de natuur, de gewenste inrichting en het gewenste toekomstige beheer van de polders voor de periode tot ongeveer 2020. Het gebied behoort tot de Ecologische Hoofdstructuur, is onderdeel van de Natte As, maakt deel uit van het Nationaal Landschap Drentsche Aa en is benoemd tot Belvédèregebied. Een belangrijke nevenfunctie is die van noodwaterberging in tijden van extreme neerslag. Voor deze functie is inmiddels een facetbestemmingsplan vastgesteld waarmee de functie van noodbergingsgebied aan de vigerende plannen is toegevoegd. Dit facetbestemmingsplan is verwerkt in het bestemmingsplan Buitengebied.

O m g e v i n g s a s p e c t e n

5

In dit hoofdstuk wordt aangegeven waar en hoe afstemming plaatsvindt tussen het ruimtelijk beleid en de omgevingsaspecten. Met name het water-, natuur- en milieubeleid staan hierin centraal. Weliswaar hebben de beleidsvelden elk hun eigen specifieke taken en eigen werken, maar er is ook sprake van een aanvullende werking ten opzichte van elkaar. Het bestemmingsplan kan door middel van de bestemmingskeuzen aanwijzingen geven en voorstellen doen in de richting van het water-, natuur- en milieubeleid. Omgekeerd kunnen water-beheerplannen, natuurplannen en milieubeleidsplannen richting geven aan een functietoedeling.

In het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor een nieuwe ontwikkeling in het gebied Peizermade meegenomen. De ruimtelijke onderbouwing voor deze ontwikkeling, inclusief de benodigde ruimtelijke onderzoeken en het inrichtingsplan, is opgenomen in de bijlagen.

5.1

Archeologie

5.1.1

Rijksbeleid

In de Monumentenwet 1988 is de bescherming van het archeologisch erfgoed geregeld (conform het Verdrag van Malta). Deze wet verplicht gemeenten om bij de vaststelling van een bestemmingsplan en bij de bestemming van de in het plan begrepen gronden rekening te houden met de in de bodem aanwezige, dan wel te verwachten archeologische waarden (artikel 38a). De Monumentenwet 1988 kent sinds 2007 standaard een onderzoeksvrijstelling van 100 m², tenzij de gemeente inhoudelijk onderbouwd andere grenzen heeft vastgesteld. De gemeente heeft in de Structuurvisie archeologie (zie gemeentelijk beleid, paragraaf 4.4) onderzoeksvrijstellingen op maat vastgesteld en daardoor vervalt dus de bovengenoemde 'standaard' vrijstelling.

Archeologische waarden zijn in Nederland veelal onzichtbaar, omdat ze grotendeels verborgen liggen in de bodem, waardoor ze niet eenvoudig zijn te karteren. Voor de te verwachten waarden heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) opgesteld. Voor de bekende waarden is de Archeologische Monumentenkaart (AMK) opgesteld. Met de vaststelling van de archeologische kaart van Tynaarlo is een gedetailleerdere en betrouwbaardere kaart opgesteld dan vorengenoemde kaarten (zie gemeentelijke beleid), die leidend zal zijn bij het vaststellen van beschermingsregimes op de verbeelding van bestemmingsplannen.

5.1.2

Provinciaal beleid

Beleidsbrief Archeologie

In juni 2007 heeft de provincie Drenthe de gemeente middels een beleidsbrief op de hoogte gebracht van het door de provincie gevoerde archeologische beleid en hoe daarmee in de toetsing van ruimtelijke plannen zou moeten worden omgegaan. Een groot deel van de procedurele afspraken uit deze beleidsbrief zijn sindsdien achterhaald door de wijzigingen in de Monumentenwet (2007) en de Wet ruimtelijke ordening (2010). In de brief werd echter ook helder uiteengezet welke vrijstellingen de provincie op de diverse typen archeologische vindplaatsen en verwachtingen toelaatbaar vond. Deze systematiek wordt tot op de dag van vandaag gehanteerd in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Provinciale Omgevingsvisie Drenthe en -verordening

In de Omgevingsvisie zijn een aantal kernkwaliteiten gedefinieerd, waarvan archeologie en cultuurhistorie in bepaalde gevallen deel uitmaken. Op 13 april 2011 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe de Omgevingsverordening vastgesteld. In deze verordening is in de toelichting opgenomen dat kernkwaliteiten archeologie en, in specifieke gevallen, cultuurhistorie, als provinciaal belang zijn benoemd. De provincie heeft daarbij een aantal gebieden en objecten van 'provinciaal belang archeologie' aangewezen: onder andere de essen, beekdalen, celtic fields en de historische kernen van Coevorden en Meppel. In deze gebieden wil de provincie zo vroeg mogelijk in de planvorming met de initiatiefnemer(s) van een ruimtelijke ontwikkeling aan tafel zitten en adviseren over het onderdeel archeologie.

5.1.3

Gemeentelijk beleid

De gemeente Tynaarlo heeft een gedetailleerde archeologische beleids- en advieskaart laten opstellen. Dit product bestaat uit drie kaarten (de bronnenkaart, de landschappelijke verwachtingenkaart en de beleidskaart) en een bijbehorend rapport. Deze kaart is door de gemeenteraad vastgesteld als onderdeel van de Structuurvisie archeologie. Uitgangspunt van de Structuurvisie archeologie is 'streng waar het moet, soepel waar dat kan'. Dit komt dan ook tot uiting in de afwijkende onderzoeksvrijstellingen die de gemeente heeft vastgesteld. Op de bekende archeologische vindplaatsen (AMK-terreinen en enkele objecten van Provinciaal Belang) bijvoorbeeld is niet langer sprake van een onderzoeksvrijstelling; de initiatiefnemer dient op deze terreinen altijd door middel van onderzoek aan te tonen hoe zijn plan zich verhoudt tot de aanwezige archeologische resten. Omdat dergelijke terreinen vaak niet scherp zijn begrensd, geldt dit overigens ook voor een bufferzone van 50 m rondom het desbetreffende terrein.

Daar staat tegenover dat op terreinen met een middelhoge of hoge archeologische verwachting, de vrijstelling kan oplopen tot maximaal 1.000 m². De

zones met een lage archeologische verwachting zijn, evenals reeds verstoorde of onderzochte gebieden, archeologisch helemaal vrijgegeven.

Terreinen met bekende of verwachte archeologische waarden dienen in het bestemmingsplan te worden gekoppeld aan een op maat gemaakte beschermingsregeling.

Uitgangspunten voor het bestemmingsplan

Het plangebied beslaat meer dan de helft van de gemeente Tynaarlo en het mag dan ook geen verbazing wekken dat alle legenda-eenheden van de archeologische beleidskaart binnen het plangebied voorkomen.

Omdat het niet haalbaar is voor iedere categorie archeologisch object of verwachtingstype in het bestemmingsplan regels op maat te maken, zijn de verschillende categorieën gebundeld. Daarbij waren het soort object (vindplaats of verwachtingszone) en de van toepassing zijnde onderzoeksvrijstelling leidend voor de indeling.

Dit heeft geresulteerd in het opnemen van vijf dubbelbestemmingen archeologie in dit bestemmingsplan:

- Archeologie - Waarde Archeologisch rijksmonument

De archeologisch beschermde monumenten hebben de bestemming Archeologie - Waarde 1 gekregen. Deze monumenten zijn op basis van de Monumentenwet 1988 wettelijk beschermd. Voor iedere ingreep op deze locaties is voorafgaand een monumentenvergunning (aan te vragen bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) verplicht.

Daarnaast geldt voor het gehele plangebied dat indien er tijdens werkzaamheden archeologische vondsten of waarnemingen worden gedaan het verplicht is, zoals aangegeven staat in de Monumentenwet 1988, om dit te melden bij het bevoegd gezag, in dezen de minister.

- Archeologie - Waarde Archeologie 1

Deze dubbelbestemming geldt alleen voor bekende archeologische vindplaatsen van hoge of zeer hoge archeologische waarde, met uitzondering van wettelijk beschermde archeologische rijksmonumenten. Er wordt ingezet op behoud in de bodem. Daarom is sprake van een bouwverbod en mogen overige grondroerende werkzaamheden alleen worden uitgevoerd na archeologisch onderzoek. Alleen op percelen met een agrarische hoofdbestemming mag de bodem zonder vergunning worden geroerd tot 30 cm onder maaiveld.

- Archeologie - Waarde Archeologie 2

Van toepassing op onder andere historische dorpskernen, zandopduikingen en pingo's/dobbies. Het plaatsen van bouwwerken en andere bodemversturende ingrepen zijn toegestaan. Voor deze dubbelbestemming geldt een onderzoeksvrijstelling voor de eerste 30 cm en voor aanvragen voor bodemingrepen kleiner dan 100 m².

- Archeologie - Archeologische verwachting 1

Deze dubbelbestemming wordt toegepast op de essen en de verwachtingszones voor celtic fields. Deze gebieden liggen zonder uitzondering in zones met een hoge archeologische verwachting. Het betreft dus gebieden waar nog geen archeologische vindplaatsen zijn vastgesteld, maar wel worden verwacht. Uit eerder onderzoek blijkt telkens weer dat onder het esdek archeologische resten veelvuldig voorkomen en goed bewaard zijn gebleven. Daarom wordt hier een geringere onderzoeksvrijstelling (500 m²) gehanteerd dan in de overige verwachtingszones (zie hierna).

- Archeologie - Archeologische verwachting 2

Deze dubbelbestemming is van toepassing op alle overige gebieden met een middelhoge of hoge archeologische verwachting. Ook hier betreft het dus gebieden waar nog geen archeologische vindplaatsen zijn vastgesteld, maar wel worden verwacht. Door middel van de dubbelbestemming wordt geborgd dat voorafgaand aan een bodemingreep groter dan 1.000 m² eerst een verkennend archeologisch onderzoek (het opsporen van archeologische vindplaatsen) kan worden gevraagd.

Op enkele locaties is heeft de gemeente aanvullend onderzoek gedaan, omdat er sterke aanwijzingen waren dat de percelen verstoord waren door het gebruik in het verleden. De resultaten van deze booronderzoeken zijn weergegeven bij diverse zienswijzen in de Nota beantwoording zienswijzen.

5.2

Cultuurhistorie

Het is niet toevallig, gezien de ontwikkelingen van de afgelopen decennia, dat door wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening en de Monumentenwet vanaf januari 2012 landelijk rekening gehouden dient te worden met cultuurhistorische waarden in bestemmingsplannen. Eerder had al archeologie een wettelijke en/of planologische vertaling gekregen en konden bouwhistorische waarden via de monumentenverordening worden geborgd. Nu krijgen cultuurhistorische waarden een volwaardige plek binnen de ruimtelijke ordening.

De provincie Drenthe heeft in 2009 het Cultuurhistorisch Kompas vastgesteld waarin de kaders zijn geformuleerd voor het provinciaal erfgoedbeleid. De gemeente heeft binnen deze kaders de beleidsvrijheid om haar erfgoed verder vorm te geven en te specificeren.

Hiervoor heeft de gemeente een cultuurhistorische beleidswaardenkaart opgesteld, die als basis dient voor het toekomstig cultuurhistorisch beleid waaronder de planologische borging. Op dit moment wordt gewerkt aan een Structuurvisie Cultuurhistorie. Vanwege de actualiseringsplicht voor bestemmingsplannen per 1 juli 2013 zal deze Structuurvisie niet meer betrokken kunnen worden bij het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo. Dit betekent

echter niet dat in dit bestemmingsplan geen aandacht wordt geschonken aan cultuurhistorie. Onder andere door het opgestelde Landschapsontwikkelingsplan Tynaarlo (LOP) is een belangrijke stap gezet in gedegen beleid op het vlak van het cultureel erfgoed.

In dit bestemmingsplan zijn door middel van dubbelbestemmingen waardevolle landschappelijke belangrijke elementen vastgelegd. Bijvoorbeeld 'Waarde-Beekdal', 'Waarde - Es', 'Waarde - Flank' en 'Waarde - Openheid'. Vanuit cultuurhistorisch oogpunt zijn de dubbelbestemmingen 'Waarde - Beschermde Dorpsgezicht' en 'Waarde - Cultuurhistorie' in het bestemmingsplan opgenomen. Daarnaast zijn regelingen in het plan opgenomen ten aanzien van beeldbepalende panden, monumentale bomen en cultuurhistorisch waardevolle wegen (zand-, klinker- en keienwegen). In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de juridische vertaling.

In 2009 heeft op basis van het voorgaande een inventarisatie plaatsgevonden van de bebouwing in het buitengebied. Het doel hiervan was de waarde van de individuele gebouwen in kaart te brengen en te categoriseren als beeldbepalende pand zonder aan het gebouw een beschermde status (van monument) toe te kennen. Panden met een dergelijke aanduiding vormen een meerwaarde in het straatbeeld. Hoewel de aanduiding van beeldbepalend objectgericht is, draagt de aanwezigheid ervan bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de directe omgeving, het dorpsbeeld en aan de stedenbouwkundige of landschappelijke samenhang.

De panden zijn, zoals hiervoor beschreven, door een deskundige geïnventariseerd op gaafheid, ligging, cultuurhistorie en zeldzaamheidswaarde. Op basis van deze aspecten is een waardering (score) aangebracht aan de panden. Wanneer het pand scoort op alle vier aspecten is het opgenomen in de lijst met beeldbepalende panden. Dit heeft een aantal van 119 beeldbepalende panden in het buitengebied opgeleverd. De aanwezige waarden van het individuele pand moeten bij ontwikkelingen worden gerespecteerd. Bij een gaaf en bijzonder pand betekent het streven naar behoud zonder dat dit betekent dat ontwikkeling onmogelijk wordt.

Indien gebruik gemaakt wordt van de in het bestemmingsplan opgenomen afwijkingsmogelijkheid dient dit nader gemotiveerd en onderbouwd te worden. Wijzigingen worden voor een onafhankelijk advies voorgelegd aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Cultuurhistorie.

5.3

Water

Centraal in het rijksbeleid en het provinciale beleid staat het uitgangspunt dat water moet worden gezien als ordenend principe. Dit betekent dat effecten van nieuwe ontwikkelingen op de waterhuishouding inzichtelijk moeten wor-

den gemaakt. In het bestemmingsplan moet daarom een waterparagraaf worden opgenomen. Voor nieuwe ruimtelijke plannen geldt bovendien de ‘water-toets’, die verplicht tot overleg met de waterbeheerder over voorgenomen ontwikkelingen voordat een bestemmingsplan in procedure wordt gebracht. Deze paragraaf omvat de feitelijke watertoets door waterbeheerplan en bestemmingsplan ‘naast elkaar te leggen’ en de vertaling van maatregelen uit het beheersplan naar het bestemmingsplan Buitengebied aan te geven.

Het bestemmingsplan Buitengebied is een overwegend conserverend plan waarin voornamelijk de bestaande situatie opnieuw wordt vastgelegd. Het bestemmingsplan beoogt dan ook geen veranderingen te brengen in het heersende watersysteem in het gebied. Het is van belang dat de waterschappen worden betrokken bij eventuele ontwikkelingen die gedurende de planperiode gaan spelen.

In dit bestemmingsplan hebben de hoofdwatgangen de bestemming Water gekregen. De kleinere watgangen zijn opgenomen binnen de gebiedsbestemmingen. In de bestemmingsomschrijving van de verschillende bestemmingen is water (inclusief oevers en kaden) expliciet als medebestemming genoemd.

In het plangebied komen drie grondwaterbeschermingsgebieden en een waterwingebied voor: in de Groeve, in De Punt en rondom de Drentsche Aa. Ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater, zijn deze drie gebieden voorzien van een specifieke aanduiding.

5.4

Ecologie

Door de grootschalige ontginningen in het esdorpenlandschap in de eerste helft van de twintigste eeuw is de oppervlakte aan natuurgebied in de huidige gemeente Tynaarlo sterk teruggedrongen. Er zijn hier en daar nog heiderestanten, enkele delen van de vroegere ‘veldgronden’ zijn bebost en door zandwinning zijn een aantal plassen ontstaan die zich deels als natuurgebied ontwikkelen. Ook zijn er nog een aantal oudere vennetjes. Daarnaast hebben het Zuidlaardermeer en de oeverzone daarvan een belangrijke natuurfunctie. De belangrijkste bossen liggen rond Zuidlaren en Zeegse, in het gebied tussen Donderen en Norg en in de landgoederenzone van Paterswolde.

Delen van de beekdalen, met name die van de Drentsche Aa, zijn als natuurreserveaat aangewezen.

Natura 2000

Nederland kent 162 Natura 2000-gebieden. Dit Natura 2000-netwerk bestaat uit gebieden die zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en aangemeld onder de Habitatrichtlijn. Beide Europese richtlijnen zijn belangrijke instrumenten om de Europese biodiversiteit te waarborgen. Alle Vogel- of Habitatrichtlijnge-

bieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitat-typen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. De overkoepe-lende naam voor (combinaties van) deze gebieden is: 'Natura 2000-gebied'.

Het voor het bestemmingsplan Buitengebied relevante Natura 2000-gebied is het Drentsche Aa-gebied. Het Drentsche Aa-gebied is een van de laatste gave stroomdalen van ons land. Het bestaat uit oud Drents cultuurlandschap met madelanden (graslanden), bosjes, houtwallen, essen (akkers), heide, jenever-besstruwelen, esdorpen, hunebedden en landgoederen. Door het gebied lopen een groot aantal beken en beekjes, waaronder de Drentsche Aa, het Schip-borgsche Diep en het Zeegser loopje. Het Natura 2000-gebied bestaat, naast de madelanden van de Drentsche Aa, uit de onderdelen Balloërveld, Oudemol-len, Gasterse Duinen, Gasterse Holt, Kampsheide, Eexterveld, De Strubben, De Vijftig Bunder en de omgeving van Zeegse. De Vijftig Bunder is een heidege-bied in het noorden, op de overgang van het stroomdal van de Drentsche Aa. In de beekdalen van de Drentsche Aa worden natuurlijke bostypen aangetroffen, waaronder elzenbroekbossen en wilgenstruwelen. In deze bossen huizen ken-merkende vogel- en paddenstoelsoorten.

Daarnaast is binnen de gemeentegrens het Zuidlaardermeergebied aangemerkt als Natura 2000-gebied. Op 30 december 2010 is dit gebied definitief aangewe-zen als Natura 2000-gebied. Op het Zuidlaardermeer rust Europese bescher-ming vanwege het belang voor vogelsoorten als roerdomp, kleine zwaan, kolgans, smient, rietzanger en porseleinhoen. De begrenzing van dit gebied valt echter buiten het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied. Wel dient bij de planvorming rekening te worden gehouden met de externe werking van dit gebied.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

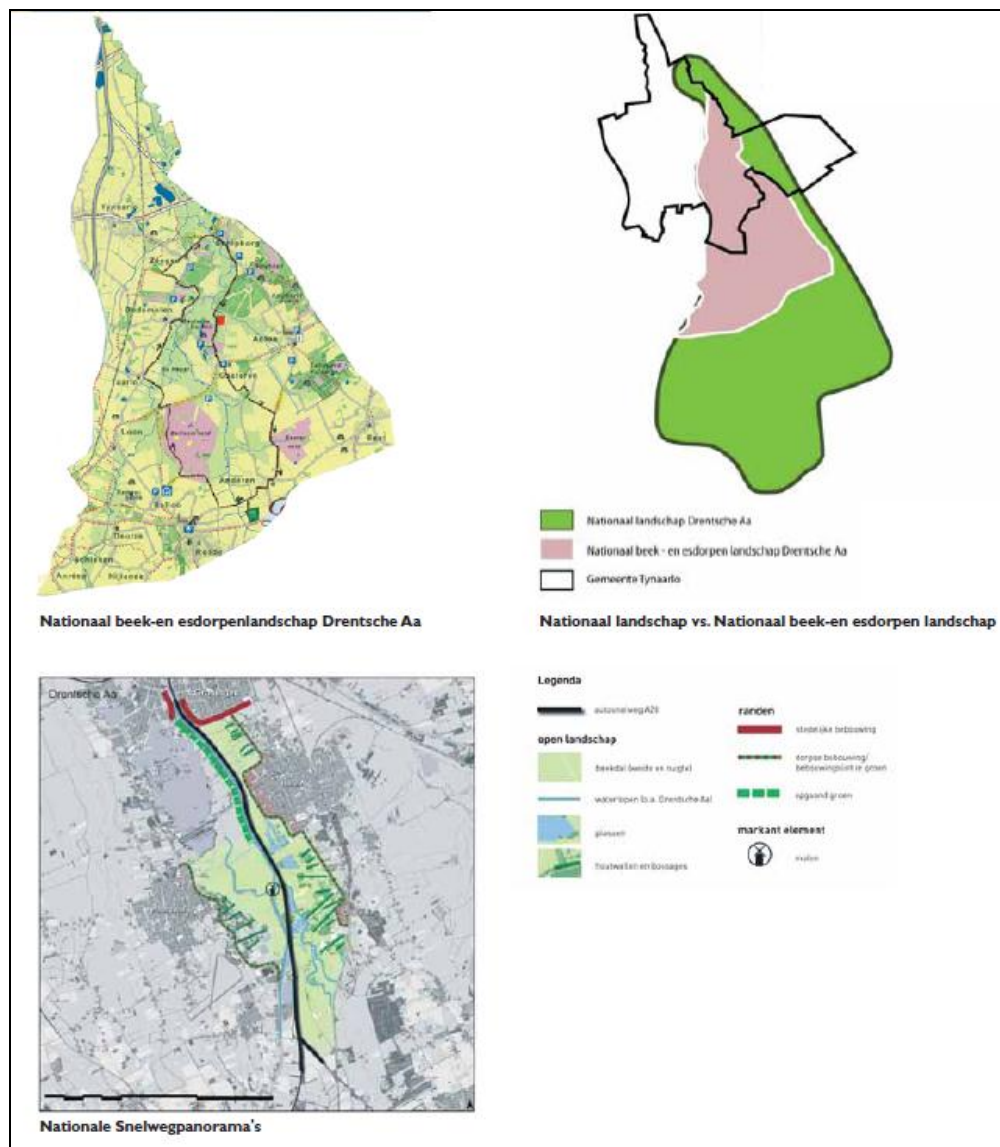
Een groot deel van de natuurgebieden heeft een beschermde status en valt onder de door de provincie begrensde Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangende structuur van gebieden met bepaalde, per gebied verschillende natuurkwaliteit. Die structuur, de 'ecologische hoofdstructuur', moet duurzaam natuurkwaliteit garanderen. Doel is behoud en ontwikkeling van biodiversiteit.

Ecologische verbindingzones (EVZ)

De ecologische verbindingzones zijn essentieel in de EHS. Ze verbinden gebie-den waardoor de ecologische kwaliteit van de gebieden en de draagkracht toenemen. Levensgemeenschappen van planten en dieren kunnen zich beter handhaven en ontwikkelen. Ecologische verbindingzones zijn regionale ver-bindingzones die vooral gebruikmaken van bestaande landschapsstructuren.

Ecologische verbindingzones stellen eisen aan de inrichting, het beheer en het grondgebruik van een gebied. Het zijn linten van stroken grond, met stapste-nen die plaatselijk wat meer ruimte bieden.

Op het grondgebied van Tynaarlo ligt de EVZ-25 (Zeijen-Zeegse-Eelde). De totale oppervlakte van deze ecologische verbidingszone is circa 25 km, waarbij het op termijn de bedoeling is de boscomplexen rond Norg te verbinden met de boscomplexen in het Drentse Aa-gebied.

5.4.1

Flora- en Fauna

Flora

De meeste beschermde plantensoorten komen in de Natura 2000-gebieden en in de Ecologische Hoofdstructuur voor. In de beekdalen komen bijvoorbeeld brede orchis en vleeskleurige orchis voor. Hoewel buiten deze gebieden vooral niet beschermde of licht beschermde soorten voorkomen, kunnen strenger beschermde soorten incidenteel niet worden uitgesloten. In schrale wegbermen of andere schrale graslandvegetaties kunnen lokaal verschillende orchi-

deeensoorten staan. Botanisch waardevol grasland met mogelijk ook beschermde soorten, komt westelijk van de luchthaven Eelde veel voor.

Fauna

Wat betreft de fauna kunnen buiten de beschermde gebieden ook veel streng beschermde soorten worden aangetroffen. Licht beschermde amfibieën zoals bruine en groene kikker komen veelvuldig voor in sloten en vochtige graslanden buiten de EHS. In wat bredere sloten in of grenzend aan het beekdal van de Drentsche Aa kunnen bermpje en kleine modderkruiper voorkomen. De waterspitsmuis komt voor langs het Eelderdiep, maar kan ook in sloten grenzend aan dit beekdal voorkomen.

De verspreid liggende kleine heideterreintjes en veentjes buiten de EHS zijn leefgebied voor levendbarende hagedis of heikikker.

Vochtige graslanden omzoomd door singels/hagen en/of kleine bosjes buiten de EHS kunnen het broed- en foerageergebied vormen voor diverse soorten broedvogels. De graslanden langs de Grote Masloot ter hoogte van Donderen zijn van belang voor weidevogels. In het akkergebied ten westen van Zeijen komt een waardevolle akkerfauna voor met soorten als gele kwikstaart, geelgors en patrijs.

In en in de omgeving van de beekdalen en grotere bossen in de oostelijke helft van de gemeente, zoals in de Vijftig Bunder en de Zeegser duinen komt de streng beschermde das voor. De omliggende agrarisch beheerde graslanden vormen een deel van zijn leefgebied. In kleine bosjes ten zuiden van Yde en ten zuiden van Vries is boomarter waargenomen. De agrarische bebouwing in het buitengebied kan nestplaatsen bieden voor kerkuil (schaarse broedvogel) en huismus (algemene broedvogel). Voor beide soorten geldt dat de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn.

Tot slot kunnen in het buitengebied van Tynaarlo zowel binnen als buiten de EHS, streng beschermde vleermuizen worden verwacht. In Tynaarlo komen behoudens de hiervoor genoemde soorten in elk geval de volgende soorten voor: rosse vleermuis, laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Laatvlieger en gewone dwergvleermuis hebben veelal agrarische bebouwing in het buitengebied als verblijfplaats. Rosse vleermuis en watervleermuis hebben kolonies in bomen.

5.5

Milieu

5.5.1

Geluidhinder

De Wet geluidhinder heeft als belangrijkste doel het bestrijden en voorkomen van geluidhinder. Op grond van de wet zijn verschillende vormen van geluidhinder te onderscheiden die directe raakvlakken hebben met de ruimtelijke ordening. Met betrekking tot het landelijk gebied van Tynaarlo dient rekening

te worden gehouden met wegverkeerslawaaï, spoorwegverkeerslawaaï, luchtverkeerslawaaï en geluid ten gevolge van inrichtingen.

Wegverkeerslawaaï

Op grond van de Wet geluidhinder hebben alle wegen een geluidzone, tenzij ze deel uitmaken van een woonerf of indien sprake is van een maximumsnelheid van 30 km/uur. Dit houdt in dat alle wegen in het plangebied in principe geluidzoneplichtig zijn.

Indien geluidgevoelige bebouwing langs de zoneplichtige wegen dichter naar de weg toe wordt gebouwd, zal moeten worden voldaan aan de voorkeursgrenswaarde of een hogere verkregen grenswaarde op grond van de Wet geluidhinder.

Bestaande situaties

Bestaande hindergevoelige functies in het plangebied betreffen voornamelijk woningen bij de (agrarische) bedrijven in het buitengebied. In het plan is slechts een beperkte mogelijkheid voor nieuwe bedrijfswoningen. Het voorliggende bestemmingsplan staat bij recht geen uitbreiding van het aantal (bedrijfs)woningen toe. Indien na wijziging een dergelijke (bedrijfswoning) wel wordt gerealiseerd, zal moeten worden voldaan aan de voorkeursgrenswaarde, dan wel een hoger verkregen grenswaarde.

De wijziging van bestaande bedrijfspanden naar woonfuncties is eveneens niet bij recht toegestaan. Hierdoor ontstaan geen zogenaamde nieuwe situaties in de zin van de Wet geluidhinder. Daarnaast voorziet het bestemmingsplan niet in de aanleg van nieuwe infrastructuur of wijziging van bestaande infrastructuur. Het omzetten van het agrarisch gebruik in een woning ten behoeve van een woonfunctie wordt in het plan mogelijk gemaakt door een afwijking. Dit levert in de zin van de Wet geluidhinder een nieuwe situatie op.

Nieuwe situaties

Nieuwe situaties in de zin van de Wet geluidhinder kunnen tevens ontstaan door:

- een tweede agrarische bedrijfswoning;
- woningsplitsing in meerdere wooneenheden;
- woningbouw in het kader van de Ruimte voor Ruimte-regeling (wijzigingsbevoegdheid).

Voor deze situaties zal in het kader van de Wet geluidhinder en voor zover gelegen binnen de 48 dB-contour, een procedure Verzoek Hogere Waarden moeten worden gevolgd.

Alle hiervoor genoemde nieuwe ontwikkelingen zijn gekoppeld aan een afwijkings-, dan wel een wijzigingsprocedure. Op het moment dat een nieuwe ontwikkeling zich gaat voordoen, zal worden getoetst aan het aspect wegverkeerslawaaï. Hiertoe zijn in de afwijkings-, dan wel wijzigingsbevoegd-

heid randvoorwaarden opgenomen. Indien uit het dan uit te voeren akoestisch onderzoek blijkt dat de nieuwe situaties zijn gelegen binnen de 48 dB-contour, zal een procedure Verzoek Hogere Waarden moeten worden gevolgd.

Spoorweglawaai

Het plangebied wordt doorsneden door de spoorlijn Zwolle-Groningen. Deze spoorlijn heeft een zonebreedte van 500 m. Alle hiervoor genoemde nieuwe ontwikkelingen zijn gekoppeld aan een afwijkings-, dan wel een wijzigingsprocedure. Op het moment dat een nieuwe ontwikkeling zich gaat voordoen binnen de zone, zal worden getoetst aan het aspect spoorweglawaai. Hiertoe zijn in de afwijkings-, dan wel wijzigingsbevoegdheid randvoorwaarden opgenomen. Indien uit het dan uit te voeren akoestisch onderzoek blijkt dat de nieuwe situaties zijn gelegen binnen de 53 dB-/55 dB¹ en 68 dB-contour, zal een procedure Verzoek Hogere Waarden moeten worden gevolgd.

Luchtverkeerslawaai

Rondom de luchthaven gelden eveneens geluidzones. In 2009 is het nieuwe Besluit Burgerluchthavens vastgesteld. Op grond van betreffend besluit zullen de geluidscontouren wijzigen naar L_{den}contouren, nadat voor Groningen Airport Eelde (GAE) een apart besluit is genomen. Naar verwachting wordt voor GAE in 2015 een besluit genomen. Thans gelden daarom nog de 'oude' contouren, uitgedrukt in Ke (Kosteneenheden). Het Besluit geluidsbelasting grote luchtvaart (Bggl) regelt de toe te laten woningen, andere geluidgevoelige gebouwen en woonwagendplaatsen binnen de 35 Ke-contour.

- Tot 40 Ke is deze bebouwing mogelijk op bijzondere locaties, zoals het opvullen van open plekken, vervanging van reeds aanwezige bebouwing en dergelijke.
- Tot 45 Ke is deze bebouwing beperkt mogelijk onder andere met het oog op grond- of bedrijfsgebondenheid, reeds eerder geprojecteerde bebouwing.
- Onder bijzondere voorwaarden is 55 Ke, respectievelijk 65 Ke toelaatbaar bij vervanging van reeds aanwezige bebouwing die op het tijdstip van vaststelling van de geluidzone reeds aanwezig is en reeds een hogere belasting ondervindt dan 40 Ke.

Het Besluit geluidsbelasting kleine luchtvaart (Bgkl) regelt de toe te laten geluidsbelasting van geluidgevoelige objecten voor zover deze niet reeds vallen onder het regiem van het Besluit geluidsbelasting grote luchtvaart.

Tussen de 47 Bkl- en 57 Bkl-contour zijn geluidgevoelige objecten alleen toegestaan ten behoeve van:

- het opvullen van open plekken;
- grond- of bedrijfsgebondenheid;
- vervanging van reeds bestaande bebouwing.

¹ De ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting voor woningen binnen de zone is 55 dB, voor andere geluidgevoelige gebouwen binnen de zone is dit 53 dB.

Deze Ke-contouren en Bkl-contouren zijn op de verbeelding vastgelegd en voorzien van een passende regeling.

5.5.2

Luchtkwaliteit

Op grond van het Wet milieubeheer, hoofdstuk 5.2, dienen gemeenten bij de uitoefening van bevoegdheden die gevolgen kunnen hebben voor de luchtkwaliteit grenswaarden in acht te nemen voor verontreinigende stoffen als zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxiden, fijnstof, lood, koolmonoxide en benzeen. In de wet worden de grenswaarden van de verschillende stoffen concreet genoemd.

De meest relevante luchtkwaliteitseisen voor ruimtelijke plannen betreffen stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀). De grenswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof uit de wet zijn opgenomen in de navolgende tabel.

Tabel 5. Grenswaarden luchtconcentraties NO₂ en PM₁₀

Luchtconcentratie	Norm
NO ₂	
jaargemiddelde concentratie	40 µg/m ³
uurgemiddelde concentratie	200 µg/m ³ maximaal 18 maal per jaar
PM ₁₀	
jaargemiddelde concentratie	40 µg/m ³
24 uurgemiddelde concentratie	50 µg/m ³ maximaal 35 maal per jaar

Getoetst dient te worden aan de norm voor NO₂ per 2015. Vanaf die datum moet blijvend aan de norm van NO₂ worden voldaan. Getoetst dient te worden aan de norm voor PM₁₀ per 2011. Vanaf die datum moet blijvend aan de norm van PM₁₀ worden voldaan.

Het is de vraag of door de voorgestane ontwikkelingen een dusdanige verslechtering van de luchtkwaliteit optreedt dat daardoor de grenswaarden voor de luchtverontreiniging worden overschreden (emissie).

Wat betreft de luchtkwaliteit in en om Tynaarlo is op dit moment alleen in vrij globale zin iets bekend. Het algemene luchtkwaliteitsbeeld zoals dat op basis van landelijke metingen kan worden geconstrueerd, wijst niet op knelpunten. Immissie is derhalve niet aan de orde. De emissie voor met name PM₁₀ en NO₂ ligt ver beneden de grenswaarden. Wat betreft de in en rond het plangebied optredende emissie, kan worden opgemerkt dat de voorgestane ontwikkelingen geen zodanige nieuwe luchtverontreiniging zullen toevoegen dat daardoor grenswaarden zouden kunnen worden overschreden. Wat betreft de emissie zal, ook gezien de achtergrondwaarde zoals bekend via de hiervoor genoemde landelijke metingen, het plan derhalve geen aanleiding geven tot wezenlijke veranderingen.

5.5.3

A m m o n i a k

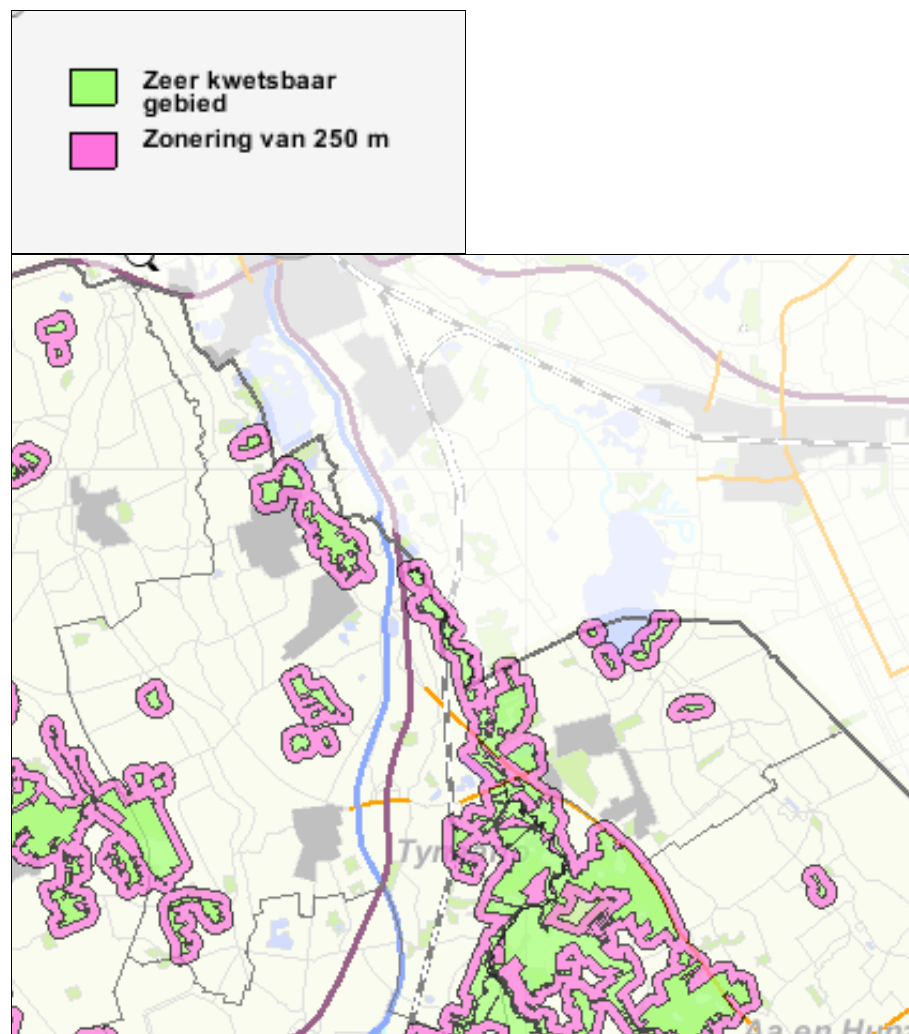
De Wet ammoniak en veehouderij (8 mei 2002) heeft tot doel om de zeer kwetsbare gebieden extra te beschermen tegen de nadelige gevolgen van de emissie van ammoniak uit de veehouderijen. Provinciale Staten dienen de bedoelde zeer kwetsbare gebieden aan te wijzen. Volgend uit artikel 2 van de op 17 februari 2007 gepubliceerde, gedeeltelijk gewijzigde Wet ammoniak en veehouderij, komen daarvoor uitsluitend in aanmerking voor verzuring gevoelige gebieden (of delen daarvan) die zijn gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur.

WET AMMONIAK EN VEE-
HOUDERIJ

De genoemde wijziging omvat tevens een inperking van de te beschermen natuurgebieden, de mogelijkheid voor interne saldering en de mogelijkheden voor uitbreiding.

W a v - g e b i e d e n

Sommige delen van de EHS zijn aangewezen als verzuringsgevoelig gebied in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (zie navolgende afbeelding). Binnen een zone van 250 m mag geen uitbreiding van intensieve veehouderij plaatsvinden.

Ligging Wav-gebieden in Tynaarlo (Bron Provincie Drenthe, 2012)

De Wet ammoniak en veehouderij is een bijzondere wet ten opzichte van de Wet milieubeheer. Bij oprichting of verandering van een veehouderij bepaalt namelijk niet de Wet milieubeheer, maar de Wet ammoniak en veehouderij in welke situaties een omgevingsvergunning als gevolg van de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven kan worden verleend of moet worden geweigerd.

De Wet ammoniak en veehouderij bevat bijzondere regels voor de beoordeling van de gevolgen van ammoniakemissie van veehouderijen bij de verlening van omgevingsvergunningen. Samen met de emissie-eisen die op grond van de Wet milieubeheer aan de huisvesting van dieren zullen worden gesteld, vormt de Wet ammoniak en veehouderij het wettelijke instrumentarium voor het aspect ammoniak. Door middel van deze regelgeving wordt de ammoniakemissie uit alle typen agrarische bedrijven geregeld.

De bepalingen uit de Wet ammoniak en veehouderij moeten (door het bevoegd gezag) worden betrokken bij de beslissing over een omgevingsvergunning voor de oprichting of uitbreiding van een veehouderij. Het toepassen van de ammoniakregelgeving zal derhalve moeten plaatsvinden binnen het milieuspoor (bij-

voorbeeld bij het verlenen van de omgevingsvergunning). Eventuele ontwikkelingen in de zone van 250 m rond de voor verzuring gevoelige gebieden worden dan ook via een omgevingsvergunning geregeld. Het bestemmingsplan heeft hierin geen taak. Om deze reden is ook afgezien van het op de verbeelding aangeven van de voor verzuring gevoelige delen van de Ecologische Hoofdstructuur en de daarbij behorende zones van 250 m.

Natuurbeschermingswet 1998

Binnen Nederland zijn er naar aanleiding van Europese afspraken gebieden aangewezen die zwaar worden beschermd, de Natura 2000-gebieden. Uit het bestemmingsplan mogen geen activiteiten voortvloeien die een nadelige invloed hebben op de instandhoudingdoelstellingen van de krachtens de Natuurbeschermingswet 1998 beschermde Natura 2000-gebieden. In het PlanMER is ingegaan op ammoniakuitstoot van veehouderijen en de Natura 2000-gebieden in en om het plangebied.

5.5.4

S t a n k

Op 1 januari 2007 trad de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in werking. Deze wet bevat het exclusieve toetsingskader voor geurhinder uit tot veehouderijen behorende diervverblijven. De Wet geurhinder en veehouderij maakt onderscheid tussen maximaal toegestane geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom en concentratie- en niet-concentratiegebieden (in de zin van de Meststoffenwet). Concreet betekent dit dat in dorpskernen en in gebieden waar weinig veehouderij is te vinden, de minste stankoverlast is toegestaan.

BELEID

De Wet geurhinder en veehouderij bepaalt dat uitsluitend gebouwen geurgevoelig zijn. Kijkend naar bijvoorbeeld campings en golfterreinen zijn daarmee uitsluitend de (club)gebouwen geurgevoelig.

Door middel van deze wet wordt de toegestane geurbelasting op geurgevoelige objecten vanuit diervverblijven geregeld. De Wet geurhinder en veehouderij maakt geen nader onderscheid tussen verschillende typen agrarische bedrijven. Zowel grondgebonden agrarische bedrijven, als meer of minder intensieve veehouderijen vallen wat betreft geurhinder onder deze wet.

De Wet geurhinder en veehouderij regelt ook op welke wijze wordt omgegaan met (voormalige) agrarische bedrijfswoningen. Na beëindiging van het agrarische bedrijf krijgt de voormalige bedrijfswoning in de huidige situatie 'automatisch' de status van burgerwoning. Onder de Wet geurhinder en veehouderij wordt aan huidige en voormalige bedrijfswoningen van veehouderijen (peildatum beëindiging agrarisch bedrijf 19 maart 2000) een lichte bescherming tegen geurhinder uit diervverblijven toegekend. Belangrijk onderdeel van de wet is de gemeentelijke mogelijkheid om eigen geurbeleid te ontwikkelen. Afhankelijk van de doelstellingen voor een bepaald gebied, of ter oplossing van knelpunten, kunnen normen naar boven of beneden worden gevarieerd. In 2009 heeft

er binnen de gemeente een onderzoek plaatsgevonden naar de wenselijkheid van het opstellen van een verordening op grond van de Wet geurhinder en veehouderij. Uit dit onderzoek is gebleken dat er geen knelpunten zijn. Het college van burgemeester en wethouders heeft hierom besloten geen verordening op te stellen. Het niet opstellen van een verordening heeft tot gevolg dat de Wet geurhinder en veehouderij het toetsingskader voor geurhinder van dierenverblijven bij veehouderijen blijft en er geen afwijkende normen van kracht zijn geworden. Overigens is in paragraaf 6.2.12 'Wonen' ingegaan op de 'plattelandswoning'.

5.5.5

Dierenwelzijn

ACHTERGROND

Gezondheids- en welzijnswet voor dieren

In 1992 is de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren in werking getreden. In deze wet is de mogelijkheid geopend om per diersoort aparte regels in een Algemene Maatregel van Bestuur op te nemen over onder meer de minimale grootte van dierenverblijven. Dit heeft in de loop der jaren geresulteerd in onder meer het Varkensbesluit, het Besluit huisvesting legkippen en het Kalverenbesluit. Voor de beoordeling van uitbreiding van bestaande bedrijven geven deze besluiten een handvat wat betreft de minimale ruimte voor dierplaatsen.

In dit bestemmingsplan is een regeling opgenomen, zodat, wanneer de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren dit vereist, in ruimtelijk opzicht kan worden voldaan aan de nieuwe bepalingen.

5.5.6

Milieuzones rond agrarische bedrijven

ACHTERGROND

De Wet milieubeheer richt zich op de bescherming van het milieu. Op 1 januari 2008 is het Barim (Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer) ofwel Activiteitenbesluit in werking getreden. Voor bedrijven gelden algemene regels, tenzij uitdrukkelijk is bepaald dat een omgevingsvergunning is vereist. Het Activiteitenbesluit maakt onderscheid in drie typen inrichtingen (typen A, B en C). De type A-inrichtingen (onder andere scholen, kantoren, kleine detailhandel) vallen vanwege de beperkte milieurelevantie onder een licht regime. Ze zijn niet vergunningplichtig en er geldt geen meldingsplicht. Voor type B-inrichtingen geldt een meldingsplicht. Voor type C-inrichtingen geldt een vergunningplicht, dan wel is het Besluit glastuinbouw of het Besluit landbouw milieubeheer van toepassing. Het Besluit landbouw milieubeheer bevat minimale afstandseisen waaraan moet worden voldaan, anders is het bedrijf vergunningplichtig.

Op 1 januari 2013 treedt een wijziging van het Activiteitenbesluit in werking. Agrarische activiteiten worden onder de werking van het Activiteitenbesluit gebracht. Het gaat daarbij om activiteiten die voor deze wijziging zijn gere-

geld in het Besluit landbouw milieubeheer, het Besluit glastuinbouw, het Besluit mestbassins milieubeheer, het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij en het Lozingenbesluit bodembescherming. De laatste jaren is de afstand die dient te worden aangehouden tussen landbouwbedrijven en geurgevoelige functies voor de landbouw steeds problematischer geworden. Dit komt voort uit strengere afstandsnormen (welke strikter worden gehanteerd) en een toename van het aantal woningen in het buitengebied. De uitbreidingsruimte van de overblijvende agrarische bedrijven wordt door deze ontwikkelingen steeds verder beperkt.

In het kader van het bestemmingsplan is het van belang dat bij de bij recht geboden ontwikkeling van functies in het plangebied rekening wordt gehouden met milieuzones rond verschillende bedrijven, die uit de omgevingsvergunning van een bedrijf blijken. De exacte zone rond een agrarisch bedrijf verschilt van bedrijf tot bedrijf, zeker in geval van intensieve veehouderijen. Op deze plaats kan dan ook geen eenduidige categorisering worden gegeven. De zone van het betreffende agrarische bedrijf is vastgelegd in de omgevingsvergunning of in het Besluit landbouw milieubeheer. In het bestemmingsplan wordt bijvoorbeeld in het kader van een groot aantal afwijkings- en wijzigingsregels rekening gehouden met de milieuzones.

5.5.7

Bodemverontreiniging

Binnen het hele plangebied is een grote variatie van gebruiken aanwezig, waaronder landbouw, bouwgrond, recreatie, wonen, werken, wegen et cetera. De provinciale Bodeminformatiekaart (internetversie) maakt duidelijk dat in het plangebied een groot aantal locaties voorkomen waar zich bodemverontreinigingen en/of brandstoftanks in de bodem bevinden. Op een groot aantal locaties is reeds bodemonderzoek uitgevoerd.

HUIDIGE SITUATIE

Voorts zijn een groot aantal locaties aangegeven waar in het verleden activiteiten hebben plaatsgevonden met mogelijk een negatief effect op de bodemkwaliteit.

Op basis van de huidige situatie, het gebruik en de historische informatie kan worden geconcludeerd dat bodemverontreinigingen zijn te verwachten die een belemmering kunnen gaan vormen voor mogelijke ontwikkelingen. Alvorens een ontwikkeling kan worden gerealiseerd, zal mogelijk vooraf een onderzoek (historisch onderzoek, locatieonderzoek, verkennend onderzoek en eventueel een nader onderzoek en saneringsonderzoek) plaatsvinden ter plaatse van alle geconstateerde potentiële bodemverontreinigende activiteiten. In een beperkt aantal gevallen is reeds onderzoek voorhanden. In het vervolgonderzoek zal de beschikbare informatie worden mee gewogen of eventuele verontreinigingen voldoende in beeld zijn gebracht en of een sanering (na het volgen van de juiste procedures) dient te worden uitgevoerd.

OVERWEGING

5.5.8

Radarverstoring

Het bestemmingsplan Buitengebied is gelegen in het radarverstoringsgebied van Groningen Airport Eelde en van de radarpost Wier en de radar van de vliegbasis Leeuwarden.

Groningen Airport Eelde

Als gevolg van haar wettelijke taken (artikel 5.23 lid 1 van de Wet luchtvaart) beheert Luchtverkeersleiding Nederland (hierna: LVNL) technische installaties en systemen ten behoeve van de luchtverkeersbeveiliging. Een belangrijk deel hiervan betreft de apparatuur voor communicatie-, navigatie- en surveillance infrastructuur (CNS). CNS apparatuur wordt gebruikt om het radiocontact tussen de verkeersleiding en de piloten te onderhouden, navigatie in het naderingsgebied en en-route mogelijk te maken en de plaatsbepaling van vliegtuigen zeker te stellen. Deze technische installaties en systemen staan met name op en in de omgeving van luchthavens zoals op en nabij de luchthaven Groningen Airport Eelde.

LVNL is verplicht haar taken te verrichten overeenkomstig het bepaalde in Nederland verbindende verdragen (artikel 5.23, lid 7 van de Wet luchtvaart), zoals het Verdrag van Chicago. Het Verdrag van Chicago, dat Nederland heeft geratificeerd, is de International Civil Aviation Organization (ICAO) opgericht. ICAO vaardigt internationale burgerluchtvaartcriteria uit die de Nederlandse Staat dient te implementeren. LVNL dient aldus te handelen conform ICAO.

Alle CNS apparatuur maakt gebruik van radiogolven die uitgezonden en/of ontvangen worden door antennesystemen. Objecten, zowel vast (gebouwen, windmolens, et cetera) als mobiel (bouwkransen, heistellingen, et cetera), vormen in potentie een bedreiging voor de goede werking van de apparatuur omdat ze de uitgezonden radiosignalen kunnen verstoren. Verstoring van de apparatuur maakt de CNS apparatuur minder betrouwbaar of zelfs geheel onbruikbaar waardoor direct de veiligheid van het luchtverkeer wordt beïnvloed. Het is daarom in het belang van de veiligheid van de luchtvaart om de diverse systemen tegen verstorende objecten te beschermen.

De CNS systemen kennen elk een eigen driedimensionaal toetsingsvlak ter bescherming. De afmetingen van deze toetsingsvlakken zijn berekend op basis van internationale burgerluchtvaartcriteria (ICAO EUR DOC 015). Objecten die het toetsingsvlak doorsnijden kunnen verstoring opleveren. In dit kader beoordeelt LVNL of de uitvoering van voorgenomen (bouw)plannen inderdaad van invloed zijn op de correcte werking van CNS apparatuur. De beoordeling vindt plaats aan de hand van internationale burgerluchtvaartcriteria (ICAO).

In het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo staat een ontvangstation en een radar opgesteld, beiden onderdeel van de CNS infrastructuur van LVNL. Daarnaast zijn in het plangebied ook andere toetsingsvlak-

- De gemeente Tynaarlo is een gemeente waarin veilig wonen het belangrijkste uitgangspunt is. De gemeente kent woonwijken waar geen externe veiligheidsrisico's aanwezig zijn.
- Het is van belang dat de gemeente Tynaarlo een veilige plek is om te werken, wonen, winkelen en recreëren en dat dit door de gebruikers ook zo wordt ervaren. Bedrijven moeten de mogelijkheid hebben zich te vestigen en activiteiten te ontplooiën, terwijl bezoekers en bewoners daarvan geen schadelijke gevolgen mogen ondervinden.
- Nieuwe risicovolle inrichtingen (Bevi-bedrijven) zijn niet toegestaan, ook niet op de bedrijventerreinen. De bestaande Bevi bedrijven worden gerespecteerd.
- De ambitie voor nieuwe situatie is dat een overschrijding van de grenswaarde PR (10^{-6}) voor kwetsbare objecten, een overschrijding van de richtwaarde PR (10^{-6}) voor beperkt kwetsbare objecten, een overschrijding van de oriënterende waarde groepsrisico alle niet acceptabel zijn.
- De toename van het groepsrisico is acceptabel onder voorwaarden.

In de bijlagen is het rapport "Risicoanalyse Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo" opgenomen waarin een veiligheidsstudie naar alle externe veiligheidsaspecten is uitgevoerd, waarvan de conclusies in deze paragraaf zijn verwerkt.

5.6.2

Inrichtingen

INLEIDING

Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen in werking getreden. Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) richt zich, zoals uit de naam reeds blijkt, primair op inrichtingen als bedoeld in de Wet milieubeheer. Deze inrichtingen brengen risico's met zich mee voor de in de omgeving gelegen risicogevoelige objecten. Het besluit onderscheidt twee categorieën risicogevoelige objecten, namelijk kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten (Bevi artikel 1, lid 1, sub a en m). Dit onderscheid is gebaseerd op maatschappelijke opvattingen over de groepen mensen die in het bijzonder moeten worden beschermd en op gegevens, zoals het aantal personen en de verblijfstijd van groepen mensen. Het besluit geeft waarden voor het risico dat toelaatbaar wordt geacht voor deze objecten. Hierbij worden twee vormen van risico onderscheiden:

- Allereerst het plaatsgebonden risico (PR). Het plaatsgebonden risico is een maat voor het overlijdensrisico op een bepaalde plaats waarbij het niet van belang is of op die plaats daadwerkelijk een persoon aanwezig is. In het besluit is het plaatsgebonden risico gedefinieerd als de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op een bepaalde plaats in de omgeving van een inrichting zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongevoerd voorval met een gevaarlijke stof.
- Ten tweede kent het besluit het zogenaamde groepsrisico (GR). Hierbij gaat het om de kans per jaar dat een groep mensen in minimaal een bepaalde omvang slachtoffer wordt van een ongeval. In het besluit wordt

dit gedefinieerd als de (cumulatieve) kansen dat ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als direct gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van de inrichting en van één ongeval in die inrichting, waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Het groepsrisico moet worden bepaald binnen het invloedsgebied van de inrichting. Voor het groepsrisico gelden, anders dan voor het plaatsgebonden risico, geen grenswaarden, maar slechts oriënterende waarden. Het gaat om een maatschappelijke verantwoordingsplicht aan de hand van het risico. Ten aanzien hiervan moet een belangenafweging plaatsvinden. De wijze waarop met het groepsrisico moet worden omgegaan, blijkt uit de Regeling externe veiligheid inrichtingen en de beschikbare 'Handreiking Groepsrisico'.

Op 13 februari 2009 is het gewijzigde Bevi in werking getreden. De wijzigingen betreffen een uitbreiding van de lijst met (beperkt) kwetsbare objecten en risicovolle inrichtingen. Ook is de Wet ruimtelijke ordening in het Bevi doorgevoerd.

Bevi-inrichtingen

ONDERZOEK

In het plangebied is bedrijvigheid aanwezig die met het oog op haar activiteiten onder het Bevi valt en derhalve belemmeringen kunnen opleveren voor haar omgeving. Binnen het plangebied komen twee lpg-verkooppunten voor:

Naam	Adres		Vergunde jaardoorzet
Binnen het plangebied			
Total C. Annen de Punt	Aan de Groningerstraat 126	De Punt	1.500 m ³
Brand Oil	N34	Zuidlaren	1.500 m ³
Buiten het plangebied			
Plantinga	Dorpsstraat	Tynaarlo	

Het lpg-reservoir van Brand Oil Zuidlaren N34 is bovengronds. Het lpg-reservoir van Total C. Annen is ondergronds. Beide inrichtingen hebben een vergunde doorzet lpg van 1.500 m³ per jaar. Bij een doorzet tot 1.000 m³ per jaar bedraagt de afstand 35 m. Tot slot bedraagt deze afstand 40 m bij een doorzet van meer dan 1.000 m³ per jaar. De 10⁻⁶-contour ligt voor Total C. Annen op 40 m vanaf het vulpunt en op 25 m vanaf het ondergrondse reservoir.

Brand Oil Zuidlaren heeft een bovengrondse reservoir. De 10⁻⁶-contour ligt op 40 m vanaf het vulpunt en op 120 m vanaf het bovengrondse reservoir.

Daarnaast bevindt zich op korte afstand van het plangebied eveneens een lpg-verkooppunt: Plantinga aan de Dorpsstraat in Tynaarlo. De risicocontour van het vulpunt ligt in het plangebied van het voorliggende bestemmingsplan.

Binnen het plangebied doen zich geen knelpunten voor. Onder knelpunt worden die situaties gerekend, waarbij kwetsbare objecten zich binnen de plaatsgebonden risicoafstand bevinden of kunnen worden gerealiseerd.

Overige risicovolle inrichtingen

In het plangebied bevinden zich nog enkele inrichtingen die werken met gevaarlijke stoffen.

Vries 4 (Donderen), Vries 2 (Vries) en Zuidlaren 1-2 (Zuidlaren) zijn gasproductielocaties van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). De locaties zijn geen Bevi-inrichting, maar vallen onder de mijnbouw categorie I. De locatie Vries 4 heeft een PR 10^{-6} -contour van 200 m, welke gedeeltelijk buiten de inrichting ligt. Vries 2 en Zuidlaren 1-2 hebben een PR 10^{-6} -contour van 80 m, welke eveneens gedeeltelijk buiten de inrichtingen ligt. In het bestemmingsplan is een nadere regeling opgenomen. De PR 10^{-6} -contouren zijn op de verbeelding opgenomen.

Daarnaast zijn er drie Gasontvangstations (G.O.S) van de Gasunie nabij Zuidlaren, Eelde en Paterswolde. De locaties zijn geen Bevi-inrichting. De locaties nabij Paterswolde en Zuidlaren hebben een veiligheidsafstand van 25 m en de locatie Eelde 15 m.

In het plangebied liggen daarnaast een aantal bedrijven die onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit vallen en beschikken over risicoafstanden. Veelal hebben deze inrichtingen een plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}). Hiervoor geldt eveneens dat de oprichting van kwetsbare objecten binnen deze contour niet is toegestaan. Bij nieuwe ontwikkelingen dient hiermee rekening te worden gehouden. Het groepsrisico is niet van toepassing op deze inrichtingen. In het voorliggende bestemmingsplan zijn met betrekking tot de vorenstaande inrichtingen geen nadere bepalingen opgenomen.

Groningen Airport Eelde is een inrichting waarvoor nog geen veiligheidszones zijn vastgelegd. Het luchthavenbesluit met betrekking tot de veiligheidszones wordt naar verwachting in 2015 vastgesteld. Op dat moment zal de juiste begrenzing van de veiligheidszones worden vastgelegd in een bestemmingsplan. Op dit moment ontbreekt de juridische basis voor een veiligheidszone.

Samengevat Plaatsgebonden risico

De twee vulpunten en lpg-reservoirs van de lpg-tankstations Brandoil Zuidlaren N34 en Total C. Annen De Punt hebben een 10^{-6} -risicocontour van 40 m. Voor de bovengrondse reservoir van Brandoil geldt een 10^{-6} -risicocontour van 120 m. Binnen deze risicocontouren vallen geen (beperkt) kwetsbare objecten en vormen daarom geen knelpunt voor de ruimtelijke planvorming.

De drie Gasontvangstations (Eelde, Paterswolde en Zuidlaren) hebben een veiligheidsafstand welke ligt tussen de 15 m en 25 m. Binnen deze afstanden vallen geen (beperkt) kwetsbare objecten en vormen daarom geen knelpunt voor de ruimtelijke planvorming.

De drie gasproductielocaties (Vries, Donderen en Zuidlaren) hebben een 10^{-6} -risicocontour welke ligt tussen de 80 m en 200 m. Binnen deze risicocontouren vallen geen (beperkt) kwetsbare objecten en vormen daarom geen knelpunt voor de ruimtelijke planvorming.

Samengevat Groepsrisico

In een eerdere risico-inventarisatie is bepaald dat het groepsrisico voor de lpg-tankstations ruim onder de oriënterende waarde ligt van het GR. Omdat er geen sprake is van geprojecteerde (woning)bouw binnen het invloedsgebied (150 m) van de lpg-tankstations zal daarom het GR niet toenemen.

Van de drie Gasontvangstations en de drie gasproductielocaties is geen invloedsgebied bekend en duidelijk is dat bijvoorbeeld in een straal van 300 m geen of nauwelijks kwetsbare objecten aanwezig zijn, waardoor gesteld kan worden dat het groepsrisico nihil is.

Verantwoordingsplicht groepsrisico

Aan de bestaande ruimtelijke situatie verandert er feitelijk niets. Als het groepsrisico ruim onder de oriëntatiewaarde ligt en het groepsrisico niet toeneemt of dat er geen sprake is van een groepsrisico door het besluit, is een verantwoording van het groepsrisico niet vereist. Omdat aan deze voorwaarden wordt voldaan is geen verantwoording van het groepsrisico vereist.

5.6.3

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Zoals bij inrichtingen het Bevi voorwaarden stelt aan de omgang met externe veiligheid, zo zijn bij vervoer van gevaarlijke stoffen deze voorwaarden opgenomen de circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' (cRNVGS).

De cRNVGS is een uitwerking van de nota Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen en bepaalt dat ruimtelijke plannen moeten worden getoetst aan de norm voor het plaatsgebonden risico en de oriëntatiewaarde van het groepsrisico. Naar verwachting wordt de circulaire in 2013 vervangen door het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev), met als uitvloeisel het zogeheten Basisnet voor de beoordeling van de risico's vanwege transport van gevaarlijke stoffen.

De nieuwe wetgeving is van toepassing op de rijksinfrastructuur die onderdeel uitmaakt van de Basisnetten Weg, Water en Spoor. Hierbij wordt vastgehouden aan de volgende zaken:

- vaste afstanden voor het plaatsgebonden risico;
- vaste invoergegevens voor de berekening van het groepsrisico;
- aanwijzing plasbrandaandachtsgebieden.

Het Btev is eveneens van toepassing op wegen die door provincies zijn aangewezen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen indien Provinciale Staten bij verordening deze drie onderwerpen heeft vastgesteld. De provincie Drenthe heeft dit (vooralsnog) niet gedaan.

Conform het Btev dient bij nieuwe ontwikkelingen rekening te worden gehouden met de veiligheidszone (PR-max gebied). Deze zone wordt gemeten vanaf de rechterkant van de weg. Binnen de veiligheidszone is oprichting van nieuwe kwetsbare objecten niet toegestaan en nieuwe beperkt kwetsbare objecten mogen alleen in uitzonderingsgevallen worden opgericht. Het plasbrandaandachtsgebied (PAG) is een zone van 30 m bij een weg en een spoorlijn en 25-

40 m bij een waterweg. Het PAG is het gebied waarbinnen de oprichting van objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen zo veel mogelijk dient te worden tegengegaan.

Het GR-aandachtsgebied is een gebied tussen de 0-200 m. Voor ontwikkelingen binnen dit gebied dient een groepsrisicoberekening te worden gemaakt.

Wegen

Ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg zijn de volgende wegen van belang:

- Rijkswegen A28 en A7.
- Provinciale wegen N34 en N386.

De rijkswegen A7 en A28 zijn opgenomen in het landelijke Basisnet. Het wegvak Gr1 (A7 knooppunt Drachten, afrit 30-afrit 36 Groningen West) ligt gedeeltelijk in het plangebied. Dit wegvak heeft geen veiligheidszone en ook geen PAG. De wegvakken van de rijksweg A28 (knooppunt Julianaplein-afrit 36 Zuidlaren en afrit 36 Zuidlaren-afrit 34 Assen Noord) liggen gedeeltelijk in het plangebied. De wegvakken hebben geen veiligheidszone, maar wel een PAG zone.

Er dient bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen 200 m van de wegen aandacht te worden geschonken aan het groepsrisico.

Bij het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg geldt dat zich binnen de contour van het plaatsgebonden risico geen kwetsbare objecten mogen bevinden. Voor de gemeente Tynaarlo betreft dit naast de rijkswegen A7 en A28 de voornoemde provinciale wegen. De risicocontouren van de rijkswegen en de provinciale wegen liggen op het wegvak zelf en leggen hiermee geen planologische beperkingen op aan de omgeving.

Spoor

Ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor is de spoorweg Groningen-Zwolle van belang. Het spoor ligt gedeeltelijk in het plangebied. De spoorlijn loopt van noord naar zuid door het plangebied. De spoorlijn heeft een PR-max van 11 m (gelijk als de bouwvrije zone op grond van de Spoorwegwet). Daarnaast heeft de spoorlijn aan weerszijden een PAG van 30 m en geldt bij ontwikkelingen binnen 200 m aan weerszijden de plicht van beschouwing van het groepsrisico. Het invloedsgebied van het groepsrisico is voor het betreffende wegvak gesteld op 1.500 m en is slechts relevant voor de aspecten zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid.

Waterweg

In het plangebied ligt eveneens een waterweg waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt, het Noord-Willemskanaal. In het Basisnet water staat dat over dit kanaal weinig vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Gesteld is dat een plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}) niet aanwezig is en dat langs deze waterweg geen beperking voor bebouwing en/of een plicht tot de verantwoording van het groepsrisico gelden.

5.6.4

Buisleidingen

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden met de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb). Dit besluit omvat de nieuwe regelgeving op het gebied van buisleidingen waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd. In plaats van de bebouwings- en toetsingsafstanden waar in de oude circulaire van werd uitgegaan, dienen nu de belemmeringenstrook (totaal 10 m), de plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}) en het invloedsgebied van het groepsrisico in acht te worden gehouden bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Naast de in werking getreden nieuwe regelgeving ten aanzien van buisleidingen, heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu de Structuurvisie buisleidingen (definitief november 2012) ter visie gelegd. Deze bevat een langetermijnvisie op het buisleidingstransport van gevaarlijke stoffen (gas, olie, chemicaliën en CO₂), zoals de reservering van ruimte voor toekomstige buisleidingen. Het Ministerie van I&M heeft daarbij een visiekaart ontwikkeld met de hoofdverbindingen die van nationaal belang zijn.

In het plangebied liggen de volgende risicovolle buisleidingen:

Gasleiding	Diameter (mm)	Ontwerpdruk (bar)	Invloedsgebied(m)	100% Letaliteit (m)
NAM - 132	356	65	180	
NAM - 135	254	100	165	
NAM - 142	406	80	220	
NAM - 143	152	137	115	
NAM - 214	102	285	90	
NAM - 368	254	136	180	
Gasunie N-505-20	219		100	
Gasunie N-505-41	324	40	130	70
Gasunie N-507-30	159	40	70	50
Gasunie N-507-33	168	40	70	50
Gasunie N-507-36	159	40	70	50
Gasunie N-507-50	324	40	135	70
Gasunie N-540	914	66	415	180
Gasunie A-540-01	457	67	230	110
Gasunie A-540-02	324	66	165	80
Gasunie A-540-08	168	67	80	60
Gasunie A-540-14	324	66	165	80

Het blijkt dat op sommige stukken van een gasleiding de 10^{-6} -contour van de leiding buiten de belemmeringenstrook van 5 m aan weerszijden van de leiding ligt. Binnen de plaatsgebonden risicocontour gelden planologische beperkingen aan de oprichting van bebouwing. Binnen deze contouren mogen geen nieuwe kwetsbare objecten worden opgericht/geprojecteerd en beperkt kwetsbare objecten slechts onder zwaarwegende voorwaarden (zelfde regeling als Bevi). Bij ontwikkelingen zal er onderzocht moeten worden of er sprake is van de ligging in een plaatsgebonden risicocontour.

Net als bij inrichtingen betreft de 1%-letaliteitsgrens geen harde norm, maar een oriënterende waarde. Deze afstand is derhalve niet planologisch geregeld.

Naast de leidingen liggen er meerdere Gasontvangststations (G.O.S.) in het plangebied. Het betreffen G.O.S. N-103, N-254 en N-308 (zie ook paragraaf 5.6.2).

Deze Gasontvangststations zijn bestemd als Bedrijf - Openbaar Nut en voorzien van de aanduiding 'specifieke vorm van Bedrijf - gasontvangstation'. Deze aanduiding houdt in dat het gasontvangstation (van milieucategorie 3.1) mogelijk is.

Naast deze aanduiding geldt er ter plaatse een veiligheidszone (veiligheidszone-bedrijven). Binnen deze zone zijn geen kwetsbare objecten toegestaan.

Samengevat plaatsgebonden risico

De 10^{-6} risicocontour van alle risicovolle transportaders variëren tussen de 5 m op 30 m. Binnen deze 10^{-6} risicocontouren vallen, op een enkele locatie na, geen (beperkt) kwetsbare objecten en conform de wetgeving (Besluit externe veiligheid buisleidingen en Besluit externe veiligheid inrichtingen) zijn er dus geen knelpunten (saneringsgeval).

Samengevat groepsrisico

Het bestemmingsplan wordt geactualiseerd en leidt niet tot een toename van het enig groepsrisico van een risicovol object of transportader. Het groepsrisico (ten opzichte van fN-curve) voor aardgastransportleidingen is nihil of ligt ruim onder de oriëntatiewaarde. Er is dus sprake van een acceptabele situatie.

Samengevat verantwoordingsplicht groepsrisico

Conform het Besluit externe veiligheid buisleidingen en het Besluit externe veiligheid inrichtingen dient invulling te worden gegeven aan de verantwoordingsplicht van het groepsrisico (GR). Het betreft de actualisatie van het bestemmingsplan. Aan de bestaande ruimtelijke situatie verandert er feitelijk niets. Als het groepsrisico ruim onder de oriëntatiewaarde ligt en het groepsrisico niet toeneemt door het besluit is een verantwoording van het groepsrisico niet vereist. Omdat aan deze voorwaarden wordt voldaan is geen verantwoording groepsrisico vereist.

Uitgangspunten voor het bestemmingsplan

De risicovolle buisleidingen, inclusief de belemmeringstroken, zijn op de verbeelding voorzien van de dubbelbestemming Leiding - Gas.

5.7

PlanMER

5.7.1

Inleiding

De gemeente Tynaarlo streeft in het landelijk gebied naar (economische) vitaliteit en leefbaarheid, waarbij ingeval van nieuwe functies en ontwikkelingen de kernkwaliteiten van het landelijke gebied minimaal worden behouden en waar mogelijk worden versterkt. Het nieuwe ruimtelijk beleid van de gemeente kenmerkt zich door een ontwikkelingsgericht karakter. Binnen en rondom het plangebied zijn Natura 2000-gebieden aanwezig. Bovendien vormt het bestemmingsplan Buitengebied het kader voor mogelijke m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten. Om deze redenen zijn voorafgaand aan het ontwerpbestemmingsplan een passende beoordeling en een planMER (planmilieueffectrapport) gemaakt.

De milieueffectrapportage (m.e.r.) is bedoeld om bij de voorbereiding van het bestemmingsplan de verwachte milieueffecten die van belang zijn voor de besluitvorming, in beeld te brengen. De m.e.r. is er op gericht inzicht te krijgen in de verwachte milieueffecten van vooral de m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten waarvoor het bestemmingsplan het kader vormt, maar is niet tot alleen deze activiteiten beperkt. In samenhang met de niet-m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten dient ook inzicht te worden verkregen in de schaal waarop milieueffecten van de verschillende activiteiten elkaar kunnen versterken of verzwakken (de zogenoemde cumulatie).

Belangrijk bij het opstellen van het MER voor een bestemmingsplan is een goede beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit (het opstellen van het bestemmingsplan) wordt beoogd. Daarbij dienen ook alternatieven voor de voorgenomen activiteit die redelijkerwijs in beschouwing kunnen worden genomen, te worden beschreven en de motivering van de keuze voor de in de beschouwing genomen alternatieven. Het plangebied voor het MER is vrijwel overeenkomstig het plangebied voor het bestemmingsplan: het landelijk gebied van de gemeente, zonder inbegrip van de stedelijke gebieden van de dorpen, bedrijventerreinen en grote recreatieterreinen (zie overzichtskaart in paragraaf 1.2). In het plangebied bevinden zich geen verblijfsrecreatieterreinen, los van enkele individuele recreatiewoningen. De verblijfsrecreatieterreinen in de gemeente beschikken reeds over een actueel bestemmingsplan, namelijk het bestemmingsplan Verblijfsrecreatieterreinen, dat is vastgesteld in 2010.

Binnen het plangebied komt een verscheidenheid aan functies voor. Grote delen van het plangebied zijn in gebruik door de landbouw. Over de gehele linie vertoont de landbouwsector in Tynaarlo een redelijk stabiel beeld. De melkveehouderij is vanouds de belangrijkste tak. Er is wel duidelijk de trend

van schaalvergroting zichtbaar. Hoewel een groot deel van de gemeente Tynaarlo bestaat uit landbouwgebied, herbergt het plangebied een grote hoeveelheid aan ecologisch waardevolle gebieden. Met name de Natura 2000-gebieden zijn van groot ecologisch belang. In en nabij het plangebied liggen twee Natura 2000-gebieden, te weten:

- Drentsche Aa-gebied (groot deel binnen de gemeente);
- Zuidlaardermeergebied (klein deel binnen de gemeente).

De Peizer- en Eeldermaden maken geen deel uit van een Natura 2000-gebied, maar hebben wel een ecologische relatie met het westelijk gelegen Natura 2000-gebied Leekstermeer. De Peizer- en Eeldermaden liggen voor een klein gedeelte in de gemeente Tynaarlo. Daarnaast komen zowel binnen als buiten de EHS enkele grotere en veel kleinere natuurgebieden voor, welke hoofdzakelijk zijn gelegen op de beekdalflanken. Specifiek voor Tynaarlo zijn er maatregelen in uitvoering en voorbereiding, gericht op het inrichten van nieuwe natuurgebieden, zoals bij het Noordsche Veld, bij Zeijen en rond de Drentsche Aa. In totaal gaat het om circa 300 ha. Circa 500 ha nieuwe natuur wordt aangelegd oostelijk van Zuidlaren, maar dat valt buiten het plangebied. Het plangebied telt voorts een aantal dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen. Ook de woonfunctie is vertegenwoordigd in het plangebied. Niet-agrarische bedrijven zijn relatief schaars.

Het voornemen in de zin van het planMER betreft het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo. Binnen het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Tynaarlo worden naast overige voorkomende functies in het plangebied zoals bedrijvigheid, wonen, recreatie, mogelijkheden geboden voor land- en tuinbouw, recreatie en natuur.

Concreet betekent dit dat het bestemmingsplan kaderstellend is voor de volgende activiteiten die mogelijk m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn:

1. (intensieve) veehouderij;
2. landinrichting/realisatie nieuwe natuur/Ecologische Hoofdstructuur.

Daarnaast worden mogelijkheden geboden voor co-vergisting, glastuinbouw, zonnepanelen en houtteelt. Hoewel wat betreft deze onderdelen geen drempels worden overschreden, worden glastuinbouw en zonnepanelen betrokken in de beoordeling voor natuur en landschap en wordt houtteelt betrokken in de beoordeling voor water, landschap en natuur.

5.7.2

Het voornemen en alternatieven

Co-vergistingsinstallaties zijn sinds de wijziging van het Besluit m.e.r. niet meer opgenomen. Co-vergisting is derhalve alleen in cumulatief opzicht in het MER beschouwd. Ten aanzien van realisatie van nieuwe natuur kan de m.e.r.-drempel worden overschreden. Omdat het hier deels om doorvertaling van overkoepelend beleid gaat en op voorhand kan worden ingeschat dat de mili-

oeffecten gering, dan wel positief zullen uitpakken, worden voor dit onderdeel geen alternatieven onderzocht.

Voor (intensieve) veehouderij kunnen eveneens de m.e.r.-drempels worden overschreden. Bij het ontwikkelen van alternatieven is het begrip milieugebruiksruimte van belang. Onder de milieugebruiksruimte wordt voor verschillende milieuaspecten, zoals geur, geluid en ammoniak, de ontwikkelingsruimte verstaan die bedrijven nog hebben voordat wettelijke normen worden overschreden. De alternatieven dienen enerzijds meer inzicht te geven in de beschikbare milieugebruiksruimte en anderzijds inzicht te geven of en op welke wijze het bestemmingsplan uitvoerbaar is.

Gezien het voorgaande worden voor de veehouderij (intensieve en grondgebonden) in het planMER de volgende alternatieven onderscheiden.

Referentiesituatie

Hierbinnen is nader onderscheid gemaakt in:

a. De huidige situatie

Hierbij gaat het om de feitelijke situatie. Omdat het in de praktijk zeer lastig is om exact na te gaan wat de feitelijke situatie op het bedrijf in de praktijk is en dit bovendien voortdurend aan verandering onderhevig is, wordt vaak gebruikgemaakt van de vergunde situatie. Om voor de feitelijke situatie in Tynaarlo een goed beeld te verkrijgen, is in 2012 een grootschalige enquête gehouden onder de veehouders. Op deze wijze is de feitelijke situatie in Tynaarlo zo nauwkeurig mogelijk in beeld gebracht.

b. Autonome ontwikkeling

Hierbij wordt uitgegaan van de bestaande vergunde rechten van de veehouders en, indien aan de orde, van activiteiten waarover al een besluit is genomen. Voor zover mogelijk worden generieke beleidsontwikkelingen betrokken, met name het Besluit huisvesting.

Het voornemen, de maximale regeling van het bestemmingsplan (intensivering en schaalvergroting)

Concreet gaat het hierbij om de effecten op het milieu als de mogelijkheden (voor uitbreiding van zowel intensieve veehouderij als melkveebedrijven) in het nieuwe bestemmingsplan maximaal worden benut. Dit betekent dus ook de uitbreidingsmogelijkheden die worden gegeven middels afwijkingen en wijziging.

Voor de worstcaseberekeningen is bij de intensieve veehouderij uitgegaan van de meest vervuilende diersoort, namelijk varkens.

Alternatief bij recht

Concreet gaat het hierbij om de uitbreidingsmogelijkheden die veehouderijen bij recht krijgen toegewezen op basis van het bestemmingsplan. Dit betekent dat de bedrijven geen verdere uitbreiding wordt geboden dan het bij recht toegekende bouwblok. In sommige gevallen betekent dit dat een aantal bedrijven nog kan uitbreiden binnen het gegeven bouwvlak, zij het beperkt. Uitbreiding van het bouwblok zal dan in elk geval middels een afzonderlijke procedure moeten worden gerealiseerd.

De effecten van de activiteiten die op basis van het bestemmingsplan mogelijk kunnen zijn, worden vergeleken met de huidige situatie en de autonome ontwikkeling (de ontwikkelingsruimte binnen bestaande milieuvergunningen en andere geldende wet- en regelgeving). De effecten op natuur in de Passende Beoordeling worden beoordeeld ten opzichte van de huidige situatie (conform vereiste toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998).

De effecten van de activiteiten als gevolg van het bestemmingsplan worden beoordeeld op de hiervoor genoemde aspecten middels een expert judgement. Dit houdt in dat de effecten van het bestemmingsplan ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling kwalitatief worden vastgesteld. Enkele relevante milieuaspecten als geluid, ammoniak en luchtkwaliteit worden kwantitatief beschouwd (berekeningen).

In de navolgende tabel staat aangegeven op welke aspecten de realisatie van de verschillende activiteiten effect kan hebben (positief of negatief) en dus worden beoordeeld. In het planMER zijn sommige aspecten uitgesplitst in deelaspecten (bijvoorbeeld het aspect water wordt beoordeeld op: kwaliteit oppervlaktewater, uitspoeling nutriënten, grondwater). Kortom de tabel geeft het beoordelingskader waarop de effectbepaling zal worden gebaseerd.

Beoordelingskader

Activiteit	Aspecten
- Realisatie Ecologische Hoofdstructuur	Bodem Water Natuur Landschap en cultuurhistorie Geluidhinder Luchtkwaliteit en gezondheid Klimaat
- (Intensieve) veehouderij	Bodem Water Natuur Landschap en cultuurhistorie Geur Ammoniak Geluidhinder Luchtkwaliteit (wegverkeer en uitbreiding stallen) en gezondheid Klimaat

- Recreatie (Kamperen bij de boer)	Natuur
- Hout- en fruitteelt	Water
	Natuur
	Landschap en cultuurhistorie
- Kassen	Natuur (lichthinder)
	Landschap
- zonne-energie	Natuur
	Landschap
- Co-vergisting (cumulatief)	Geluid
	Geur
	Luchtkwaliteit

5.7.3

Effecten

In de navolgende effectbeoordeling moet worden bedacht dat het worstcase-scenario in beeld is gebracht. Ook bij het alternatief bij recht is uitgegaan van het gegeven dat alle aanwezige bedrijven hun bij rechtens toegestane uitbreidingsmogelijkheden volledig opvullen. Dit leidt voor veel thema's tot sterk negatieve effecten. In Tynaarlo is een dalende trend wat betreft het aantal bedrijven en een min of meer gelijkblijvende totale veestapel. In de praktijk zullen de effecten daarom minder ernstig zijn: Slechts een gedeelte van de bedrijven zal in beperkte mate uitbreiden.

Bodem

Veehouderij

In het plangebied bestaat de bodem voor een deel uit zandgronden op de ruggen, vooral veldpodzolen, op de overgang naar de beekdalen komen moerige gronden voor. De beekdalen zelf bestaan vooral uit veen. Bij uitbreiding van de veehouderij zal de uitspoeling van nutriënten van de percelen met als functie landbouw toenemen. Omdat het deels zandgronden betreft, raakt ook het grondwater in enige mate verontreinigd met nutriënten.

De invloed van lokale veehouderijen op de ammoniakdepositie in het gehele plangebied is relatief beperkt. De ammoniakdepositie wordt voornamelijk bepaald door bronnen buiten het plangebied. De invloed van een veehouderij op de ammoniakdepositie in de directe omgeving kan echter wel groot zijn, maar is ook daar vergeleken met de toegestane stikstofbelasting vanuit dierlijke mest slechts van beperkte invloed op het stikstofgehalte van de bodem. Dit geldt natuurlijk niet voor de gronden die geen landbouwfunctie hebben, met name de natuurgebieden. Hier heeft de toename van de ammoniakdepositie als gevolg van meer veehouderij, intensief dan wel melkvee, wel een negatief effect op de bodem. Dit geldt in veel mindere mate voor de veengronden. De effecten van de activiteiten die zijn toegestaan in het bestemmingsplan Buitengebied, vergeleken met de autonome ontwikkelingen, zijn negatief wat betreft verontreiniging met nutriënten (stikstof en fosfaat) voor zowel bodem als grondwater. Ten aanzien van microverontreinigingen (zware metalen en dergelijke) worden geen effecten verwacht. In het alternatief bij recht zijn de effecten geringer.

Realisatie EHS

Bij de realisatie van de EHS worden percelen aan het agrarisch gebruik onttrokken en zal de bemesting sterk afnemen, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Tevens hebben gevarieerde natte vegetaties een zuiverend effect op de bodem. Ten aanzien van uitspoeling nutriënten en verontreiniging grondwater heeft deze ontwikkeling een positief effect. Ook ten aanzien van microverontreinigingen is er een positief effect: De kans op lekkages van bijvoorbeeld olie neemt af, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen of andere chemicaliën.

Co-vergisting

Ten aanzien van co-vergisting worden geen effecten verwacht: een mestvergistingsinstallatie is een gesloten systeem. Hierdoor komen geen extra milieubelastende stoffen vrij in de omgeving.

Water

Veehouderij

Door het uitbreiden van het staloppervlak wordt het percentage verhard oppervlak in het plangebied verhoogd. Een vergroting van het verhard oppervlak leidt tot een versnelde afstroom van de neerslag naar het oppervlaktewater en daarmee tot een toename van de piekafvoer. Een hogere piekafvoer resulteert in een snellere stijging van de waterstand tijdens neerslagsituaties. Dit verhoogt de kans op inundatie. Daarom wordt het effect van uitbreiding veehouderij negatief beoordeeld op het criterium waterberging en afvoer.

De toename van de ammoniakdepositie in de directe omgeving van een veehouderij die wordt uitgebreid, leidt tot een toename van het stikstofgehalte van de bodem in de directe omgeving van deze veehouderij en tot een toename van de uitspoeling van nutriënten vanuit de bodem. Dit is ook het geval als de ammoniakdepositie fors toeneemt. Vanuit de bodem komen deze stoffen gedeeltelijk in het oppervlaktewater terecht. De waterkwaliteit neemt daarmee af en dat is een negatief effect. In het alternatief bij recht zijn de effecten geringer. De gevolgen zijn voor de oppervlaktewateren in het gebied met de bestemming Agrarisch ernstiger dan in het gebied met de bestemming Agrarisch - 1, vanwege meer uitbreidingsmogelijkheden voor de veehouderij. In het worstcasescenario treden de effecten verspreid over de hele gemeente op. De grootste vervuiling treedt op in de Groote Masloot, de Runslot en de Eekhoorsche loop.

Op de inrichting van het watersysteem en de afvalwateraansluiting op riolering en zuivering hebben de activiteiten die zijn toegestaan in het bestemmingsplan Buitengebied nagenoeg geen effect. Het effect op dit criterium wordt daarom als neutraal beoordeeld.

Realisatie EHS

Omdat bij de realisatie van de EHS percelen aan het agrarisch gebruik worden onttrokken, zal de bemesting daar afnemen, alsmede het gebruik van bestrij-

dingsmiddelen. Tevens hebben gevarieerde water- en oevervegetaties een zuiverend effect op het oppervlaktewater. Ten aanzien van waterkwaliteit heeft deze ontwikkeling een positief effect.

Omdat de natuurontwikkeling wordt gekoppeld aan waterhuishoudkundige maatregelen, zoals het verhogen van het grondwaterpeil, het plaatselijk hermeanderen, inrichten van meanderstroken, ontstaat naast ruimte voor een gevarieerde flora en fauna, ruimte voor meer waterberging en geleidelijkere afvoeren. Piekbelastingen kunnen beter worden opgevangen. Omdat deze maatregelen op verschillende plaatsen worden uitgevoerd, wordt het watersysteem als geheel robuuster. Zowel qua inrichting watersysteem als waterberging en afvoer heeft de realisatie van de EHS een positief effect.

Co-vergisting

Een mestvergistingsinstallatie is een gesloten systeem. Hierdoor komen geen extra milieubelastende stoffen vrij in de omgeving. Op waterkwaliteit en -kwantiteit zijn derhalve geen effecten te verwachten.

Houtteelt

Omdat op percelen met houtteelt het gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen geringer is dan bij akkerbouw en veeteelt, heeft houtteelt een licht positief effect op de waterkwaliteit. Houtteelt onttrekt echter veel water aan de bodem waardoor het grondwaterpeil kan dalen. Rond natuurgebieden is dat een licht negatief effect.

Landschap, archeologie en cultuurhistorie

Veehouderij/landbouw

Met het vergroten en opschalen van agrarische erven komen bestaande landschapsstructuren en historisch-geografische patronen onder druk. Binnen het bouwvlak kan in de bestemming Agrarisch - 1 tot 1 ha en in de bestemming Agrarisch tot 1,5 ha worden bebouwd. Binnen de bestemming Agrarisch - 1 kan het bouwvlak worden vergroot tot 1,5 ha voor zover aangeduid met de aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 2'. Binnen de bestemming Agrarisch kan een nog verdergaande opschaling tot 2 ha plaatsvinden, en binnen de aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 1' tot 2,5 ha. Aan deze vergroting is echter wel de verplichting van een erfinrichtingsplan verbonden. Dit plan is een goede kwaliteitswaarborg, waarmee met het vergroten van het erf ook een kwaliteitswinst voor het landschap kan worden geboekt. De effecten op de landschapsstructuren en de historisch-geografische patronen worden dan ook als licht negatief beschouwd.

De maatvoering van de toegestane bebouwing is afgestemd op de toekomst met een relatief grote nok- en goothoogte. Vooral op historisch-karakteristieke erven kan de nieuwe bebouwing daardoor de oorspronkelijke bebouwing overvleugelen.

Kassen

Voor de agrarische bedrijven geldt dat binnen het bouwvlak bij afwijking en binnen de bestemming Agrarisch ook tot op zekere hoogte bij recht kassen kunnen worden opgericht als teeltondersteunende voorziening. Door hun verschijningsvorm en lichtuitstraling hebben kassen daardoor een negatieve impact op de ruimtelijk-visuele kenmerken van het landschap. In de laagveenontginningen, die als kernkwaliteit ook duisternis hebben, en in het waardevolle landschap van Veenhuizen zijn deze effecten zelfs sterk negatief. Worden aan de inpassing voorwaarden verbonden, dan kunnen deze negatieve effecten worden verminderd.

Zonne-energie

Als algemene afwijkingsbevoegdheid is per agrarisch bedrijf een geringe oppervlakte voor het gebruik van gronden ten behoeve van het opwekken van zonne-energie mogelijk. Het maximale grondoppervlak bedraagt 2.000 m². Dit is niet mogelijk als sprake is van de bestemmingen Waarde - Beekdal, Waarde - Es, Waarde - Flank of Waarde - Openheid.

Ondanks deze inperking is plaatsing van de panelen in de overige gebieden wel mogelijk. Gezien de hoogte van 2,5 m, en de mogelijkheid dit buiten het bouwvlak te realiseren, heeft dit impact op het agrarische landschap, ondanks de beperkte oppervlakte en de spreiding van de agrarische bedrijven.

Ten opzichte van de huidige situatie kan dit effect, ongeacht het landschapstype als negatief (-) worden beschouwd. Worden aan de inpassing voorwaarden verbonden, dan kunnen deze negatieve effecten worden verminderd.

Realisatie EHS

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk om de provinciale EHS te kunnen realiseren. Omdat echter nog onduidelijk is op welke wijze en in hoeverre de EHS daadwerkelijk zal worden ontwikkeld en in hoeverre de huidige landschappelijke en cultuurhistorische waarden daarin sturend zullen zijn, zijn de effecten moeilijk te bepalen.

Gezien het feit dat zowel de gemeentelijke als de provinciale ambities ook het behoud en herstel van landschappelijke en natuurlijke waarden uitdragen, is de verwachting dat bestaande structuren en patronen gehandhaafd blijven.

De effecten worden dan ook neutraal beschouwd.

Houtteelt

De teelt van hoog opgaande gewassen heeft vooral impact in gebieden die door hun openheid worden gekenmerkt, zoals de heide- en hoogveenontginningen. Aan de teelt van hoog opgaande gewassen is echter in de bestemming Agrarisch gebied met waarden een omgevingsvergunning gebonden, waarin als voorwaarde wordt gesteld dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan landschappelijke en cultuurhistorische waarden. In hoeverre dan ook daadwerkelijk nieuwe houtteelt tot stand komt, is zeer de vraag. In zijn algemeenheid wordt het effect als licht negatief beschouwd.

Aan de houtteelt is een archeologisch advies voor alle gebieden met een middelhoge of hoge archeologische verwachtingswaarde verbonden. De effecten van bodemingrepen en diepwortelende bomen op het archeologisch bodemarchief zullen daardoor beperkt blijven.

Natuur

Veehouderij

Natuurgebieden en natuurwaarden zowel binnen als buiten de EHS ondervinden schade van vermessing en verzuring afkomstig uit de landbouw. Dit geldt in nog hogere mate voor de Natura 2000-gebieden (tevens ook EHS) in de gemeente. Voor Tynaarlo gaat het met name om het Drentsche Aa-gebied, omdat het Zuidlaardermeergebied alleen voor vogels is aangewezen. De bossen, heidevelden, vennen, poelen en beekdalgraslanden binnen de EHS hebben veel te lijden van stikstofdepositie. Ook hier leidt dit tot een armere flora en daarmee indirect tot een armere fauna. De negatieve effecten zijn niet beperkt tot specifieke locaties in Tynaarlo, maar strekken zich in meerdere, dan wel mindere mate uit over het gehele plangebied en omvatten dus ook de gehele EHS. De sterkste effecten zijn te zien op het Noordsche Veld, Bunnerveen, Runslot en Zeijerstrubben.

Indirect heeft een toename van stikstof ook negatieve effecten op de waterkwaliteit, waardoor amfibieën en vissen negatieve gevolgen kunnen ondervinden. In het plangebied gaat het met name om negatieve effecten op vissen en amfibieën. Ook schrale heide- en graslandvegetaties met onder meer klokjesgentiaan en orchideeënsoorten hebben zwaar te lijden onder vermessing. Op beschermde vogels en zoogdieren heeft stikstof weinig effect. Op een groot aantal beschermde dier- en plantensoorten heeft de ammoniakdepositie van het voornemen (worstcasescenario) echter een sterk negatief effect.

Een verdere schaalvergroting van de grondgebonden landbouw zal leiden tot een doelmatiger gebruik van de agrarische productiepercelen waardoor een verdere kavelvergroting en uniformering van de percelen zal plaatsvinden. De aanwezige soortenrijkdom in het agrarisch gebied zal hierdoor afnemen. Sloop van oudere agrarische bebouwing kan verder negatieve effecten hebben op verblijfplaatsen van vleermuizen en huismus. Zowel op natuurgebieden binnen en buiten de EHS, als Flora- en faunawetsoorten zijn de effecten van het voornemen sterk negatief. In het alternatief bij recht zijn de hiervoor genoemde effecten geringer.

Realisatie EHS

Specifiek voor Tynaarlo zijn er maatregelen in uitvoering en voorbereiding, gericht op het inrichten van nieuwe natuurgebieden, zoals bij het Noordsche Veld, bij Zeijen en rond de Drentsche Aa. In totaal gaat het om circa 300 ha. Circa 500 ha nieuwe natuur wordt aangelegd oostelijk van Zuidlaren, maar dat valt buiten het plangebied. Omdat deze maatregelen mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan worden ze niet als autonome ontwikkeling beschouwd, maar als effecten van het bestemmingsplan. De maatregelen richten

zich tevens op het verbinden van natuurgebieden, het opheffen van ecologische barrières en het verminderen van verdroging van bestaande en toekomstige natuurgebieden. Deze maatregelen verhogen de biodiversiteit ter plaatse en creëren leefruimte voor beschermde dier- en plantensoorten. Het effect op de natuur is derhalve sterk positief. De provincie werkt momenteel aan een herijking van de EHS. Het kan zijn dat uiteindelijk niet alle geplande natuur wordt gerealiseerd.

Co-vergisting

Een mestvergistingsinstallatie is in principe een gesloten systeem. Extra milieubelastende stoffen die vrijkomen in de omgeving zijn zeer gering. Op natuur zijn derhalve geen effecten van betekenis te verwachten.

Houtteelt

Houtteelt heeft een gering negatief tot negatief effect op de natuur. Flora en fauna gebonden aan open gebied verdwijnt en er komen bossoorten voor terug. Omdat houtteelt bestaat uit monocultures van een boomsoort zijn de ecologische waarden hiervan beperkt. Met name ten westen van de Groote Masloot zijn gebieden aangewezen als weidevogelgebied. Houtteelt is weliswaar uitgesloten in de beekdalen, maar het gebied aangeduid als weidevogelgebied (Ontwerp Natuurbeheerplan 2013, Provincie Drenthe) is iets groter dan het gebied aangeduid als beekdal. Bovendien kan houtteelt grenzend aan een weidevogelgebied ook nadelige gevolgen hebben. Ook komen weidevogels voor in niet hiervoor aangewezen graslanden. Het effect wordt ingeschat als licht negatief. Daarnaast kan houtteelt een verlaging van de grondwaterstand veroorzaken. Voor aangrenzende heide- en hoogveenvegetaties kan dit negatieve gevolgen hebben. Dit zou zich bijvoorbeeld kunnen voordoen bij het Bunnerveen. Dit effect wordt ingeschat als licht negatief.

Glastuinbouw

Glastuinbouw kan door lichtuitstraling negatieve effecten hebben op vogels en vleermuizen. Omdat rond agrarische bedrijven toch al een vrij hoge mate van verstoring aanwezig is en de mogelijkheden voor glastuinbouw beperkt zijn, wordt het effect ingeschat als licht negatief.

Zonnepanelen

Zonnepanelen veroorzaken geen extra milieubelastende stoffen. Rond agrarische bedrijven is toch al een vrij hoge mate van verstoring aanwezig en de mogelijkheden voor zonnepanelen zijn beperkt. Op natuur zijn derhalve geen effecten van betekenis te verwachten.

Recreatie

Het bestemmingsplan biedt ruimte voor een groot aantal locaties voor kamperen bij de boer. Doordat het daardoor in natuurgebieden drukker kan worden, kan dit negatieve gevolgen hebben voor sommige soorten verstoringsgevoelige broedvogels (met name grondbroeders) en zoogdieren (ree en das). Dit doet zich vooral voor als de toegankelijkheid van natuurgebieden groot is en de

dichtheid aan paden, vergeleken met de schaal van het gebied, hoog is. Dit is bijvoorbeeld het geval in natuurgebieden rond Zeegse. Door de kleinschaligheid van de minicampings, het uitsluiten van gevoelige gebieden en grote verspreiding van de locaties, de onderlinge afstand moet 1.000 m bedragen, zijn de effecten gering.

Geluid

Veehouderij

Door uitbreidingen in de veehouderij zal ook de verkeersintensiteit in zekere zin toenemen. Uitgaande van ongeveer 121 agrarische bedrijven in deze gebieden mag worden uitgegaan van een toename van ongeveer 1.210 ritten per etmaal (toename van gemiddeld 10 ritten per agrarisch bedrijf)². Uitgaande van een min of meer gelijkmatige verdeling van de bedrijven over het plangebied, is de toename van het verkeer per wegvak echter beperkt. Het effect ten aanzien van geluid wordt ingeschat als licht negatief. In het alternatief bij recht is het effect nog geringer.

Realisatie EHS

Slechts in de aanlegfase, waarbij grondwerkzaamheden worden verricht, kan in geringe mate enige hinder ten gevolge van graafwerkzaamheden en grondtransport ontstaan. Deze effecten treden zeer lokaal op en zijn van tijdelijke aard. Het effect wordt als licht negatief ingeschat.

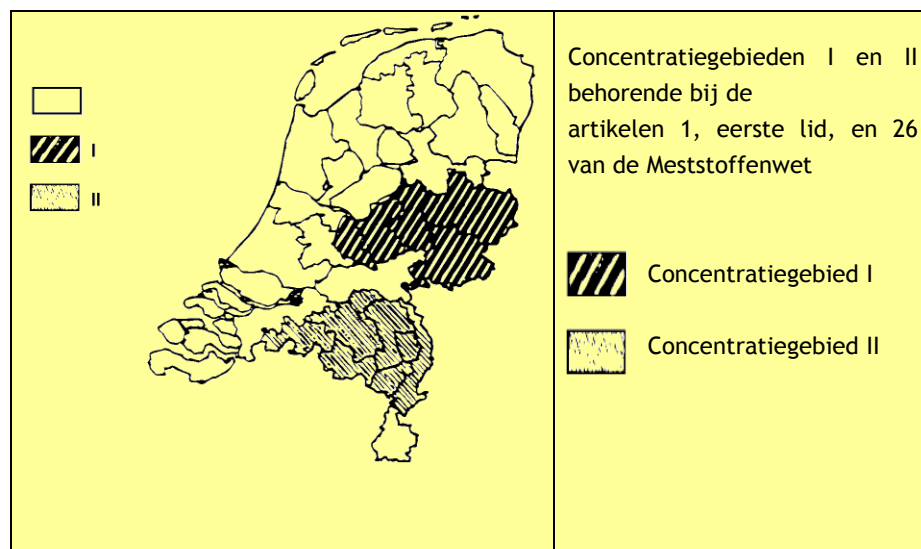
Co-vergisting

Door het bouwen van biovergistingsinstallaties bij agrarische bedrijven kan sprake zijn van een toename van de geluidsproductie in het buitengebied. Dit effect is tijdelijk van aard. Geluidsproductie ten gevolge van extra verkeer (van en naar de vergister), alsmede van de vergister zelf zal in cumulatieve zin beperkt zijn. In cumulatieve zin wordt het effect als licht negatief beoordeeld.

Geur

De Wet geurhinder en veehouderij is sinds 1 januari 2007 van kracht en vormt het toetsingskader voor geur vanwege dierenverblijven. Er wordt gerekend met 'odour units' (ou) en geurgevoelige objecten, zoals huizen, krijgen een norm toegewezen voor de geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken. Het buitengebied van Tynaarlo ligt in een zogenaamd 'niet-concentratiegebied' (zie navolgende kaart).

² Hierbij is uitgegaan van CROW publicatie 256, bedrijven niet zijnde kantoren. Waarbij er vervolgens van uitgegaan is dat een uitbreiding van het bedrijf tot maximaal 2 tot 2,5 ha een mogelijke uitbreiding van personeel met zich meebrengt. En dat er tevens sprake is van een uitbreiding van het aantal ritten als gevolg van toename van agrarische activiteiten waaronder het aan- en afvoeren van producten, mest en van derden afkomstige co-substraat ten behoeve van covergisting.

Binnen de bebouwde kom bedraagt in een niet-concentratiegebied de maximale geurnorm $2 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Buiten de bebouwde kom bedraagt de norm in een dergelijk gebied $8 \text{ ou}_E/\text{m}^3$.

Indien de gemeente een actief beleid voert ten aanzien van de geurproblematiek, kan van deze normen worden afgeweken. Binnen de bebouwde kom bedraagt de bandbreedte $0,1-8,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Buiten de bebouwde kom bedraagt de bandbreedte $2,0-20,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. De gemeente Tynaarlo voert op dit moment nog geen actief beleid.

De normen zoals die in de Wet geurhinder en veehouderij en het beleid van de gemeente zijn weergegeven, worden in het voornemen (intensivering en schaalvergroting) overschreden, in het alternatief bij recht niet, met uitzondering van de $2 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ -norm die binnen de bebouwde kom van Taarlo en Midlaren licht wordt overschreden. De effecten worden dan ook ingeschat als negatief (-), respectievelijk neutraal (0). Daarom dient bij uitvoering van dit alternatief nader te worden gezien in hoeverre aanvullende maatregelen, die uitstijgen boven het niveau van het Besluit huisvesting, nodig zijn om de normen binnen en buiten de bebouwde kom niet te laten overschrijden.

Co-vergisting

Omdat een mestvergister een gesloten procesinstallatie is, zal er bij een normale bedrijfsvoering geen geuremissie plaatsvinden. De effecten van co-vergisting ten aanzien van geur worden cumulatief beschouwd. De bijdrage van de co-vergistingsinstallaties aan de totale geurbelasting is vrijwel nihil en wordt daardoor als neutraal beoordeeld.

Luchtkwaliteit, gezondheid en klimaat

Veehouderij

De luchtkwaliteitseisen voor ruimtelijke plannen ten aanzien van fijnstof (PM_{10}) zijn opgenomen in de navolgende tabel.

Grenswaarden luchtconcentraties PM₁₀

Luchtconcentratie	Norm
jaargemiddelde concentratie	40 µg/m ³
24 uursgemiddelde concentratie	50 µg/m ³ maximaal 35 maal per jaar

Voor fijnstof wordt getoetst aan de norm per 2011. Vanaf die datum moet blijvend aan de norm van fijnstof worden voldaan.

Aan de hand van de Grootschalige Concentratiekaarten is de huidige situatie wat betreft fijnstof vastgesteld. Uit deze kaarten blijkt dat in de huidige situatie de concentratie de 23 µg/m³ niet overschrijdt en daarmee ruim onder de gestelde normen zit. Zowel in het voornemen als in het alternatief bij recht vindt er toename plaats van fijnstof. Proefberekeningen hebben laten zien dat op circa 100 m afstand van de bedrijven de effecten amper meetbaar zijn. De verwachting is dan ook dat ook in een worstcasescenario het fijnstof ruim onder de wettelijke normen blijft. Het effect van het voornemen wordt ingeschat als licht negatief, het effect van het alternatief bij recht wordt ingeschat als neutraal.

Overige gezondheidsaspecten

Omdat zich in Tynaarlo geen uitgebreide concentraties intensieve veehouderijen bevinden en het bestemmingsplan geen ruimte biedt voor megastallen zijn veehouderij-gerelateerde ziektes vooralsnog geen groot probleem. Wel kunnen bij maximale uitbreidingen conform het bestemmingsplan de risico's iets toenemen. Het effect wordt in beide alternatieven als licht negatief ingeschat.

Klimaat en energie

Bij uitbreiding van veehouderij kunnen duurzame energietechnieken worden ingepast. Tegenover deze mogelijkheden staat dat een uitbreiding van veehouderijen gepaard gaat met een toename van het aantal dieren en daarmee een toename van de methaanemissie. Uitgedrukt in CO₂-equivalenten heeft methaan een grotere impact op het klimaat dan CO₂ zelf. Daarnaast zal meer energie worden gebruikt voor transport en voor stalsystemen. Bij elkaar is de inschatting dat de uitbreiding van veehouderijen weinig tot niets bijdraagt op het gebied van energie. Als gevolg van een toename van broeikasgassen als methaan, is het effect op het klimaat negatief (voornemen) dan wel licht negatief (alternatief bij recht).

Realisatie EHS

De realisatie van de EHS heeft geen effecten op concentraties dieren in de veehouderijen. Daarmee heeft dit aspect geen effect op fijnstof, ziektes en energie. Door dat in de EHS CO₂ wordt vastgelegd en O₂ wordt geëmitteerd, heeft de EHS een positief effect op het klimaat.

5.7.4

Passende Beoordeling

Een Passende Beoordeling is aan de orde indien één of meerdere activiteiten die in een plan worden voorzien, significante gevolgen kunnen hebben op een Natura 2000-gebied. In de gemeente Tynaarlo liggen twee gebieden die beschermd zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft de hierna genoemde beschermde gebieden:

- Drentsche Aa-gebied (groot deel binnen de gemeente);
- Zuidlaardermeergebied (klein deel binnen de gemeente).

Het Zuidlaardermeergebied ligt weliswaar deels in de gemeente Tynaarlo, maar net buiten het bestemmingsplan Buitengebied.

Voor het Drentsche Aa-gebied geldt dat er ten aanzien van ammoniak sprake is van een overbelaste situatie in de huidige toestand. Dat betekent dat elke toename van depositie een significant negatief effect kan hebben. Dit geldt voor het voornemen, maar ook voor het alternatief bij recht en het alternatief bij recht plus-zone. De depositietoename is van dien aard dat er ook op 5 km afstand sprake is van een meetbare toename. Dat betekent dat ook significant negatieve effecten op verder weg gelegen Natura 2000-gebieden buiten de gemeente niet kunnen worden uitgesloten (Fochteloërveen en Witterveld).

Daarnaast kunnen grondwerkzaamheden als het aanbrengen van drainage, het wijzigen van greppelsystemen of andere diepe grondwerkzaamheden rondom Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten veroorzaken doordat ze verdrogend werken op deze natuurgebieden. Datzelfde geldt ook voor houtteelt.

5.7.5

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Momenteel wordt gewerkt aan de Programmatische Aanpak Stikstof. Deze aanpak gaat uit van economische ontwikkeling (inclusief 2,5% groei) in combinatie met generiek beleid om de stikstofdepositie te laten dalen. Aan de andere kant worden herstelmaatregelen in de Natura 2000-gebieden genomen om de te hoge stikstofdepositie te mitigeren. Met dit pakket aan maatregelen wordt gegarandeerd dat de Natura 2000-doelen van gebieden worden gehaald en niet in gevaar komen. Voor de landbouw betekent dit bijvoorbeeld dat ontwikkelingsruimte vrij komt voor groei van bedrijven. Dit houdt in dat op locaties de stikstofemissie kan toenemen (in veel gevallen zonder Natuurbeschermingswetvergunning) en daarmee ook de stikstofdepositie van het bedrijf. Op zich kan deze stijging een nadelig gevolg hebben voor nabijgelegen stikstofgevoelige habitats. Echter, door het generieke pakket aan maatregelen en de stoppende bedrijven wordt de totale daling van de depositie op de habitats gerealiseerd. Op het moment van inwerkingtreding van de PAS (naar verwachting 1 januari 2014) dienen initiatieven hieraan getoetst te kunnen worden. De regeling in het bestemmingsplan mag op dit punt geen beperkende factor zijn

of een extra onderzoekslast voor de initiatiefnemer tot gevolg hebben welke niet meer nodig zou zijn op het moment van inwerkingtreding van de PAS. Bij inwerkingtreding van de PAS zal dan ook een beoordeling worden gemaakt of de planregels in het bestemmingsplan Buitengebied op dat moment in conflict zijn met de PAS en zal worden bezien welke maatregelen genomen moeten worden om de conflicterende werking op te heffen.

5.7.6

Conclusie

De eindconclusie luidt dat het voornemen (maximale benutting regeling bestemmingsplan; worstcasescenario) sterk negatieve effecten kan hebben op de aspecten Natura 2000, overige natuur, geurhinder en in mindere mate ook op bodem, water, klimaat en landschap. De effecten van het reëel alternatief zijn ook negatief, maar in mindere mate. De belangrijkste oorzaken van deze negatieve effecten zijn met name een toename van ammoniakdepositie en geurhinder ten gevolge van uitbreidingen in de veehouderij. Naast negatieve effecten op Natura 2000 heeft ammoniakdepositie ook negatieve effecten op de overige natuur, bodem en water.

Tevens is er een correlatie tussen ammoniakemissie en emissie van methaan, waardoor ook negatieve effecten op het klimaat optreden. Het bestemmingsplan zal daarom een instrumentarium moeten bevatten waarmee significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden voorkomen en tevens andere milieueffecten worden beperkt. De praktijk zal dan zijn dat op grotere afstand van de Natura 2000-gebieden ruimere uitbreidingsmogelijkheden voor de veehouderij zijn. Op korte afstand van de Natura 2000-gebieden zal de uitbreidingsruimte beperkter zijn. Naast ammoniak kunnen in geringe mate negatieve effecten optreden op natuur ten gevolge van glastuinbouw, houtteelt en kleinschalige recreatieve ontwikkelingen.

In de gemeente Tynaarlo is een algemene dalende trend van het aantal veehouderijen aan de gang. De trend in het aantal koeien is vrij stabiel. Het aantal kippen is de laatste jaren iets gestegen en het aantal varkens flink gedaald. Dat betekent dat in werkelijkheid de hiervoor geschetste negatieve effecten niet of in veel mindere mate zullen optreden. Het koppelen van uitbreidingen aan wijzigingsbevoegdheden en afwijkingsmogelijkheden met inrichtingscriteria geeft de gemeente voldoende houvast om sturing te geven op het beperken van negatieve effecten. De gebiedsbestemmingen in het bestemmingsplan zijn gericht op onder andere behoud en herstel van landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en natuurlijke waarden. In het bestemmingsplan worden bij ingrepen dan ook ten aanzien van deze aspecten randvoorwaarden gesteld, zoals het uitvoeren van archeologisch onderzoek, het uitvoeren van een water-toets en het opstellen van een landschappelijk inrichtingsplan.

5.7.7

Effectbepaling thema's

I&S: Intensivering en schaalvergroting

RA: Alternatief bij recht

Glastb: Glastuinbouw

Zonnep: Zonnepanelen

Recr.ont: Kamperen bij de boer

Thema	Criterium	Veehouderij I&S	RA	Realisatie EHS	Covergisting	Glastb.	Zonnep	Recr.ont	Houtteelt
Bodem en grondwater	Risico op bodemverontreiniging (microverontreinigingen)	0	0	+	0				
	Uitspoeling van nutriënten	-	0/-	+	0				
	Verontreiniging grondwater	-	0/-	+	0				
Water	Waterberging en afvoer	-	0/-	+	0				0/-
	Inrichting watersysteem	0	0	+	0				0
	Verontreiniging oppervlaktewater	-	0/-	+	0				0/+
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Landschap	-	0/-	0	0	0/-	0/-		0/-
	cultuurhistorie & Archeologie	0/-	0	0	0	0	0		0
Natuur	Natuurgebieden, en EHS	--	0/-	++	0	0/-	0	0/-	0/-
	Flora- en Faunawetsoorten	--	0/-	++	0	0/-	0	0/-	0/-
Geluid	Geluidhinder	0/-	0	0/- (aanlegfase)	0/-				
Geur	Geurhinder	--	0		0				
Luchtkwaliteit, gezondheid en klimaat	Fijnstof	0/-	0	0	0				
	(Dier)ziektes	0/-	0/-	0	0				
	Energie	0	0	0	0				
	Klimaat	-	0/-	+	0				
Passende beoordeling	Natura 2000-gebieden	--	--	++	0	0		0	-

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

Planbeschrijving

6.1

Juridische opzet

Belangrijkste uitgangspunten bij het opstellen van de regels zijn:

- het tot stand brengen van een heldere opbouw van de regels in hun geheel en de opbouw per (doel)regel;
- de bestaande regelgeving toetsen op noodzaak en deze actualiseren en waar mogelijk specificeren;
- opnemen van nieuw beleid in de regels;
- aangesloten is bij de systematiek van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008 (SVBP 2008). Paragraaf 6.2 beschrijft de gebruikte bestemmingen. Hier worden zowel de regels als de weergave van de bestemmingen op de verbeelding beschreven. De beschrijving geeft aan hoe de regeling moet worden geïnterpreteerd. In paragraaf 6.3 ten slotte worden de algemene regels en de overgangs- en slotregels besproken.

Dit bestemmingsplan is een beheersplan, waarin de bestaande situatie en het geldende recht uitgangspunt zijn voor de wijze van bestemmen. Daarmee wordt bedoeld dat de bestaande situatie is vastgelegd en is voorzien van een actuele regeling en dat er alleen nieuwe ontwikkelingen in zijn opgenomen waarvoor al een planologische procedure is afgerond voordat het onderhavige bestemmingsplan wordt vastgesteld. Uitbreiding van bestaande agrarische bedrijven is bijvoorbeeld wel mogelijk, maar middels een flexibiliteitsbepaling.

Relatie toelichting en regels

De ruimtelijke uitgangspunten zijn opgenomen in de plantoelichting.

De concrete ruimtelijke uitgangspunten zijn opgenomen in de regels.

Opzet regels

In hoofdlijnen is gekozen voor een opzet waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds het feitelijke gebruik van de gronden en opstallen (de functies, bestemmingen) en anderzijds de te beschermen waarden. Het feitelijke gebruik wordt geregeld in de vorm van bestemmingen, de waarden worden geregeld in de vorm van dubbelbestemmingen en aanduidingen. Voordeel is dat daarmee de opbouw van de verschillende doelbestemmingen goed op elkaar is afgestemd en de opbouw per doelbestemming inzichtelijker wordt.

De bestemmingsomschrijving geeft aan dat de op de verbeelding aangewezen gronden zijn bestemd voor: de hoofdfunctie en de overige functies.

Voor de maatvoering van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, is per bestemming een bebouwingsschema opgenomen. In de bebouwingsschema's staan de maatvoeringsaspecten die voor die specifieke bestemming gelden. Zo nodig wordt verwezen naar de maatvoeringsaanduidingen op de verbeelding. Verder zijn nadere eisen, afwijking bouwmogelijkheden en specifieke gebruiksregels met de bijbehorende afwijking opgenomen. De artikelen sluiten zo nodig af met wijzigingsbevoegdheden en omgevingsvergunningen voor werken of werkzaamheden.

Waarden

In het plangebied zijn een aantal waarden te onderscheiden. Deze waarden zijn als dubbelbestemmingen opgenomen in de regels en de verbeelding. Uitgangspunt is, dat uitsluitend die waarden zijn opgenomen waarvoor daadwerkelijk beschermingsmaatregelen nodig worden geacht in de vorm van bijzondere bebouwings-/gebruiksregels en/of een omgevingsvergunningplicht voor werken en werkzaamheden. Dit is dan ook gekoppeld aan de genoemde waarden. De waarden zijn zo specifiek mogelijk bestemd, om tot een zo gericht mogelijke bescherming te komen en te voorkomen dat gebieden onnodig worden belast met regelgeving (daarmee is ook gericht toezicht in het kader van handhaving mogelijk). De omgevingsvergunningplicht voor werken en werkzaamheden is in hoofdzaak gekoppeld aan de waarden. Het gaat om de volgende waarden:

Waarden	Dubbelbestemming bestemmingsplan
Beekdalen (beneden-/midden-/bovenloop)	Waarde - Beekdal
Flank	Waarde - Flank
Esdorpenlandschap	Waarde - Es
Openheid	Waarde - Openheid
Archeologische waarden	De middelhoge en hoge archeologische verwachtingswaarde evenals de monumenten zijn bestemd als Waarde - Archeologie 1, Waarde - Archeologie 2, Waarde - Archeologische verwachting 1 en Waarde - Archeologische verwachting 2
Beschermd dorpsgezicht	Waarde - Beschermd dorpsgezicht
Monumenten en monumentale bomen	Deze zijn aangeduid op de verbeelding, lanen met monumentale bomen hebben de bestemming Waarde - Cultuurhistorie

De dubbelbestemmingen zijn opgenomen in hoofdstuk 2 van de regels. In de regels zijn de aanduidingen verder uitgewerkt in hoofdstuk 3, Algemene regels.

6.2

Bestemmingen

De bestemmingen zijn vastgelegd in de regels en op de verbeelding. Samen geeft dit de regels voor gebruik en bebouwing van de grond. De bestemmingen worden hierna besproken.

Gebiedsindeling

Wat betreft de systematiek van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Tynaarlo is de keuze gemaakt de gebiedsbestemmingen in hoofdzaak te baseren op de zonering uit de Omgevingsvisie en het gemeentelijke LOP.

De gebiedsindeling ziet er schematisch als volgt uit:

Gebied	Bestemming
Grootschalige landbouw	Agrarisch (met wro-zone - afwijkingsbevoegdheid)
Landbouw	Agrarisch
Multifunctioneel	Agrarisch - 1 (met wro-zone - afwijkingsbevoegdheid)
Natuur	Natuur of Agrarisch - 1 (met wijzigingsbevoegdheid naar Natuur)

Met betrekking tot de bestemming Natuur het volgende. De bestemming Natuur is toegekend aan de feitelijk verworven Ecologische Hoofdstructuur, alsmede overige natuurgebieden groter dan 3 ha. Kleinere natuur- en bosgebieden maken onderdeel uit van de betreffende agrarische gebiedsbestemming, maar zijn middels de bestemmingsregels wel beschermd.

Vanwege de in de Omgevingsvisie en het LOP aanwezige globaliteit, zijn de grenzen van de in vorenstaande tabel genoemde vier agrarische gebiedsbestemmingen langs de volgende stappen verfijnd:

1. luchtfoto's;
2. topografische atlasgegevens;
3. bestemmingsgrenzen vigerende bestemmingsplannen;
4. gemeentelijke gegevens omtrent functieveranderingen (afwijkingen/wijzigingen);
5. eigendomskaarten van het Drentse Landschap, Vereniging Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

Uit kaart 4 van de Omgevingsvisie blijkt dat voor een aantal gebieden wordt gestreefd naar de ontwikkeling van ecologische verbindingzones (zie kaart 4.4). Het beleid is er op gericht onder voorwaarden medewerking te verlenen aan de ontwikkeling van deze ecologische verbindingzone. Basisvoorwaarde van de gemeente is dat de ontwikkeling van de ecologische verbindingzone alleen mogelijk is bij vrijwillige medewerking van de grondeigenaren.

Hoofdbeleidskeuze per functie

De kenmerken en de kwaliteiten van een deelgebied en de wijze waarop deze deelgebieden nu al voor functies als landbouw en natuur worden gebruikt, bepalen de ontwikkelingen van de verschillende functies in het landelijke gebied binnen de bestemmingsplanperiode. Deze ontwikkelingen zijn mede afhankelijk van het beleid dat door het Rijk en de provincie wordt gevoerd. Binnen de kaders van het beleid van het Rijk en de provincie heeft de gemeen-

te de ruimte eigen beleid te formuleren. De gemeente heeft dat in het kader van het Landschapsontwikkelingsplan reeds gedaan.

6.2.1

Agrarisch

De bestaande agrarische bedrijven en de daarbij behorende agrarische gronden en de overige agrarische gronden krijgen de bestemming Agrarisch of Agrarisch - 1. Binnen de agrarische bestemming is de uitoefening van het agrarisch bedrijf toegestaan. Een agrarisch bedrijf is een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of door middel van het houden van dieren, waaronder worden begrepen opfokbedrijven. Definitie van een grondgebonden veehouderij is: “een bedrijf met een in hoofdzaak niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering die is gericht op het houden van dieren, zoals rundveemesterij (exclusief vetweiderij), varkens-, vleeskalver-, pluimvee- of pelsdierhouderij of een combinatie van deze bedrijfstvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfstvormen.”

Binnen de bestemming is recreatief medegebruik in de vorm van paardrijden, hobbymatig weiden van vee, wandelen en fietsen toegestaan. Verder zijn bestaande paden toegestaan. Nieuwe paden en wegen zijn niet toegestaan, tenzij een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden is verkregen.

Productiegerichte paardenhouderijen, gericht op het voortbrengen, africhten en trainen en verhandelen van paarden, zijn binnen de agrarische bestemming toegelaten. Gebruiksgerichte paardenhouderijen, zijnde een paardenhouderij die op een bedrijfsmatige schaal wordt uitgeoefend, niet zijnde een productiegerichte paardenhouderij, en waar het rijden met paarden primair gericht is op de ruiter/amazone/menier inclusief de bijbehorende huisvesting van paarden; hiermee ligt de nadruk op het recreatieve/sportieve aspect van paardrijden. De bestaande gebruiksgerichte paardenhouderijen zijn aangeduid. Beroepsuitoefening aan huis is bij recht toegestaan. Agrarisch loonbedrijf, ijsbanen, sport- en speelvoorzieningen, twee corso-opbouwplaatsen, logiesverstrekkende bedrijven, kleinschalige verblijfsrecreatie en mestopslagplaats en veldschuren buiten het bouwvlak, zijn aangeduid binnen de agrarische bestemming.

Bouwmogelijkheden

Voor de bedrijfsbebouwing van volwaardige agrarische bedrijven is een bouwvlak opgenomen. De overige bedrijven betreffen hobbymatige agrarische bedrijven en deze vallen onder de woonbestemming. Voor de bebouwing ten behoeve van de uitoefening van het agrarisch bedrijf geldt dat bouwwerken uitsluitend gebouwd mogen worden binnen het bouwvlak. Binnen de bestemming geldt voor bedrijfsgebouwen een maximale goot- en bouwhoogte van 4,5 m, respectievelijk 12 m. Van deze maximale goot- en bouwhoogte kan

worden afgeweken voor de bouw van boog- of serrestallen. Van deze afwijkingenbevoegdheid kan alleen gebruik gemaakt worden indien geen sprake is van onaanvaardbare lichthinder voor de omgeving en de bebouwing goed landschappelijk wordt ingepast.

Per agrarisch bouwvlak is ten hoogste één bedrijfswoning toegestaan, dan wel het bestaande aantal. Er is een afwijkingenbevoegdheid opgenomen voor een tweede bedrijfswoning. Voor bedrijfswoningen geldt een maximale oppervlakte van 150 m².

Binnen de bestemming Agrarisch is 500 m², dan wel de bestaande oppervlakte aan kassen toegelaten. Binnen de bestemming Agrarisch - 1 is uitsluitend de bestaande oppervlakte aan kassen toegestaan. Op basis van een afwijkingenbevoegdheid kunnen deze oppervlaktes worden uitgebreid.

Bouwvlakken

De bouwvlakken zijn gebaseerd op het vigerende bestemmingsplan. Daar waar inmiddels (legale) uitbreiding heeft plaatsgevonden of het bouwvlak volledig vol was, is enige uitbreiding opgenomen. De bouwvlakken variëren in oppervlakte, aansluitend bij de waarden van het gebied.

Omvang grondgebonden agrarisch bouwperceel

Bestemming op de verbeelding	Type gebied	Oppervlakte bij recht (maatwerk)	Minimaal
Agrarisch met aanduiding 'wro-zone - afwijkingengebied 1'	Grootschalige landbouw	Bestaande bebouwing vermeerderd met 25%	1,5 ha
Agrarisch	Landbouw	Bestaande bebouwing vermeerderd met 10%	1,5 ha
Agrarisch 1, met aanduiding 'wro-zone - afwijkingengebied 2'	Multifunctioneel	Bestaande bebouwing	1 ha
Agrarisch - 1*	Natuur	Bestaande bebouwing	1 ha

* gedeeltelijk 'Natuur', maar daar liggen geen bouwvlakken in

Kuilvoeropslag en sleufsilo's vallen binnen het geldende bouwvlak.

Voor uitbreiding van de agrarische bouwvlakken worden de volgende uitgangspunten voor het bestemmingsplan gehanteerd:

Uitbreiding grondgebonden agrarisch bouwperceel

Bestemming op de verbeelding	Type gebied	Uitbreiding	Maximaal agrarisch bouwvlak
Agrarisch met aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 1'	Grootschalige landbouw	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 2,5 ha
Agrarisch	Landbouw	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 2 ha
Agrarisch 1, met aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 2'	Multifunctioneel	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 1,5 ha
Agrarisch - 1*	Natuur	Geen uitbreiding	1 ha

* gedeeltelijk 'Natuur', maar daar liggen geen bouwvlakken in

Voor uitbreiding van de twee bestaande intensieve veehouderijbedrijven is de regeling iets genuanceerder. Deze bedrijven zijn aangeduid. Als basis geldt dat bij recht uitsluitend de bestaande oppervlakte mag worden gebruikt ten behoeve van de intensieve veehouderij.

Nieuwvestiging van intensieve bedrijven is niet mogelijk. Voor uitbreiding van bestaande bedrijven kan ruimte worden geboden overeenkomstig het provinciale beleid. Hierbij wil de gemeente maatwerk leveren, gezien het geringe aantal bedrijven. In de flexibiliteitsbepalingen zijn uitbreidingsmogelijkheden opgenomen voor intensieve veehouderij. Het maximale bouwblok na uitbreiding bedraagt 1,5 ha, dat bij winst voor milieu/dierenwelzijn en landschappelijke inpassing mag worden vergroot tot 2 ha. Vestiging van een neventak is mogelijk in de gebieden die zijn bestemd als Agrarisch (niet als Agrarisch - 1), waarbij het primaat ligt bij het gebied dat gekenmerkt wordt als 'grootschalige landbouw'.

MER

Voorafgaand aan het ontwerpbestemmingsplan zijn een Passende Beoordeling en een planMER gemaakt. Hierbij is naar voren gekomen dat er sprake is van een overbelaste milieusituatie (ammoniak) ten opzichte van Natura 2000, die zowel door intensieve veehouderij als door grondgebonden veehouderijbedrijven wordt veroorzaakt. Om die reden is de bestemmingsregeling daarop afgestemd.

6.2.2

Bedrijf

Bestaande niet-agrarische bedrijven zijn bestemd als Bedrijf. Er wordt een onderscheid gemaakt in verschillende typen bedrijven

Bestemming	Type bedrijven
Bedrijf - 1	Buitengebied gebonden bedrijven die zijn genoemd in de categorieën 1 en 2 van de als bijlage opgenomen Staat van bedrijven
Bedrijf - 2	Niet-buitengebied gebonden bedrijven die zijn genoemd in de categorie-en 1 en 2 van de als bijlage opgenomen Staat van bedrijven
Bedrijf - Kwekerij	Een kwekerijbedrijf
Bedrijf - Openbaar nut	Nutsvoorzieningen, waterzuiveringsinstallatie (aangeduid)

Voor de bestemmingen Bedrijf - 1 en Bedrijf - 2 geldt dat bestaande bedrijven die niet passen in categorie 1 of 2 zijn opgenomen in een aparte lijst in de regels. Deze specifieke bedrijven zijn eveneens toegelaten. Bijzondere functies, zoals een sauna, een tuincentrum, een kantoor, een groepsaccommodatie met vergaderzalen en verkooppunten motorbrandstoffen zijn specifiek aangeduid. Deze bedrijven zijn alleen toegelaten waar de aanduiding is opgenomen.

Gebouwen dienen in het bouwvlak te worden gebouwd. Binnen de bestemmingen Bedrijf - 1 en Bedrijf - Kwekerij is ruimte voor groei tot maximaal 125% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen en overkappingen. Voor de bestemming Bedrijf - 2 geldt een groeipercentage tot maximaal 110% en voor de bestemming Bedrijf - Openbaar nut geldt een maximale groei tot 105%.

6.2.3

Groen - Recreatief uitloopgebied

Deze bestemming is opgenomen voor een nieuw te realiseren recreatief uitloopgebied aan de noordzijde van de gemeente. Hierbinnen zijn groen, speelvoorzieningen en extensieve dagrecreatie mogelijk. Binnen de bestemming zijn geen gebouwen, maar wel bouwwerken tot maximaal 5 m toegelaten.

6.2.4

Horeca

Bestaande horecabedrijven zijn bestemd als Horeca. Binnen de bestemming Horeca is ruimte voor groei tot maximaal 110% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen en overkappingen.

6.2.5

Maatschappelijk

Maatschappelijke voorzieningen, zoals een zorgboerderij, zijn bestemd als Maatschappelijk. In het plangebied liggen ook enkele defensieterreinen. Ten zuiden van Zeegse is een voormalig munitiedepot van Defensie aanwezig. Dit wordt tegenwoordig door Defensie gebruikt voor opslag (niet zijnde munitie). Dit depot is specifiek bestemd als Maatschappelijk - Defensie. Het voormalige munitiedepot ten westen van Donderen is niet meer in gebruik en eigendom van Defensie. Op deze locatie is de ontwikkeling van een kunstlandgoed voorzien.

De molens in het plangebied hebben de bestemming Maatschappelijk - Molen gekregen. Bovendien zijn deze voorzien van een molenbiotoop (opgenomen in de algemene aanduidingsregels).

Binnen de maatschappelijke bestemmingen is ruimte voor groei tot maximaal 110% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen en overkappingen.

6.2.6

Natuur

In het bestemmingsplan zijn twee natuurbestemmingen opgenomen. Het betreft de bestemmingen Natuur en Natuur - 1. De bestemming Natuur - 1 is de bestemming voor Natura 2000. In die bestemming zijn de specifieke waarden en kenmerken van het Natura 2000-gebied opgenomen in de bestemmingsomschrijving:

- vochtige heiden (hogere zandgronden);
- heischrale graslanden;
- blauwgraslanden;
- overgangs- en trilvenen;
- eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden);
- hoogveenbossen en vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen);
- zure vennen;
- actieve hoogvenen (heideveentjes).

De natuurbestemmingen zijn bedoeld voor het behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke, cultuurhistorische, natuurlijke en aardkundige waarden, bos, bebossing en bosbouw. Tevens is recreatief medegebruik mogelijk. De bestemming recreatief medegebruik is beperkt tot de inrichting en het gebruik van dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van voet-, fiets- en ruitersporen en picknickplaatsen en daarmee gelijk te stellen voorzieningen. Toegelaten zijn verder de bijbehorende parkeervoorzieningen, water en watergangen, bruggen, straten en paden, nutsvoorzieningen en waterhuishoudkundige voorzieningen. Er mogen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd, met uitzondering van de bestaande gebouwen en overkappingen. Binnen de bestemming Natuur zijn afwijkende bouwwerken, zoals vleermuisbunkers, specifiek aangeduid. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn in beide

natuurbestemmingen toegelaten tot een hoogte van 2 m. Binnen de bestemming Natuur - 1 geldt een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, zoals het aanleggen, verharden of verwijderen van paden, leidingen, egaliseren en diepploegen, het graven en dempen van sloten, het ophogen van gronden.

6.2.7

Natuur - Landgoed

De landgoederen zijn bestemd met de bestemming Natuur - Landgoed. Aangezien de regelingen voor de landgoederen in de vigerende bestemmingsplannen nogal van elkaar afwijken, zijn de verschillende regelingen overgenomen in dit bestemmingsplan binnen de verschillende Natuur - Landgoed-bestemmingen.

6.2.8

Recreatie

Dagrecreatieve voorzieningen, waaronder ondergeschikte horeca en clubgebouwen, zijn bestemd als Recreatie. Hieronder valt het verenigingsgebouw van de imkervereniging.

Bestaande recreatiewoningen zijn bestemd als Recreatie - Recreatiewoning. Uitsluitend het bestaande aantal recreatiewoningen per bouwperceel is toegestaan.

Een gering deel van een bestaand terrein voor kampeermiddelen, trekkershutten, stacaravans, recreatiewoningen en chalets is bestemd als Recreatie - Verblijfsrecreatie 4. Hier is verblijfsrecreatie uitsluitend toegestaan in het kampeerseizoen met ten hoogste het bestaande aantal standplaatsen.

6.2.9

Sport

De bestaande golfbaan is bestemd als Sport - Golfbaan. De bijbehorende ondergeschikte horeca is eveneens toegelaten. De gebouwen en overkappingen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd.

De bestaande manege is bestemd als Sport - Manege. De bijbehorende ondergeschikte horeca en detailhandel is eveneens toegelaten. De gebouwen en overkappingen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen en overkappingen bedraagt niet meer dan 125% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen en overkappingen.

6.2.10

Verkeer

Het wegverkeer is bestemd als Verkeer en de spoorwegen zijn bestemd als Verkeer - Railverkeer.

Binnen de bestemming Verkeer zijn wegen, straten, bermen, voet- en fietspaden evenals bruggen en andere kunstwerken, parkeervoorzieningen, water, watergangen, overige infrastructurele voorzieningen, nutsvoorzieningen, groenvoorzieningen en waterhuishoudkundigevoorzieningen toegelaten. Het aantal rijstroken mag binnen de bestemming niet worden uitgebreid.

Binnen de bestemming Verkeer - Railverkeer zijn spoorwegen, bruggen, kunstwerken, nutsvoorzieningen, waterhuishoudkundige voorzieningen en groenvoorzieningen toegelaten.

6.2.11

Water

De hoofdwatertgangen zijn bestemd als Water. Verder is water binnen alle bestemmingen, zoals Agrarisch, Agrarisch - 1 en Natuur toegelaten op basis van de bestemmingsomschrijving. De gronden binnen de bestemming Water zijn bedoeld voor water, kunstwerken (bruggen, duikers en dergelijke), oeverstroken, onderhoudspaden en groenvoorzieningen. Gebouwen zijn binnen deze bestemming niet toegelaten.

6.2.12

Wonen

De voor 'Wonen' bestemde gronden zijn bestemd voor wonen met de daarbij behorende aan huis verbonden beroepen.

- de bestaande burgerwoningen zijn planologisch geregeld;
- agrarische bedrijfswoningen kunnen, na bedrijfsbeëindiging, de woonfunctie krijgen of de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - platte-landswoning' krijgen.

Een woning mag 150 m² bedragen. Indien de woning in de bestaande situatie een groter oppervlak beslaat, dan is het grotere oppervlak toegelaten. Voorts is 100 m² aan bijgebouwen toegestaan.

Bed and breakfast is bij een woning toegestaan. Het vloeroppervlak ten dienste van deze activiteiten bedraagt niet meer dan 30% van het bestaande vloeroppervlak van de woning waarbij de totale oppervlakte ten hoogste 45 m² bedraagt. Voorzieningen ten behoeve van bed and breakfast zijn bij recht uitsluitend in het hoofdgebouw (de woning) toegestaan. Bij afwijking zijn meer kamers en bed and breakfast in vrijstaande bijgebouwen toegestaan.

Bij woningen wordt beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten aan huis mogelijk gemaakt bij recht.

Bij afwijking van de bouwregels kan de maximaal toegelaten oppervlakte aan bijgebouwen en overkappingen bij het hoofdgebouw worden uitgebreid.

Een woning kan gesplitst worden indien de oppervlakte van het te splitsen gebouw ten minste 200 m² bedraagt. In het geval dat de oppervlakte meer dan 300 m² bedraagt, mag het aantal woningen waarin het gebouw wordt gesplitst maximaal drie bedragen. De bouwmassa en karakteristieke hoofdvorm van de oorspronkelijke boerderij of woning moet na splitsing gehandhaafd blijven.

De aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning' is opgenomen in situaties waar een voormalige agrarische bedrijfswoning inmiddels wordt gebruikt als burgerwoning. Deze aanduiding leidt tot minder beperkingen voor het nabijgelegen agrarische bedrijf dan wanneer de bestemming zou worden omgezet naar een woonbestemming. Het is uitgesloten dat op het agrarische bouwperceel in de toekomst weer een tweede bedrijfswoning wordt gebouwd.

Ten behoeve van een bestaande buitenplaats is de bestemming Wonen - Buitenplaats opgenomen, in aansluiting op het vigerende bestemmingsplan.

6.2.13

Leiding

Er liggen in het plangebied enkele leidingen:

- De hoofdgastransportleidingen hebben de dubbelbestemming Leiding - Gas.
- Gronden gelegen binnen een zone ter weerszijden van een hoogspanningsverbinding zijn op de verbeelding aangegeven met de dubbelbestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding. Deze gronden zijn, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van een (bovengrondse) hoogspanningsleiding.

De gronden zijn, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van de leidingen en hoogspanningsverbinding. In afwijking van het overige in de regels bepaalde mag op deze gronden niet worden gebouwd, met uitzondering van bebouwing ten behoeve van het leidingenbeheer. Verder geldt een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden.

6.2.14

Waarde - Aardkundig monument

Aardkundige waarden zijn beschermd binnen de specifieke bestemmingen, zoals Natuur en Agrarisch. Specifiek voor het aardkundig monument is de bestemming Waarde - Aardkundig monument opgenomen. Er geldt een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden voor diverse bodemingrepen.

6.2.15

Waarde - Archeologie

Binnen het plangebied gelden 5 archeologische bestemmingen.

Bestemming	Gebied	Voorwaarden
Waarde - Archeologie 1	Bekende archeologische vindplaatsen van hoge of zeer hoge archeologische waarde	Er geldt een bouwverbod. Grondroerende werkzaamheden alleen na archeologisch onderzoek. Op percelen met een agrarische hoofdbestemming mag de bodem zonder vergunning geroerd worden tot 30 cm onder maaiveld.
Waarde - Archeologie 2	Historische dorpskerken, zandopduikingen en pingo's/dobbes	Het plaatsen van bouwwerken en andere bodemverstorende ingrepen zijn toegestaan. Er geldt een onderzoeksvrijstelling voor de eerste 30 cm en voor aanvragen voor bodemingrepen kleiner dan 100 m ² .
Waarde - Archeologisch rijksmonument	Archeologische monumenten (Monumentenwet 1988)	Deze monumenten zijn op basis van de Monumentenwet 1988 wettelijk beschermd
Waarde - Archeologische verwachting 1	Essen en de verwachtingszones voor celtic fields	Voorafgaand aan een bodemingreep groter dan 500 m ² eerst een verkennend archeologisch onderzoek
Waarde - Archeologische verwachting 2	Middelhoge of hoge archeologische verwachting	Voorafgaand aan een bodemingreep groter dan 1000 m ² eerst een verkennend archeologisch onderzoek

Normaal beheer en onderhoud worden uitgezonderd van de vergunningplicht. Hieronder wordt verstaan: het beheer en het onderhoud, dat gelet op de bestemming regelmatig noodzakelijk is voor een goed beheer en gebruik van de gronden en gebouwen die tot de betreffende bestemming behoren.

6.2.16

Dubbelbestemmingen voor landschappelijke waarden

De diverse landschappelijke waarden zijn als dubbelbestemming opgenomen op de verbeelding. De waarden zijn ontleend aan de Omgevingsvisie, het LOP, luchtfoto's, topografische atlasgegevens, bestemmingsgrenzen van vigerende bestemmingsplannen en de inventarisatie van het gebied. Binnen de waardenbestemmingen is in de bestemmingsomschrijving beschreven wat de exacte waarde van het gebied is. Ook geldt er een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden.

6.2.17

Waarde - Beekdal

Zoals in de inleiding beschreven, zijn de waarden van de beekdalen tevens ontleend aan de structuurvisie Landschapsontwikkelingsplan Tynaarlo (LOP). In het LOP wordt de kenmerkende structuur van ruggen en beekdalen beschreven. Vanuit cultuurhistorisch oogpunt is het patroon van essen en beekdalen een basiskwaliteit van het Drentse landschap en in het bijzonder het buitengebied van Tynaarlo. De beekdalen vormen een samenhangend stelsel. De beeklopen zijn centraal in de laagtes gelegen en stromen in noordelijke richting, waarbij zij in een aantal stappen samenvloeien tot steeds grotere lopen. De beekdalen bestaan uit de bovenloop, de middenloop en de benedenloop.

In de Nota van Uitgangspunten zijn onder andere de beekdalen en essen vastgelegd op de toetsingskaart. In dit bestemmingplan worden de beekdalen beschermd door de dubbelbestemming Waarde - Beekdal. Deze bestemming is gericht op het behoud van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het beekdal. Om de waarde van het beekdal te beschermen is onder andere het gebruik van gronden ten behoeve van bosbouw, houtteelt of andere meerjarige opgaande teeltvormen als strijdig gebruik benoemd.

Daarnaast geldt een omgevingsvergunningverplichting ten behoeve van de volgende werken en werkzaamheden:

1. het aanleggen of aanbrengen van oeverbeschoeiingen, kaden of aanlegplaatsen;
2. het graven en dempen van sloten en andere watergangen, het vergroten of verkleinen van het doorstromingsprofiel, het aanbrengen of verwijderen van kunstwerken, zoals dammen en stuwen;
3. het aanbrengen van opgaande beplanting;
4. ophogen, ontgronden, egaliseren en diepploegen;
5. het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage;
6. het verharderen van wegen en paden;
7. het verharderen of verwijderen van onverharde wegen.

De beken zijn meebestemd in de dubbelbestemming Waarde - Beekdal, zodat de beken in de lage delen van het beekdal de ruimte hebben om te hermeanderen.

6.2.18

Waarde - Es

Zoals in de vorige paragraaf beschreven, is het belang van essen voor het buitengebied van Tynaarlo onmiskenbaar. Zowel vanuit landschappelijk als cultuurhistorisch oogpunt. De juridische regeling om deze waarden te beschermen is beschreven in de dubbelbestemming 'Waarde-Es'. Ook de randzones van de essen zijn hierin opgenomen. Het strijdig gebruik van deze gronden komt overeen met hetgeen beschreven is in 'Waarde-Beekdal'. Voor

het uitvoeren een aantal werkzaamheden (onder andere egaliseren en verharderen van wegen en paden) is een omgevingsvergunning vereist. Het gaat hierbij onder meer om het egaliseren en verharderen van wegen en paden en het aanbrengen of verwijderen van diepwortelende beplanting. Diepwortelende beplanting kan (onomkeerbaar) afbreuk doen aan de waarden van de flank. Diepwortelende beplanting betreft bomen en hoogopgaande struiken.

6.2.19

Waarde - Flank

Op een tiental specifieke locaties is vanuit het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) een landschapstype benoemd als flank. Deze flank als landschapstype situeert zich op de overgang van zandruggen naar beekdalen. De overgang van de Hondsrug naar het Hunzedal is hierin een duidelijk voorbeeld. Door middel van de dubbelbestemming 'Waarde - Flank' wordt met die bestemming gestreefd naar behoud van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Er is een omgevingsvergunning vereist voor die werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op deze waarden. Het gaat hierbij onder meer om het aanbrengen of verwijderen van diepwortelende beplanting. Diepwortelende beplanting kan (onomkeerbaar) afbreuk doen aan de waarden van de flank. Diepwortelende beplanting betreft bomen en hoogopgaande struiken.

6.2.20

Waarde - Beschermd Dorpsgezicht

De dubbelbestemming Waarde-Beschermd dorpsgezicht is in het bestemmingsplan opgenomen mede voor het behoud en zo mogelijk herstel van de ruimtelijke structuur en cultureel historische waarden van de landgoederenreeks in Eelde-Paterswolde.

In de regels worden de specifieke ruimtelijke kenmerken van het beschermd dorpsgezicht beschreven en daarmee beschermd.

Op navolgende luchtfoto is met de oranje arcering weergegeven welk gebied binnen het plangebied tot het beschermd dorpsgezicht behoort.

Begrenzing beschermd dorpsgezicht

Binnen de bestemming 'Waarde - Beschermd dorpsgezicht' geldt aanvullend een bepaling ten aanzien van de omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk.

6.2.21

Waarde - Cultuurhistorie

Een bomenstructuur van minimaal kern overschrijdend karakter met een historisch karakter wordt in het gemeentelijk bomenstructuurplan aangeduid als een 'Cultuur-historische structuur'. Zoals eerder in deze toelichting beschreven zijn dit de meest bijzondere categorie bomen in de gemeente Tynaarlo. Het betreft hier onder andere de oudste lanen, brinken, (schaaps-)driften en kerkpaden. Gezien het unieke historische karakter van deze structuren hebben deze een bijzonder hoge status. Er wordt gestreefd naar instandhouding van deze structuren in hun originele cultuurhistorische vorm. Hierdoor wordt er een beschermende regeling opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied Tynaarlo, middels een dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorie'. Binnen deze dubbelbestemming kan een omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden slechts worden verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de cultuurhistorische waarden.

6.2.2.2

Waarde - Openheid

Voor twee gebieden in dit bestemmingsplan is vanuit landschappelijk en/of cultuurhistorisch oogpunt de bestemming 'Waarde - Openheid' opgenomen. Het betreft het gebied aan de oostzijde A28 ter hoogte van de kern Yde - de Punt en het gebied tussen Zuidlaren en Zuidlaarderveen. Het laatstgenoemde gebied valt deels ook buiten de begrenzingen van dit bestemmingsplan. Voor het gebied Tusschenwater wordt een afzonderlijk bestemmingsplan opgesteld. Om de openheid van het gebied te waarborgen is er onder andere binnen de gebiedsbestemming 'Waarde - Openheid' bosbouw en houtteelt niet toegestaan.

6.2.2.3

Waterstaat - Waterberging

Binnen het plangebied liggen twee waterbergingsgebieden. Op basis van de vigerende bestemmingsplannen geldt voor beide waterbergingsgebieden een verschillend regiem. Om die reden zijn twee bestemmingen Waterstaat - Waterberging opgenomen: Waterstaat - Waterberging en Waterstaat - Waterberging 2. Beide gebieden zijn bedoeld voor berging van water in overlastsituaties.

6.3

Algemene regels

In hoofdstuk 3 (Algemene regels) zijn regels opgenomen die gelden voor alle bestemmingen.

Algemene bouwregels

In de algemene bouwregels is opgenomen dat ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - beeldbepalend' het behoud van de bestaande verschijningsvorm van belang is. In beginsel zal de bestaande verschijningsvorm van het hoofdgebouw in de zin van hoogte, dakhelling en plaatsing op het bouwperceel moeten worden gehandhaafd. Eventueel kan hiervan via een omgevingsvergunning worden afgeweken indien het beeldbepalende karakter niet wordt aangetast. Wat betreft aspecten als materiaal- en kleurgebruik wordt verwezen naar de welstandsnota van de gemeente Tynaarlo.

Daarnaast is in de algemene bouwregels geregeld dat ooevaarspalen zijn toegestaan overeenkomstig de bestaande situatie.

Algemene gebruiksregels

In de algemene gebruiksregels is beschreven welke vormen van gebruik in elk geval gelden als gebruik in strijd is met de bestemming. Hieronder valt onder andere het asfalteren van klinkerwegen en het verleggen en verharderen van zandwegen.

Algemene aanduidingsregels: gebiedsaanduidingen

In hoofdstuk 3 zijn ook de regels voor de gebiedsaanduidingen opgenomen. Dit zijn regels voor gebiedsaanduidingen die in meerdere bestemmingen voorkomen.

- Geluidzone

De geluidzone ten gevolge van het vliegveld is aangeduid. In de algemene aanduidingsregels wordt verwezen naar het Besluit geluidhinder grote luchtvaart (Bgggl) en naar het Besluit geluidhinder kleine luchtvaart.

Deze besluiten gaan uit van een algemene norm die geldt voor respectievelijk het gebied dat is aangeduid met 35 Ke en 47 Bkl. Daarbinnen mogen alleen onder bepaalde voorwaarden geluidgevoelige gebouwen worden gebouwd (en woonboten worden geplaatst). Deze gebieden zijn aangeduid op de verbeelding met 'geluidzone - 35 Ke' en 'geluidzone - 47 Bkl'. Ze gelden ook binnen de zones waar een hogere geluidbelasting is aangeduid (40 Ke, 45 Ke en 57 Bkl).

Onder bijzondere voorwaarden mogen in de gebieden met meer geluidbelasting (in het plangebied gelden 40 en 45 Ke en 57 Bkl) ook dit soort gebouwen worden gebouwd.

Het bestemmingsplan verbiedt het oprichten van woningen en andere geluidgevoelige gebouwen, alsmede woonwagenstandplaatsen³, wanneer niet wordt voldaan aan het gestelde in de artikelen 4, 5 en 6 van het Bgggl.

In artikel 5.a en b van het Bgggl wordt gesproken over respectievelijk 40 Ke en 45 Ke. Dit is van toepassing op de gebieden die op de verbeelding zijn aangeduid met 'geluidzone - 40 Ke' en 'geluidzone 45 Ke'.

Feitelijk komt het erop neer dat binnen het totale gezoneerde gebied geen nieuwe woningen zullen worden gebouwd. Vervangen van woningen mag onder voorwaarden wel en is geregeld in artikel 5 en 6 van het Bgggl.

In het tweede lid van de bepaling over de geluidzone is hetzelfde geregeld, maar dan voor de twee Bkl-contouren die met 'geluidzone- 47 Bkl' en 'geluidzone - 57 Bkl' zijn aangeduid.

De overige regels uit het Bgggl en Bgkl zijn niet van toepassing op dit bestemmingsplan of reeds voor zover nodig al toegepast. Zo zijn alle woningen binnen de geluidzones voor zover nodig geïsoleerd.

- Milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied en Milieuzone - waterwingebied

In de gemeente Tynaarlo liggen gebieden ter bescherming van het grondwater, namelijk het grondwaterbeschermings- en waterwingebied. Het beschermingsgebied is opgebouwd uit twee zones: het waterwingebied en daaromheen het grondwaterbeschermingsgebied. Het waterwingebied is het gebied waar daad-

³ In de zones zijn geen ligplaatsen voor woonboten aanwezig (zoals bedoeld in artikel 4, lid 2 van het Bgggl).

werkelijk het grondwater wordt gewonnen en waar de winputten zijn gelegen. Rondom het waterwingebied ligt het grondwaterbeschermingsgebied. Binnen dit gebied gelden beperkingen voor het oprichten van bepaalde bedrijven en het uitvoeren van bepaalde activiteiten. Hiermee wordt beoogd dat activiteiten of bedrijven die een mogelijke bedreiging kunnen vormen voor de kwaliteit van het grondwater uit het gebied worden geweerd.

De bescherming van de gebieden is neergelegd in de Provinciale Omgevingsverordening (POV) en in de Omgevingsvisie Drenthe. In eerstgenoemd document is aangegeven welke inrichtingen en activiteiten in de gebieden niet zijn toegestaan. Er is onder andere een lijst met verboden inrichtingen bij de POV opgenomen. In de Omgevingsvisie Drenthe is het grondwaterbeschermingsbeleid opgenomen. Hierin is aangegeven welke ontwikkelingen ongewenst zijn binnen deze gebieden. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan nieuwe groot-schalige recreatieve ontwikkelingen en nieuwe infrastructurele werken.

- Luchtvaartverkeerzones

Er zijn verschillende zones opgenomen ter voorkoming van belemmeringen van het luchtvaartverkeer. Binnen de luchtvaartverkeerzones 1 tot en met 4 zijn bouwwerken en beplanting boven de in de regels opgenomen maximale hoogte niet toegestaan. Binnen de aanduiding 'luchtvaartverkeerzones - cns-apparatuur 1 en 2' gelden beperkingen ten aanzien van het bouwen in verband met de mogelijke verstoring van de communicatie, navigatie en surveillance apparatuur van het vliegveld. Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 5.5.8.

- Veiligheidszones

Ten behoeve van de bevi-inrichtingen en andere risicovolle inrichtingen en leidingen is geregeld dat geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten in de omgeving van deze inrichtingen en leidingen kunnen worden gebouwd.

- Vrijwaringszone - molenbiotoop

Rondom de molens is een molenbiotoop opgenomen. De biotoop omvat een gebied met een straal van 400 m. Binnen de molenbiotoop is het bouwen van gebouwen en bouwwerken aan voorwaarden gebonden, evenals het planten van hoog opgaande beplanting.

- Wro-zone - afwijkingsgebied

De gebiedsaanduidingen 'wro-zone - afwijkingsgebied 1' en 'wro-zone - afwijkingsgebied 2' betreffen afwijkingsbevoegdheden voor uitbreiding van agrarische bedrijven. Deze afwijkingsbevoegdheden zijn opgenomen in de agrarische bestemmingen.

- Monumentale boom

Monumentale bomen zijn aangeduid. Binnen de diverse bestemmingen is hiervoor een regeling opgenomen ter bescherming van de bomen. Bijzondere bomen vinden hun voornaamste bescherming in de Algemene Plaatselijke Verordening. In het bestemmingsplan is een aanvullende regeling opgenomen,

vanwege het cultuurhistorische belang van deze bomen. De monumentale bomen zijn met een aanduiding op de verbeelding aangegeven. In de regels is bepaald dat, daar waar de aanduiding 'monumentale boom' voorkomt, geen bouwwerken mogen worden gebouwd. Ter verdere bescherming van de bomen is een aantal werken, geen bouwwerken zijnde en werkzaamheden binnen een afstand van 10 m uit het hart van de als monumentale boom aangeduide boom slechts toegestaan indien een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden is verleend.

Regeling monumentale panden

In het bestemmingsplan zijn zowel de rijks- als de provinciale monumenten aangeduid als 'karakteristiek'. Monumenten zijn vanwege hun aanzienlijke cultuurhistorische en ruimtelijke waarde belangrijk om te behouden. Ter plaatse van de aanduiding is het behoud en herstel van de monumentale bebouwing geregeld binnen de gebiedsbestemmingen waar deze aanduiding voorkomt.

Afwijkingsbevoegdheden

Bij afwijking zijn onder andere de volgende zaken onder voorwaarden toegelaten:

- zendmasten;
- nutsvoorzieningen;
- beheergebouwen voor bos, natuur en landschap;
- een grotere diepte van het hoofdgebouw (woning);
- een kampeerterrein voor kleinschalige verblijfsrecreatie;
- corso- opbouwplaats;
- zonne-energie;
- het asfalteren van klinkerwegen en het verleggen en verharderen van zandwegen, mits geen afbreuk plaatsvindt van de cultuurhistorische waarden;
- andere verschijningsvorm van 'beeldbepalende panden'.

Wijzigingsbevoegdheden

Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om een bestaande bedrijfswoning te kunnen wijzigen naar een woonbestemming.

Overige regelingen

Hoofdstuk 4 bevat tot slot het overgangsrecht voor bouwwerken en het gebruik en de titel van het bestemmingsplan.

Handhaving

Het bestemmingsplan wil een sturend instrument zijn voor de ruimtelijke en functionele inrichting van het buitengebied. Aan de hand van de in het bestemmingsplan opgenomen regels worden voorgenomen activiteiten (bouwactiviteiten, uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden, gebruik van gronden en gebouwen) getoetst. Door middel van het stelsel van vergunningverlening worden de regels toegepast.

ALGEMEEN

Als blijkt dat zonder of in afwijking van de regels activiteiten plaatsvinden, is handhaving in enge zin aan de orde, gericht op het ongedaan maken van een overtreding. Handhaving is belangrijk om de sturing die het bestemmingsplan beoogt tot haar recht te laten komen.

Handhaving heeft echter alleen zin als de noodzaak en het nut hiervan kunnen worden aangetoond, een grondige inventarisatie van de feitelijke situatie (grondgebruik, bebouwing en landschaps- en natuurelementen) heeft plaatsgevonden en draagvlak onder betrokkenen kan worden verkregen voor het beleid.

Er heeft een grondige inventarisatie van het plangebied plaatsgevonden. Hierbij is niet alleen gekeken naar het grondgebruik, de verschillende functies en de bebouwing, maar ook naar aanwezige landschaps- en natuurelementen. Daarnaast is door middel van de inspraakmogelijkheden eenieder in de gelegenheid gesteld de verbeelding te controleren op onjuistheden. Hiermee is een zo correct mogelijke verbeelding de procedure ingegaan.

INVENTARISEREN

De gemeente heeft in haar beleid heldere keuzes gemaakt. Bij de aanvang van het proces is het provinciaal beleid als uitgangspunt genomen. De keuze voor een bepaalde juridische regeling heeft, binnen de kaders van de Omgevingsvisie, gemotiveerd plaatsgevonden.

HELDERE KEUZES

Een belangrijk aspect met betrekking tot handhaving is ook de tijd en inzet van de betrokken ambtenaren. Zij werken met het plan en moeten dan ook zeker het gevoel hebben dat met de regels te werken valt en bovenal dat de betreffende regels zo belangrijk zijn dat het nut van handhaving wordt ingezien.

INTERNE ORGANISATIE

Aan de controle van het plan wordt binnen de interne organisatie inhoud gegeven door hiervoor menskracht vrij te maken. Door middel van een handhavingsplan zal in eerste instantie systematisch een prioriteit worden aangegeven. Uiteindelijk zal dit moeten leiden tot een continu handhavingsproces.

NA VASTSTELLING VAN
HET PLAN

Economische uitvoerbaarheid

Dit plan heeft in de eerste plaats met name tot doel de bestaande situatie te actualiseren. De kosten voor het opstellen van dit plan komen voor rekening van de gemeente.

Nieuwe ontwikkelingen

In het plan worden een aantal kleinschalige ontwikkelingsmogelijkheden geboden voor met name de agrariërs. Deze ontwikkelingen kunnen hoofdzakelijk mogelijk worden gemaakt door middel van het afwijken van bouw- en/of gebruiksregels of het toepassen van een wijzigingsbevoegdheid. Het betreft in alle gevallen particulier initiatief waaraan in beginsel geen kosten voor de gemeente zijn verbonden, afgezien van kosten van het ambtelijk apparaat voor de begeleiding en toetsing van aanvragen. Deze laatste kosten worden door middel van leges gedekt.

Mochten er andere kosten zijn die op grond van artikel 6.13 Wro dienen te worden verhaald, dan zal uitsluitend worden meegewerkt aan de afwijking of wijziging nadat een exploitatieovereenkomst is gesloten.

Tegemoetkoming in schade

De enige kosten die verder uit dit plan kunnen voortvloeien, zijn tegemoetkomingen in schade. Deze zijn op voorhand niet uit te sluiten. De gemeente zal daarom bij iedere aanvraag bezien of er tegemoetkoming in schade kan ontstaan. Indien dit het geval kan zijn, zal met de belanghebbende aanvrager een overeenkomst worden gesloten zoals bedoeld in artikel 6.4a van de Wro. Daarmee kan worden voorkomen dat de gemeenschap de kosten moet betalen die worden gemaakt in het belang van de aanvrager.

Geen exploitatieplan

Gezien het vorenstaande is een exploitatieplan voor dit bestemmingsplan niet nodig. Mochten zich in de toekomst toch ontwikkelingen voordoen waarbij de gemeente kosten moet maken, dan zullen die uitsluitend onder de wijzigingsbevoegdheden vallen. Er zal dan worden bezien of er een kostenverhaalovereenkomst kan worden gesloten. In het uiterste geval kan worden overwogen om bij wijzigingsbevoegdheden een exploitatieplan vast te stellen.

De gemeenteraad van Tynaarlo heeft bij de vaststelling van de Nota van Uitgangspunten voor dit bestemmingsplan besloten om in geval van uitbreiding met agrarische bebouwing van ten minste 1.000 m² af te zien van het opstellen van een exploitatieplan.

M a a t s c h a p p e l i j k e u i t v o e r b a a r h e i d

In het kader van de vaststellingsprocedure heeft het ontwerp van het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo vanaf 11 januari 2013 gedurende zes weken voor eenieder ter inzage gelegen in het gemeentehuis en op www.ruimtelijkeplannen.nl. Tijdens deze termijn kon eenieder schriftelijk of mondeling een zienswijze indienen. In de bijlage bij het vaststellingsbesluit is de Nota beantwoording zienswijzen (d.d. 13 mei 2013) opgenomen. In deze nota zijn de zienswijzen samengevat en voorzien van een beantwoording. Ook is per zienswijze aangegeven welke eventuele wijzigingen de zienswijze tot gevolg hebben gehad. In de zienswijzennota zijn ook de overige (ambtshalve) wijzigingen van het bestemmingsplan benoemd.